Jaarverslag 2019

WNL

10 JAAR

Voor de brede liberaal-conservatieve stroming

Voor een breed gedragen NPO

Dit kan er met 1 procent WNL binnen de NPO:

14 TV-PROGRAMMA'S | 6 RADIO-PROGRAMMA'S | MILJOENENBEREIK WNL.TV | DOCUMENTAIRES | ONDERZOEKSJOURNALISTIEK | ECONOMISCH ONDERZOEK | SERIES OVER VEILIGHEID | OPINIEVORMING | IDENTITEIT | DISCUSSIE | DAGELIJKSE ACTUALITEITEN | GOED HUMEUR!

Inhoud

Jaarverslag 2019

19 Woord vooraf
22 Leeswijzer
24 Waardering gezocht...
34 Televisie: meer dan 1 procent?
64 WNL in de media
68 Radio: Geliefde slow business
76 Webwereld van WNL
80 Het Bestel: Wie is U allemaal?
94 Ambities van WNL
106 De 7 Wetten van WNL
112 Blik op 2020 en 2021. En verder?
116 Financieel verslag
120 Risico's omroep WNL
122 Ledenraad
123 Raad van Toezicht
124 Woord van de Raad van Toezicht
127 Verklaring governance en interne beheersing

Jaarrekening

131 Balans
132 Exploitatierekening
133 Kasstroomoverzicht
137 Toelichting op de balans en exploitatierekening
146 Specificatie bij exploitatierekening volgens de categoriale indeling
148 Bartering
148 Sponsorbijdragen en bijdragen van derden
148 Nevenactiviteiten, verenigingsactiviteiten en overige bedrijfsopbrengsten
148 Onafhankelijk product
150 Exploitatie-overzicht totaal 2019
152 Nevenactiviteiten per cluster 2019
153 Programmakosten per domein per platform 2019
154 Controleverklaring bij de jaarrekening

Het jaar 2019 in foto's

Het jaar 2019 in foto's

Het jaar 2019 in foto's

WNL

Het jaar 2019 in foto's

DICK
ROOS

npo radio 1
npo radio 1

Goedemorge
Nederland

BEDANKT!

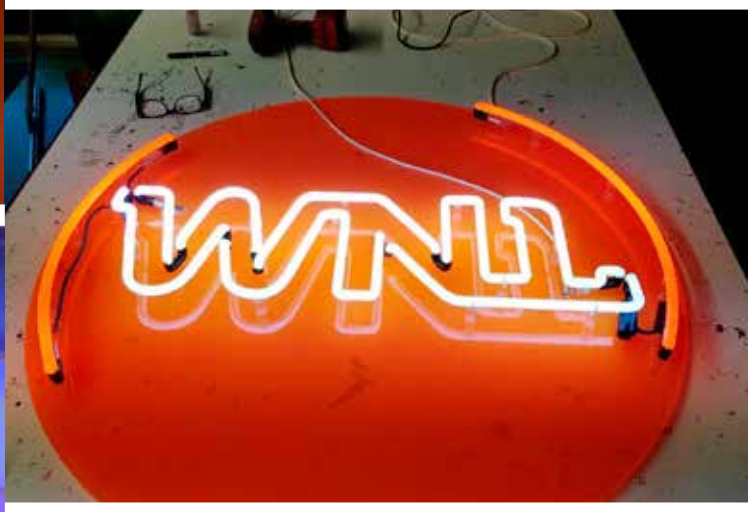

de SYBRAND.

Het jaar 2019 in foto's

npo
radio
1

WNL
WNL
NEW YORK
COMPLEET

Het jaar 2019 in foto's

Het jaar 2019 in foto's

PROMO 1
RICK CAM 1
Straks in
Misdaadcollege van
WNL:

HUFTER
PROOF

Bestuursverslag 2019

Woord vooraf

Als een publieke omroep als WNL zich onmisbaar wil tonen, dan moet hij er staan als hij nodig is. Bij het schrijven van dit jaarverslag verkeert de wereld in een angstaanjagende gezondheids- en economische crisis. De diepste crisis in decennia, die elke dag vraagt om uitleg en duiding.

Het is het jaar waarin wettelijk moet worden besloten of WNL, de omroep van Wij Nederland, na tien jaar thuishoort in ons publieke bestel. Moet een omroep worden beoordeeld op zijn ledental, of op onmisbaarheid? Dit jaarverslag wordt geschreven in de grootste dagelijkse journalistieke hectiek bij een omroep die maar denkbaar is.

Met meer uren uitzending. Meer dagen van uitzending. WNL is er met zijn journalistiek alle dagen van de week.

Met de huidige gegarandeerde positie van “1 procent” van de NPO-middelen staat WNL in deze crisis op de barricaden om het nieuws van uitleg te voorzien. Om te zorgen dat het debat in ons land met een diversiteit aan ideeën wordt gevoerd. Om het licht te zetten op de gevolgen voor onze ondernemers, onze bedrijfstakken, de mensen in de zorg, onderwijs en veiligheid, en natuurlijk de zo belangrijke politieke processen die in crisistijd plaatsvinden.

Met de huidige gegarandeerde positie van “1 procent” van de NPO-middelen staat WNL in deze crisis op de barricaden om het nieuws van uitleg te voorzien.

Onze redacties, met veelal jonge journalisten, werken dubbele dagen, zeven dagen per week. De maatregelen rond het corona-virus legt extreme druk op het proces van programma's maken. Maar WNL staat er, elke dag, goed geïnformeerd. Inventiviteit en innovaties zijn daarbij dagelijkse vereisten op de werkvloer.

WNL moet er nu staan

Dit jaarverslag gaat over de verantwoording over 2019, maar kan niet los worden gezien van het heden. Alle kunde, kennis en energie uit eerdere jaren wordt in deze crisis door onze omroep benut om de publieke omroep te versterken. WNL moet er nu staan, als onderdeel van de NPO, in tijden van angst en verwarring.
Als kleine omroep levert WNL nu zes dagen in de week een drie uur durend actualiteitenprogramma in de ochtend, van maandag tot en met zaterdag. Goedemorgen Nederland is een belangrijk informatiekanaal in tijden van crisis. Wekelijks zijn bestuurders, die een zeer grote verantwoordelijkheid dragen in deze crisis, te gast bij het programma WNL Op Zondag.
Elke week maakt WNL een of meer uitzendingen van het nieuwe avondprogramma Op1, het allereerste pluriforme programma dat dezer dagen vele miljoenen mensen informeert. Ruim anderhalf miljoen per dag, volgens de dagelijkse cijfers van de stichting Kijk- en Luisteronderzoek (SKO).
WNL stond aan de wieg van de pluriforme aanpak van Op1, samen met de omroepen MAX, EO en BNNVARA. Hier worden de stromingen in onze samenleving in een programma gerepresenteerd. Van links tot vrolijk rechts, van progressief tot conservatief, en met levensbeschouwing en aandacht voor jongeren en ouderen. Ondertussen worden door WNL ook ondernemerschap en onze veiligheid niet vergeten, met Dragon's Den, Misdaad College, Stand van Nederland of Zaak van je leven. Op NPO Radio 1 is WNL niet weg te denken in en rond het weekend, met uitleg, opinie en politieke analyse. En online is de omroep groter dan ooit; de bezoekerscijfers van wnl.tv stegen tot grote hoogte. Daarover later meer.

WNL moet er nu staan, als onderdeel van de NPO, in tijden van angst en verwarring.

Crisistijd

Ook in tijden van crisis blijkt pluriformiteit van het bestel een essentieel onderdeel van het recept om belangrijke meningen, analyses, ervaringen te horen en overwegen. Samen moeten we door deze crisis, met hetzelfde doel, en met al onze verschillen. Diversiteit van denken lijkt in tijden van nood wellicht ondergeschikt, maar is cruciaal in het vinden van een intelligente uitweg uit moeilijke tijden.

Voor de crisis zijn er belangrijke stappen gezet, ook voor WNL. Een wetsvoorstel voorziet erin dat WNL in het bestel kan blijven. Dit voorstel kwam tot stand, na een visiebrief van minister Slob (OCW) in juni 2019, na ampel beraad in de coalitie. Pluriformiteit van onze publieke omroep werd de leidraad, daarmee het draagvlak van de publieke omroep.
In een wereld van snel dalende ledenaantallen bij alle verenigingen, inclusief omroepen, kunnen die aantallen niet de "allesbepalende maatschappelijke waarde" zijn voor het bestaansrecht of de omvang van een omroep. Bestaansrecht en omvang moeten afgeleiden zijn van het maatschappelijk gevoelde belang, en het belang voor de publieke omroep als geheel.
In de optiek van WNL moet een omroep met eigenheid en professionele inbreng, bijdragen aan de verantwoordelijkheid, de energie en de waarde van de publieke omroep. Zodat deze in zijn geheel beter wordt. Alleen zo kan het publieke bestel rekenen op een maximaal draagvlak voor zijn bestaan.
Politieke processen verlopen door de corona-crisis natuurlijk anders dan verwacht. De geplande behandeling

van de nieuwe Mediawet in maart of april werd onzeker. Voor WNL is deze wet van levensbelang. Hierin wordt een positie voor de omroep geregeld, doordat nieuwe ledencriteria worden vastgesteld. Namelijk 50.000 voor nieuwe omroepen en 100.000 voor oudere omroepverenigingen. Ingewikkelde materie, verderop gaat dit verslag daar ook dieper op in.

Herkend en erkend

In de tien jaar van zijn bestaan kende WNL een ingewikkeld speelveld, waar de regels vaak veranderden. Voorgeschreven samenwerking, de administratie onderbrengen bij een andere omroep, de uitgesproken wens om te fuseren - het was telkens de grote uitdaging om de eigen identiteit en herkenbaarheid verder op te bouwen.
WNL wordt inmiddels herkend en erkend als een belangrijke en waardevolle omroep, door zijn programma's, zijn journalistieke redacties, werklust, netwerk, creativiteit en daarmee - vooral ook - de grote betekenis voor het geheel. Het vertrouwen bij de NPO in de kracht en het voortbestaan van deze omroep maakte dat er vele kansen konden worden verzilverd, zoals uit dit verslag blijkt.
Het ontbreekt WNL natuurlijk niet aan introspectie. Want ook dit besef is er: Zakelijk gezien heeft WNL in tien jaar tijd bepaalde stappen niet kunnen zetten. Er kwam in de dalende markt van tv-gidsen geen eigen blad. Er kwam geen marketing om vanuit een relatie met leden en kijkers financiële middelen aan te wenden voor de NPO. Een ledenjacht, zoals voorheen door oudere omroepen werd ingesteld, was niet realiseerbaar. Wel wist WNL zijn kosten te beheersen, waardoor de omroep de journalistiek kon maximaliseren.

Binnen de context van deze crisis levert de omroep een prestatie, die nooit eerder door een aspirant-omroep is verricht.

Elk jaar opnieuw schrijft WNL dat het spannende tijden zijn. Never a dull moment. Inmiddels zijn we beland in de grootste crisis sinds de oorlog. Binnen de context van deze crisis levert de omroep een prestatie, die nooit eerder door een aspirant-omroep is verricht. WNL heeft met zijn journalistieke programma's, volgens de liberaal-conservatieve leest, een bewezen bestaansrecht. WNL is nu al een volwaardige omroep, en levert als zodanig.

Ons bestel verdient alleen maar omroepen met de energie als van WNL. Ons bestel verdient een pluriforme en breed gedragen NPO.

30 april 2020,
Bert Huisjes,
mede namens Robert Alblas

Bert Huisjes

Robert Alblas

Leeswijzer:

Vanaf pagina 124 vindt u een woord van de voorzitter van de Raad van Toezicht, Dhr. Bas Eenhoorn. Met tevens een verantwoording van de activiteiten van onze vereniging, alsook onze zeer gewaardeerde ledenraad, een een toelichting op de financiële cijfers van collega-directeur Robert Alblas. Om te onderstrepen dat WNL, als omroep van Wij Nederland, een consistent verhaal heeft te vertellen, is dit jaarverslag verrijkt met nog steeds actuele uitspraken en feiten in kaders, die eerder zijn gedaan in onder andere een evaluatie van WNL over de jaren 2014-2017, alsook eerdere jaarverslagen.

VERTEGENWOORDIGING

WNL richt zich op de brede liberaal-conservatieve stroming in ons land. Een grote groep van behoudende, hardwerkende burgers die trots is op zijn prestaties, tradities en zeker ook liberale waarden. De komst van WNL was hard nodig. Want die brede stroming raakte bij de publieke omroep geleidelijk aan uit het vizier. Terwijl de samenleving naar rechts bewoog, bewogen de omroepen journalistiek gezien naar links, of naar hedonisme of pret. Niet gehinderd door voeling met oorspronkelijke omroepmissies groeide een generatie van omroepmedewerkers door naar het hogere zeggenschap. Niet meer bewust van de belangrijke waarden die hun eigen omroep ooit wilde uitdragen in het publieke bestel, en waar ze bestaansrecht aan ontleende.

POLITIEK DRAAGVLAK

Het mag geen geheim zijn dat WNL pleit voor een herschikking en herwaardering van de publieke omroep, om te komen tot een betere representatie van de verschillende stromingen in onze samenleving. Om een maximaal (politiek) draagvlak te vinden. Want waarom hebben we een publieke omroep? Dit is ons antwoord: Om een herkenbaar en nationaal baken te houden. In een turbulente wereld, waarin media in handen raken van internationale bedrijven, zonder mores of scrupules. Een publieke omroep moet van ons zijn, een gezamenlijk bezit om trots op te zijn.

KLEUR OP DE WANGEN

Omroep WNL heeft naar eigen overtuiging een bijdrage geleverd aan het begin van de revitalisering van de publieke omroep. Met één procent van de NPO-middelen, wist de omroep de discussie over links en rechts en diversiteit bij de publieke omroep te voeden. Inmiddels zijn het kleine(re) omroepen als WNL, EO en Max die zorgen voor kleur op de wangen, schreef Elsevier Weekblad al eerder.
"Alleen kleine nieuwkomer WNL biedt enig tegenwicht", schreef Elsevier-hoofdredacteur Arendo Joustra (bron: Elsevier Weekblad, 30 augustus 2017) over de algeheel linkse signatuur van de NPO...
Natuurlijk wil niemand terug naar de verzuiling. Of naar vroeger, waarbij omroepen machtige voorzitters hadden met pied-à-terres en auto's-met-chauffeur. Niet van ons belastinggeld! Een publieke omroep waar de wind gedurende al vele jaren vanuit een kant waait, heeft zijn tijd gehad. De NPO als een grote VARA of een grote WNL heeft geen overlevingskansen. En de snel slinkende berg omroepleden, van 3,5 naar minder dan 2 miljoen in vijf jaar, zal een pluriform bestel zeker niet redden, eerder remmen.

[WNL FILES]

Wij zijn WNL!

Waardering gezocht...

De publieke omroep hunkert naar legitimiteit. De NPO kan niet zonder. WNL maakt geen programma zonder na te denken over waarom *juist* deze omroep *juist* dit programma moet maken.

WNL is trots op de programma's die op navolgende pagina's in deze jaarrapportage aan bod komen.
Maar natuurlijk was 2019 ook het jaar van de verkiezingen voor de Provinciale Staten. Belangrijke verkiezingen, omdat via de Provinciale Staten de Eerste Kamer wordt verkozen. Het zou een flinke verschuiving betekenen.
Als de waardering voor WNL spreekt uit hoe serieus de omroep wordt genomen tijdens verkiezingstijd, dan is deze groot. Vrijwel alle politieke leiders waren in Goedemorgen Nederland als gasthoofdredacteur en -presentator te gast. Van links tot rechts, van progressief tot conservatief. Van Lilian Marijnissen (SP), Lodewijk Asscher (PvdA) en Gert-Jan Segers (CU) tot Kees van der Staaij (SGP), Sybrand Buma (CDA) Thierry Baudet (Forum voor Democratie), Geert Wilders (PVV) en Mark Rutte (VVD). Of er gewoon ergens tussenin, zoals Rob Jetten (D66). Een veel van de politici schuiven ook buiten verkiezingstijd aan.
Allen staan dan voor dag en dauw op, voor de kijkers van de publieke omroep. Bij WNL waren we uitermate trots dat alle politieke gezindten dit zo belangrijk vonden, dat zij er in hun drukke campagnes rekening mee hielden.

Kernuitleg voor WNL

In het jaar 2019 introduceerde WNL ook enkele kernbegrippen, of noem het sleutelwoorden, om de positie van de jonge omroep scherp neer te zetten. Deze speelden in op de eigenschappen van WNL en de verhoudingen binnen de publieke omroepen. Tussen de omroepen onderling, maar ook hoe WNL zich graag wil verhouden tot de NPO. Deze kernbegrippen zijn:

- Een procent
- Vrolijk rechts
- Productieomroep

Een procent

Het eerste sleutelbegrip - "de omroep van een procent" - richtte zich op de omvang van WNL, die voor buitenstaanders maar ook eigen leden en medewerkers, nog altijd heel moeilijk is in te schatten, zo blijkt. Veelal leidde dat tot vragen waarom omroepen BNNVARA of AVROTROS zoveel zendtijd hadden, met zeer prominente tijdslots, en WNL dan weer zo weinig. Hoe kan dat?

WNL onderstreept met dit sleutelbegrip dat zij een opmerkelijke positie heeft: Het is nu nog de omroep van "1 procent".
In feite is deze procent een resultaat: er is recht op aanzienlijk minder. WNL heeft in het huidige bestel recht op 0,3 procent van het NPO-budget. Dat is ongeveer een vijftiende van de garantiegelden van BNNVARA om programma's te maken. Ook is dan nog niet meegerekend dat die omroep nog eens vele miljoenen aan eigen vermogen meebrengt.

De groei van WNL in de afgelopen jaren had, zoals ook eerder betoogd, nooit kunnen plaatsvinden zonder de nieuwe Mediawet van toenmalige VVD-staatssecretaris van OCW, Sander Dekker (2014). Hij legde vijftig procent van het NPO budget als garantie bij de omroepen, en vijftig procent bij de NPO om te besteden.
In de afgelopen jaren kon WNL dankzij het "vrij te besteden NPO-budget" doorgroeien naar ruim één procent, en daardoor dus ruim driemaal zo groot worden.
In het uitleggen van het verhaal van WNL en zijn beperkte omvang was de "een procent van WNL" goed te begrijpen. Ook in enkel promo's en ledenwerving werd de "een procent" toegepast.

WNL

Vrijwel alle politieke leiders waren in Goedemorgen Nederland als gasthoofdredacteur en -presentator te gast. Van links tot rechts, van progressief tot conservatief.

Vrolijk rechts

WNL richt zich op de brede liberaal-conservatieve stroming in ons land. Een grote groep van behoudende, hardwerkende burgers die trots is op prestaties, tradities en liberale waarden. De komst van WNL was hard nodig. Want die brede stroming raakte bij de publieke omroep geleidelijk aan uit het vizier. Deze massieve stroming was verweesd geraakt, schreven we eerder al eens.
De brede liberaal-conservatieve stroming of gezindheid geldt als rechts, maar is bij uitstek ook *gematigd*. De stroming is onder meer vrij duidelijk te vinden bij het electoraat van VVD en CDA, maar ook bij verrassend veel andere politieke partijen, naarmate men zich maar wat meer liberaal of wat meer conservatief voelt.

Afgelopen jaren is er echter ook een voedingsbodem voor een sterkere conservatief-rechtse stroming ontstaan - vooral in cultureel opzicht. Deze stroming uit zijn diepe onvrede over de gevestigde orde en vele van de instituties daarbinnen, zoals rechtspraak, volksvertegenwoordiging, de media, publieke omroep, wetenschap.
Het is aan in de uiteinde van het spectrum een vorm van “rechts denken” die zich hard afzet tegen links, gematigdheid en gruwt van (“bedrieglijke”) instituties. Tegelijk is dit gevoel over het midden er ook op links. Het brede midden formuleert voor hen, zo is duidelijk, niet de politieke antwoorden waar zij naar verlangen.

Ook onderzoek van onder andere SCP bevestigt dat de geschetste onvrede wordt gedeeld door de uiteinden van het rechtse en linkse deel van het politieke spectrum. Beide groepen hebben gemeen dat zij weinig optimistisch over hun eigen leefsituatie en hun toekomst zijn, aldus het SCP.

Er is sprake van een zogenoemd hoefijzer-model, waarbij de (pessimistische) uitersten op links en rechts elkaar naderen. Liberaal-conservatief zijn in ons land velen, de Ikea liep er voor de crisis vol mee. Maar de term is voor velen een politicologische term en weinig gangbaar. Meestal wordt het uitgedrukt als “in elk geval niet links”. Hoewel ons land een brede conservatieve stroming heeft, net als een brede progressieve, heeft het woord conservatief geen neutrale connotatie zoals in veel andere landen.

WNL richt zich op de brede liberaal-conservatieve stroming in ons land. Een grote groep van behoudende, hardwerkende burgers die trots is op prestaties, tradities en liberale waarden.

> Zelf geproduceerde programma's maken bij WNL bij voorkeur tussen de zestig en zeventig procent van het tv-aanbod uit.

Conservatief wordt vaak betiteld als een beweging die streeft naar "terug in de tijd, heimwee naar vroeger", terwijl het veeleer inhoudt dat de burger de weg naar de toekomst constructief wil volgen, via *geleidelijkheid* en vooral ook *verantwoordelijkheid*. Veiligheid en welvaart zijn belangrijke verlangens. Er staat veel op het spel.
Verbeter het slechte, maar behoud het goede, zou de lijfspreuk kunnen zijn. Radicaal denken is in de liberaal-conservatieve stroming niet gangbaar. Pessimisme is evenmin een eigenschap.
WNL wil als jonge omroep niet gegijzeld raken door veronderstellingen die samenhangen met een hang naar radicaal denken (alles moet anders), pessimisme of door uiterst conservatief rechtse zienswijzen. De omroep beschouwt deze stroming wel met grote journalistieke belangstelling - en beseft en onderschrijft dat de onvrede zeker niet alleen daar wordt gevoeld - maar wil zich niet vervreemden van zijn brede basis.
Om de omroep op de beoogde wijze te profileren is daarom het sleutelbegrip "vrolijk rechts" in de communicatie over WNL toegepast. De term wordt ook bijzonder goed begrepen, door de groep die zich in de liberaal-conservatieve stroming thuis voelt.

Productieomroep

Het derde sleutelbegrip dat WNL sinds 2019 - vooral naar de NPO en toezichthouders - actief uitdraagt is die van *productieomroep*, een samentrekking tussen producent en omroep.
Zoals eerder beschreven (zie kaders elders) produceerden omroepen in het begin al hun media zelf. Sinds de late jaren tachtig is er grondige verschuiving naar producenten op gang gekomen, aanvankelijk eerst bij amusement, maar later op steeds meer terreinen.
Deze verschuiving draagt het gevaar in zich van uitholling van de ideële omroep, want een omroep heeft een identiteit nodig die gevormd wordt door achterban, makers en doelgroep.

Het inwisselbaar maken van makers, een grote beweging naar amusement en (over)waardering van kijkcijfers kan een omroep achterlaten als "brievenbusfirma". Een bestelhuis, dat in principe een overbodige schakel kan worden tussen de NPO, als de beheerder van zenders en het producerend bedrijf. De toegevoegde waarde van een omroep dient voor WNL voorop te staan. Uitholling is een risico.

In zijn exploratie heeft WNL steeds willen uitdragen dat het zelf programma's produceert en ontwikkelt, en daar expertise voor opbouwt, volgens de aandachtspijlers die de omroep stelt. Tegelijk wordt daarbij gekeken naar de maximale toevoeging die de omroep kan bieden aan de pluriformiteit binnen de NPO.
WNL is er trots op dat het in de tien jaar van zijn bestaan een groot aantal titels heeft bedacht, ontwikkeld, geproduceerd en wist te verkopen aan de NPO.
Tegelijk vinden we het ook belangrijk dat externe producenten toegang hebben tot de publieke omroep.
Voor de identiteit van WNL is echter van belang dat de verhouding niet scheef komt te liggen. Zelf geproduceerde programma's maken bij WNL bij voorkeur tussen de zestig en zeventig procent van het tv-aanbod uit.
Bij producties in samenwerking met zogenoemde buitenproducenten wordt de redactie deels vanuit WNL samengesteld, en wordt een begeleider aangesteld, een *commissioning editor*, bijvoorbeeld een van de WNL-eindredacteuren.

Werkwijze omroep

Recht op weinig, kans op veel. Met die insteek werkt WNL als een gedreven toeleverancier van de publieke zenders. Interne competitie op basis van creativiteit, prijs en inhoud is iets wat een omroep als WNL goed ligt. Als vertegenwoordiger van de liberaal-conservatieve

stroming binnen de NPO zijn we echte doeners en zien we elke concurrentie als een stimulans. Een *level playing field* bij de NPO bestaat daarin nog steeds niet. Daarvoor zijn de garantiebudgetten van omroepen te verschillend. Bij de gevestigde (fusie-)omroepen groot, bij WNL zeer klein. En dat geldt ook de enorme eigen vermogens die oude omroepen hebben kunnen opbouwen en kunnen inzetten. Maar het gaf WNL ook in 2019 toch ruimte om te groeien.
WNL produceert niet alleen zijn vaste waarden, als Goedemorgen Nederland of WNL Op Zondag, maar tracht ook in te haken op andere mogelijkheden. Zowel op televisie, radio en in het digitale domein. Het grootste deel van de tv-titels, webcontent en alle radiotitels produceert WNL zelf. Daarbij staan onze inhoudelijke pijlers voorop.

Het grootste deel van de tv-titels, webcontent en alle radiotitels produceert WNL zelf. Daarbij staan onze inhoudelijke pijlers voorop.

Inhoudelijke pijlers

De omroep wist in 2019, zoals gezegd, opnieuw tal van producties te “verkopen” aan de NPO. Op de volgende pagina’s vindt u een overzicht, maar er zijn enkele series waar WNL met name zeer trots op is. Deze zijn namelijk zelf ontwikkeld, vanuit de inhoudelijke pijlers die kenmerkend zijn voor de liberaal-conservatieve stroming, en daarmee ook kenmerkend voor WNL. Die pijlers zijn:

- Politiek
- Economie
- Veiligheid
- Onze Nederlandse identiteit

Vanzelfsprekend komen al deze thema’s terug in onze dagelijkse en wekelijkse televisie- en radioprogramma’s. Dat WNL als omroep op basis van deze pijlers eigen televisieprogramma’s kan ontwikkelen, produceren en uitzenden maakt ons trots.

Onderzoeksjournalistiek

WNL heeft grote ambitie op het gebied van onderzoeksjournalistieke programma’s. De omroep profiteert hierbij van de diversiteit van zijn redactie. Met name bij deze programma’s kwam deze diversiteit tot uiting. Met behulp van eerder genoemde pijlers wist WNL een diverse redactie samen te stellen met naast generieke journalisten ook economische en politieke redacteuren en misdaadjournalisten.
Binnen de politieke pijler wist WNL Haagse Lobby een nieuwe onderzoeksserie te maken over grote en belangrijke politieke besluitvorming, zoals de lobby’s rond de pulsvisserij, de komst van de Formule 1 naar Nederland, de klimaattafels, de prijs van medicijnen of de nieuwe donorwet.

Ook de pijler economie kon worden voorzien van mooie series. De meest in het oog springende was het maandelijkse onderzoeksprogramma Stand van Nederland, waarbij WNL samenwerkt met twee belangrijke onderzoeksinstituten: het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en het Sociaal Cultureel Planbureau (CPB). Met behulp van de data van wetenschappelijk onderzoekers maakt WNL fascinerende verhalen over ondernemers, consumenten en markten. Van de nieuwe ontwikkelingen in het uitvaartwezen, tot ondernemen in krimpregio’s, in de zorg, in opmerkelijke *lifestyle*, of verdienen aan onze oude dag.

In de corona-crisis van 2020 is Stand van Nederland nog dichter op onze economie gekropen. Vanaf het begin van

de crisis worden een half jaar - of zo nodig langer - tal van ondernemers gevolgd, in hun zoektocht naar een uitweg uit de massieve economische crisis die volgde.

Identiteit en familie

Ook familiebedrijven in ons land konden in 2019 opnieuw rekenen op WNL's warme aandacht. Als opvolger van de eerdere serie Allemaal Familie tekende de hoofdredacteur van het zakenblad Quote, Sander Schimmelpenninck voor een tweede nieuwe reeks, met als titel: De Opvolgers (NPO 1), waarin familiebedrijven centraal staan. De Nederlandse traditie van gezamenlijk ondernemen komt hier op fraaie wijze uit de verf.

Veiligheid

Op het gebied van de pijler veiligheid maakte WNL opnieuw een televisieserie, waarin het onderzoek in geruchtmakende misdrijven wordt gereconstrueerd met de betrokken rechercheurs. De Zaak van je Leven (NPO 2) kreeg zeer goede recensies, en komt tot stand in samenwerking met de Nationale Politie en het Openbaar Ministerie.
Geïnspireerd op dit succes, kreeg WNL in 2019 een nieuwe misdaadserie bij NPO 1. In de series van toegankelijke televisie-colleges ruimde deze zender prime-time plek in voor een vierluik over de ontknoping van geruchtmakende zaken. De redactie van WNL en de producent No Pictures Please sloegen de handen ineen voor de research en een groot evenement in de Arnhemse koepelgevangenis.
Samen met een buitenproducent werd in 2019 ook opnieuw een vervolg gemaakt van het programma Hufterproef (NPO 3), over veiligheid in de openbare ruimte. Behalve binnen de pijler veiligheid past het programma ook prima bij de pijler Nederlandse identiteit. Hoe gaan we om met onwenselijke en a-sociale situaties? De liberaal-conservatieve waarden komen in de serie uitgebreid aan bod.

In de zomer en het tweede deel van 2019 volgden meer grote kansen. Een langlopend project van bijna een jaar mondde uit in tweeluik-documentaire op NPO 2: De Reis van de Vlag, en de Aankomst van de Vlag.
Documentairemakers volgden gedurende lange tijd een project om een belangrijke symbool van onze bevrijding - de eerste Amerikaanse vlag op het strand van Normandië, in bezit van Nederlanders - te schenken aan het Amerikaanse volk.
In het najaar werd een lang gekoesterde wens gerealiseerd: het brengen van economie en ondernemerschap bij een breed publiek. De NPO gaf WNL de kans om een nieuwe reeks te maken van het al lang lopende en zeer succesvol internationaal format: Dragon's Den.

Inventieve ondernemers pitchen daarbij hun idee bij markante investeerders. Ook voor dit programma tekende Quote-hoofdredacteur Sander Schimmelpenninck, en de opnames volgden in het najaar. De serie wordt in het voorjaar van 2020 uitgezonden. Bij het schrijven van dit jaarverslag is de eerste aflevering uitgezonden. Die behaalde meer dan 1,2 miljoen kijkers.

De grootste verrassing ontspon zich vanaf november, toen duidelijk werd dat de NPO de KRO-NCRV-talkshow Jinek verloor aan de commerciële tv-zender RTL4. Het vertrek van Eva Jinek, die haar eerste talkshow kreeg bij WNL, werd gevoeld als een groot verlies voor de NPO. Toen kort daarna ook bekend werd dat Jeroen Pauw (BNNVARA) zou stoppen, werd WNL door de NPO nauw betrokken bij de ontwikkeling van een nieuw dagelijks avondprogramma. In de maanden november en december werd in de weekenden door een klein gezelschap van hoofdredacteuren (WNL, EO, BNNVARA) gewerkt aan een scenario voor een opvolger. Kort daarop sloot ook omroep MAX aan. In nauwe samenwerking tussen NPO en de deelnemende omroepen ontstond hier de eerste pluriforme talkshow voor de late avond - een lang gekoesterde wens van WNL.

Het ontwerp op de tekentafel nam een van de grootste bezwaren weg die WNL een jaar eerder had geformuleerd, nadat de NPO een streep zette door opinieprogramma's als WNL Opiniemakers. Uit WNL's vorige jaarverslag:

"De NPO besloot in 2018 om het onderdeel opinievorming te beperken tot de dagelijkse talkshows. Voor de meer rechtse opinie van WNL in de tv-serie Opiniemakers was op televisie geen plaats meer, het programma bleef op NPO Radio 1 wel overeind. Nadat de studio-talkshow eerder in ban was gedaan op NPO 2, werd ook een vernieuwde versie van Opiniemakers geschrapt.

WNL heeft bij de NPO aangegeven dat het onderbrengen van opinie bij uitsluitend de talkshows Pauw, Jinek en De Wereld Draait Door voor de publieke omroep een niet-pluriform beeld zal opleveren. Vanuit de liberaal-conservatieve stroming worden al deze programma's als links tot zelfs zeer links gezien."

Daarmee begon het jaar opnieuw met grote nieuwe titels, net zoals dat in 2019 ook al het geval was geweest. Want in dat jaar kon de omroep voor het eerst intekenen op een tijdslot dat bestemd is voor grote buitenlandreportages. Dat lukte met een onderzoekend programma over Italië, een van de eerste samengestelde staten in Europa, dat kraakt in zijn voegen. WNL ziet Italië als een interessant land, omdat het in een aantal processen voorop loopt. Het land kent een sterke polarisatie vanwege economische redenen, migratie, een verzwakte overheid - en keert zich af van Europa.

WNL

De eerste aflevering behaalde meer dan 1,2 miljoen kijkers.

Het resulteerde in de achtdelige serie Langs Romeinse Wegen. De serie werd in de zomer van 2018 gemaakt door een team dat samen met WNL-presentator Rick Nieman enkele weken in dat land op onderzoek uitging. De productie, die in samenwerking met producent De Haaien is gerealiseerd, was in vroege voorjaar van 2019 op televisie, en behaalde mooie kijkcijfers en lovende kritieken.

Natuurlijk houden programma's zich niet aan jaargrenzen. Al eerder werden de opnames van Dragon's Den genoemd. Maar ook werd in 2019 een begin gemaakt met een unieke tv-documentaire over de zoektocht via DNA-sporen naar de onbekende vaders van oorlogskinderen, ter gelegenheid van de viering van 75 jaar bevrijding. Dit langdurige researchproject van televisiemaker Bram Endedijk wordt uitgezonden op 4 mei 2020 op NPO 2.
Een ander zeer belangrijk project waren opnamen voor de documentaire over het Rusland van Poetin, in de aanloop naar het MH17-proces in ons land. Hoe wordt daar het onrecht, met honderden vermoordde reizigers door een Russische raket, beleefd? Met Rusland-correspondent Pieter Waterdrinker schetste de documentaire een indringend beeld van de ziel van Rusland. Ook dit document viel lovende kritieken ten deel.

Het jaar 2019 in foto's

Annemarie Jorritsma

Jacco Vonhof

Angela de Jong

Erik Akerboom

WNL wall of fame

Gijs Staverman en Hugo de Jonge

Sjuul Paradijs

Pieter Heerma en Henk Poort

Jan Driessen en Lilian Marijnissen

TELEVISIE:

WNL meer dan 1 procent

Het jaar 2019 was een zeer productief jaar voor de redactie van Omroep WNL. Aan maar liefst veertien tv-programma's werd gewerkt. Naast de dagelijkse titel Goedemorgen Nederland, was er natuurlijk WNL Op Zondag en het economische onderzoeksprogramma Stand van Nederland.

Een aantal series zagen een nieuw seizoen, zoals de crimeserie Zaak van je Leven (NPO 2), het onderzoeksprogramma Haagse Lobby (NPO 2) en de sociale experiment-serie Hufterproef (NPO 3), en de economische familie-serie De Opvolgers.

Mooie doorbraak

Maar ook waren er een paar grote doorbraken. De eerste was de onderzoekende reisserie Langs Romeinse Wegen. Begin 2019 begon WNL met een prominente 8-delige serie met Rick Nieman over de staat van Italië in samenwerking met producent De Haaien.
Na uitvoerige research en opname in de zomer en montage in het najaar 2018, kwam de serie op tv. De serie kon rekenen op een zeer positieve ontvangst.
De thema's veiligheid, economie, politiek en identiteit ontbraken natuurlijk niet. Bovendien was het centrale onderzoeksthema in hoeverre de situatie in dat land een voorbode is voor Europa en wellicht ook voor ons, wij Nederland.

Een sterke polarisering in de politiek, het verdwijnen van het politieke midden, en een groeiende afkeer van Europa maken dat land volgens WNL tot een interessante casus. Problemen in de economie, een falende centrale overheid en migratie doen het land op zijn grondvesten schudden. In de zomer werd acht weken lang gedraaid door heel Italië; van het separatistische noorden tot het uiterste zuiden, waar migratiestromen aan land komen. De serie valt binnen de pijlers economie, politiek en identiteit

Een tweede belangrijke nieuwe serie volgde later in het voorjaar: Misdaad College. Daarbij nam WNL in samenwerking met producent No Pictures Please een groot locatie-programma op. Met honderden mensen publiek werd de Arnhemse koepelgevangenis het decor van vier colleges over het oplossen van geruchtmakende misdrijven.
Een derde langer lopend project van bijna een jaar was een documentaire, die uitmondde in een tweeluik op NPO 2, de Reis en Aankomst van de Vlag. Documentairemakers volgen daarbij gedurende lange tijd een project om een belangrijke symbool van onze bevrijding - de eerste Amerikaanse vlag op het strand van Normandië, in bezit van Nederlanders - te schenken aan het Amerikaanse volk.
Grote verrassingen volgden. Zo kreeg WNL in de zomer groen licht voor een grote ambitie, de herintroductie van het programma Dragon's Den in ons land. Kort erop werd ook tweede serie besteld van Misdaad College. Maar de grootste verrassing volgde dus in november en december. WNL werd door de NPO betrokken bij de ontwikkeling van een nieuwe pluriforme talkshow, Op1, die uitermate succesvol van start ging.

1 Goedemorgen Nederland

Dagelijks WNL

Sinds de crisis zes dagen per week, en drie uur per dag. WNL is heel trots dat juist deze omroep al jaren het vaste ochtendprogramma van de NPO mag maken. Het programma wordt voor een relatief laag bedrag geproduceerd, nog niet de helft van andere dagelijkse journalistieke programma's, maar heeft een redactie dat bulkt van journalistiek talent. Goedemorgen Nederland is een toegankelijk tv-programma, dat vanaf maart 2020 elke ochtend in het seizoen tussen zeven en tien uur zesmaal live op zender gaat. Op de zaterdag zendt Goedemorgen Nederland sindsdien uit tussen acht en 11 uur in de ochtend.

Met een gemiddelde kijktijd van krap een half uur in de ochtend, bereikt het programma een miljoen mensen, blijkt uit dagelijkse cijfers van de stichting Kijk- en Luisteronderzoek. In Goedemorgen Nederland staan dagelijks de pijlers waarin de liberaal-conservatieve stroming zich kenmerkt door een andere maatschappijvisie dan bij andere stromingen: politiek, economie, veiligheid, Nederlandse identiteit.

Het programma is tevens platform voor politici van diverse pluimage, eigen journalisten, opiniemakers en van journalisten van ideologisch aan WNL verwante media als Elsevier Weekblad, Telegraaf, Quote, Het Financieele Dagblad, Algemeen Dagblad en diverse nieuwe media.

Zij brengen een duidelijk ander geluid binnen de publieke omroep, dan de andere actualiteiten- en opinieprogramma's, hetgeen door extern onderzoek wordt bevestigd. Daarover later meer. Het programma bracht al vele talenten voort, die later voor en achter de schermen hun weg vonden bij de publieke en commerciële omroep. Daarmee is Goedemorgen Nederland een grote kweekvijver van talent voor de platformen van de NPO en daarbuiten.

2 WNL op Zondag

Wekelijks

WNL

Elke zondag begint WNL de dag op NPO 1 met een levendig en vrolijk rechts georiënteerd praatprogramma, sinds 2015 gepresenteerd door Rick Nieman. Ook in dit programma keren de aandachtspijlers van WNL terug, met elke zondag een prominent politicus, topondernemers en inspirerende gasten uit onze media en cultuur.

Elke aflevering wordt afgesloten met een bordesfoto voor de studio van VondelCS in het Amsterdamse Vondelpark. Ook in 2019 was WNL Op Zondag een belangrijke leverancier van (soms zelfs internationaal) nieuws. Niet zelden behaalde nieuws uit het programma verschillende *headlines* op de nieuwssites; WNL maakt vaak op meer dan één onderwerp nieuws. Bij politiek leiders, ministers, staatssecretarissen staat het programma al jaren hoog aangeschreven - zij komen graag.

3 Stand van Nederland

Maandelijks **WNL**

In 2019 wijzigde WNL op verzoek van de NPO de opzet voor Stand van Nederland. Van een wekelijkse *short-form* van 18 minuten werd het programma een verdiepend programma van 40 minuten. Het maken van een toegankelijk economisch onderzoeksprogramma is een grote ambitie van de omroep.

Het programma geeft een kijkje in de belangrijke verhalen achter de economische cijfers. Stand van Nederland heeft aandacht voor ondernemers, markten, consumenten en nieuwe statistieken, die op zeer toegankelijke wijze worden verwerkt.

Bijzonder aan het programma is dat het journalistieke onderzoek van de redactie plaatsvindt met behulp van de onderzoekers van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP), die beide gegevens leveren over trends en nieuwe bewegingen in de samenleving.

Ook tijdens het schrijven van dit jaarverslag in het voorjaar van 2020 staat dit programma niet stil. In de huidige corona-crisis worden een half jaar ondernemers gevolgd in hun strijd om de enorme economische crisis door te komen. Het programma is de eerste structurele samenwerking op gebied van statistisch onderzoek en journalistieke *story telling* tussen de publieke onderzoeksorganisaties CBS, SCP en de NPO.
De serie past binnen de pijlers economie en identiteit.

4 Zaak van je Leven

Wekelijks WNL

Voor de vierde keer op rij kreeg WNL in 2019 een tijdslot toegewezen voor het eigen misdaadprogramma Zaak van je Leven. Het programma werd opnieuw verder ontwikkeld, nu ook met reconstructies om de vertelling te ondersteunen. In het programma blikken rechercheurs nog een keer terug op een zeer geruchtmakend onderzoek, dat hun leven heeft getekend.

Zij schetsen hoe zij, soms na jaren, ingrijpende moordzaken wisten op te lossen. In de serie komen ook familieleden, getuigen en nabestaanden aan het woord. Dit programma maakt de omroep in nauwe samenwerking met de Nationale Politie en het Openbaar Ministerie.

Bij het schrijven van dit jaarverslag is door de corona-crisis onzeker of de serie een vervolg krijgt. Door de grote verschuiving van budgetten bij de NPO dreigen belangrijke series te sneuvelen. Het programma valt voor WNL binnen de pijler veiligheid.

5 De Opvolgers

Zomer

WNL

Al jaren zet WNL een aantal voor ons land en economie belangrijke families in het zonnetje, die niet alleen hun familieband delen, maar vaak ook al generaties lang een gezamenlijk bedrijf. Met het programma dat begon als Allemaal Familie, werd een jaar eerder al een doorontwikkeling gemaakt. Daarbij werd nog specifieker toegewerkt naar een belangrijk thema binnen deze families: de opvolging.

In de vierde serie heeft zakenman en nestor van familiebedrijven, de heer John Fentener van Vlissingen, de serie overgedragen aan zijn opvolger. Quote-hoofdredacteur Sander Schimmelpenninck tekende voor zijn tweede serie De Opvolgers, die een fraaie plek kreeg op NPO 1.
Er bestaat geen sector waarin geen ondernemende families actief zijn: van molenaars, banketbakkers, uitvaartverzorgers, nachtclubeigenaren, kasteelheren, handelaren, kroeghouders, diamantslijpers, ijsverkopers, paardenspecialisten - zij zijn de ruggengraat van onze economie. Familiebedrijven zorgen voor ongeveer de helft van alle banen in ons land, en zijn dus een belangrijk onderwerp voor WNL. Voor 2020 is geen nieuwe serie besteld, helaas.
De serie valt binnen de pijlers economie en identiteit.

Voorjaar 2019

NPP/Blue Circle

In 2019 mocht WNL van de NPO een nieuwe 4-delige serie lanceren, die aanhaakt op het zelf ontwikkelde Zaak van je Leven. De NPO besloot in de grote prime-time series met college-evenementen ruimte te maken voor misdaad en opsporing en kende dit slot toe aan Omroep WNL.

Producent Ewout Genemans van No Pictures Please ontwikkelde een college-setting, waarin rechercheurs, officieren van justitie en andere betrokkenen, voor een groot publiek uitleg gaven over hun onderzoek in opsporingszaken. Het publiek kon daarbij ook zelf vragen stellen aan de onderzoekers.

Opnieuw werd in nauwe samenwerking met de Nationale Politie en het Openbaar Ministerie een aantal onderzoeken in geruchtmakende misdrijven uitgelegd. Zo was er aandacht voor de oplossing van de zaak van het Maasmeisje, wier hoofd werd gereconstrueerd. Maar ook werd de afpersing met bompakketjes van winkelketen Jumbo tot in elk spannend detail gereconstrueerd.

De serie wordt gepresenteerd door Rick Nieman en werd in februari 2019 opgenomen in de oude koepelgevangenis in Arnhem. Misdaad College was in het voorjaar van 2019 te zien zijn op NPO 1. Een nieuwe serie staat gepland voor mei 2020. Door de corona-crisis zal de opzet van het programma wijzigen, omdat opnamen niet meer kunnen plaatsvinden met de aanwezigheid van publiek. De serie valt binnen de pijler veiligheid.

Misdaad College 6

Najaar **WNL**

WNL was er trots op dat de omroep de maker was van het enige politieke onderzoeksprogramma in het publieke bestel. In Haagse Lobby onderzoekt de redactie de beïnvloeding en besluitvorming in grote dossiers, waar de Nederlanders via nieuwe wetgeving mee te maken hebben. Dossiers die niet zelden vele miljarden kosten.

De vijfde serie, die in het najaar van 2019 op NPO 2 werd uitgezonden, bevatte een aantal zeer actuele dossiers. Zo onderzocht de politieke redactie van WNL de lobby's rond de nieuwe luchthaven bij Lelystad, de totstandkoming van het plasticverbod in Europa, het laatste kinderpardon en de miljarden voor de ouderenzorg.

De serie geldt tegenwoordig als studiemateriaal voor bestuurders, politici en belangengroepen. In een voorgaande serie onderzocht WNL al de lobby rond de innovatieve Nederlandse pulsvisserij, die door Frankrijk werd gedwarsboomd. Later dat jaar kondigde zich het einde aan voor deze vorm van visserij.

Ook besteedde Haagse Lobby aandacht aan de totstandkoming van het grote Klimaatakkoord, via klimaattafels zonder tegenstanders. Net zoals de stevige lobby voor de komst van de Formule 1 naar Nederland (naar Zandvoort of Assen) die veel stof deed opwaaien. Een aflevering over de totstandkoming van de nieuwe donorwet liet haarfijn zien hoe verdeeld Nederland is in medisch-ethische kwesties.

De NPO heeft helaas besloten het programma niet te continueren, vanwege andere prioriteiten in de budgetverdeling.
Het programma viel binnen de pijlers politiek en identiteit.

Haagse Lobby 7

Najaar

Skyhigh TV

Het programma Hufterproef gaat over veiligheid in de openbare ruimte. Met behulp van verborgen camera's wordt gekeken hoe Nederlanders reageren op ongemakkelijke, onwenselijk of zelfs ronduit a-sociale situaties. In het programma zette WNL mensen in het zonnetje die zich uitspreken over, en ingrijpen bij, onwenselijk gedrag.

Het was de derde serie die via de NPO bij WNL terechtkwam. Met de jongste presentatrice van ons land: Jill Bleiksloot (25). De serie werd in intensief begeleid door een eindredacteur van WNL en werd in het najaar uitgezonden.

De serie had prima kijkcijfers op NPO 3, maar vooral viel op dat de verborgen camera-onderdelen van het programma, de zogenoemde candids, het bijzonder goed deden op internet. Via de websites wnl.tv en NPO3.nl alsook op sociale media werden deze delen miljoenen malen bekeken.

Hufterproef is op middelbare scholen geregeld onderwerp van de lessen maatschappijleer. WNL komt daarmee in contact met een (veel) jongere doelgroep dan gemiddeld bij de NPO is te vinden, die veelal vijftigplus is.

Een nieuwe serie zal door NPO 3 in 2020 niet worden besteld, vanwege prioriteiten in de budgetverdeling. Daarmee vervalt het enige programma van WNL op NPO 3.
De serie valt binnen de pijlers veiligheid en identiteit.

Hufterproef 8

9 Langs Romeinse Wegen

Voorjaar **De Haaien**

In het vroege voorjaar van 2018 stelde de NPO voor het eerst een prestigieus slot open voor buitenlandjournalistiek, waarop WNL met succes een pitch kon doen. Deze series vallen normaal toe aan de grote omroepen. In samenwerking met producent De Haaien werd gewerkt aan een onderzoekende 8-delige serie over Italië, met Rick Nieman.

Voor WNL was het genre buitenlandjournalistiek niet eerder binnen bereik van de omroep. Van belang was dat de serie een serieus en relevant journalistiek document moest opleveren. Italië is interessant omdat het een van de eerste samengestelde staten in Europa is, waar de spanning oploopt.

De politiek raakte er afgelopen jaren sterk gepolariseerd tussen links en rechts, het politieke midden raakte verpulverd, en het land kraakt inmiddels in zijn voegen.

WNL onderzocht hoe thema's als massa-immigratie, problemen in de economie en een falende overheid het land op scherp hebben gezet. Is Italië voor Europa een voorland, als land dat zich steeds sterker van de

Europese Unie afkeert? Na de Brexit is het de derde economie van Europa, wat zijn de politieke en economische gevolgen voor ons land? De kritieken waren uiterst lovend. De toewijzing aan WNL van een prestigieus slot in de reeks buitenlandjournalistiek was voorlopig eenmalig.

De serie valt binnen de pijler economie, politiek en veiligheid

10 De Aankomst en Reis van de Vlag

Voorjaar **Bernard Krikke**

Een eenmalig langlopend project is de Reis van de Vlag. WNL kreeg in 2019 twee mooie tijdslots op NPO 2, die aanhaken op het thema van 75 jaar bevrijding. WNL wist met zijn camerateam zelfs de Oval Office van de Amerikaanse president te bereiken.

In samenwerking met producent Bernard Krikke werd een half jaar lang gevolgd hoe twee Nederlandse zakenlieden de allereerste Amerikaanse vlag, die in 1944 aan land kwam op het strand van Normandië, weten terug te bezorgen bij de hoogste Amerikaanse politicus, president Donald Trump.

Beide zakenlieden kochten de historische vlag in een opwelling op een internationale veiling voor militaire parafernalia. Pas later groeide het besef van de enorme historische en symbolische waarde van de vlag.

In de opmaat naar de belangrijke herdenking in ons land besloten zij de vlag schenken aan het Amerikaanse volk, als dank voor hun inzet bij de bevrijding van Europa. De makers onderzochten de geschiedenis van de vlag, speurden naar de vroegere eigenaren en brachten in beeld hoe de Nederlanders hun avontuur beleven.

Het tweeluik kon rekenen op zeer ruime aandacht in de Nederlandse pers. Met mooie voorbeschouwingen en recensies in de landelijke dagbladen, alsook aandacht in talkshows als Jinek en Pauw. De documentaires vallen binnen de pijler Nederlandse identiteit.

NIEUW

11 Het Rusland en de MH17

Voorjaar 2020

Piet de Blauw

In het najaar van 2019 gaf NPO 2 groen licht voor een opnieuw een bijzondere documentaire in samenwerking met de Rusland-correspondent Pieter Waterdrinker.

Hij werkte intensief mee aan een verhaal over hoe het Rusland van president Vladimir Poetin omgaat met de aanslag op de MH17, waarbij bijna 200 Nederlanders omkwamen.

In de donkere wintermaanden draaide documentairemaker Piet de Blauw zijn verhaal in St Petersburg, in de straat waar Waterdrinker woonachtig is. Zij kregen daarbij tevens een uniek inkijkje in de militaire school waar zeer jonge kinderen worden klaargestoomd voor een “eervol leven bij de krijgsmacht”.
In de opmaat van het begin van het proces tegen de Russische MH17 verdachten werd gezocht naar een verklaring voor de afwijzende houding van Rusland om mee te werken aan een berechting.
De documentaire werd uitgezonden op de vooravond van de start van het proces in Nederland op NPO 2.
De documentaire valt binnen de pijler veiligheid.

NIEUW

12 Dragon's Den

Voorjaar 2020

Vincent TV

Een grote ambitie van WNL is al jaren om economie en ondernemerschap naar een zo'n groot mogelijk publiek te brengen. Deze kans diende zich aan toen NPO 1 enthousiast raakte over de terugkeer van de internationaal succesvolle titel Dragon's Den. Inventieve ondernemers pitchen daarbij hun idee of bedrijf(je) bij een groep markante investeerders. Zij moeten hen overtuigen van de kracht van hun vondst, maar ook uitleggen hoe hun onderneming kan groeien, met de gevraagde flinke investering.

Het programma is al jaren een groot succes op de Britse BBC, maar ook in tal van andere landen. Het programma maakt duidelijk dat elk land een typische eigen ondernemerscultuur heeft. Ruim tien jaar geleden werd de titel al eens geprobeerd in ons land, maar wist toen niet uit te groeien tot een succes. Met producent Vincent TV, Quote-hoofdredacteur Sander Schimmelpenninck en een eindredacteur van WNL werden in het najaar van 2019 de opnames gemaakt.

Kort voor het schrijven van dit jaarverslag behaalde de eerste aflevering 1,2 miljoen kijkers op NPO 1. De NPO heeft plaats ingeruimd voor acht afleveringen van het programma.
Dragon's Den valt binnen de pijler economie en identiteit.

NIEUW
13
Op1

Vanaf januari 2020

WNL / EO / MAX / BNNVARA

Op1 was het programma dat niemand zag aankomen. Bij het vertrek van Eva Jinek naar RTL4, en het moment dat Jeroen Pauw wilde stoppen met zijn dagelijkse talkshow, bleek de NPO opnieuw een onvermoede plaats te zijn voor nieuwe kansen.

In november en december werd WNL betrokken bij de ontwikkeling van een nieuw avondprogramma. Aanvankelijk met EO en BNNVARA, later voegde ook MAX zich daarbij. Omdat geen enkele presentator een dagelijkse opvolger wilde of kon zijn van Jeroen Pauw of Eva Jinek, kwam er ruimte voor een nooit eerder uitgevoerd idee.

In plaats van een *personality show* op de late avond werd gekozen voor een pluriforme aanpak met wisselende presentatoren. Niet alle avonden BNNVARA, maar ook avonden met het geluid van EO, MAX en - uiteindelijk - ook WNL. Deze omroep hoorde pas eind december dat ook de presentatoren van WNL konden meedoen.

Met Welmoed Sijtsma en Sander Schimmelpenninck werd een team van vijf presentatiekoppels gevormd.

Het programma is een zoektocht naar pluriforme samenwerking, en is vanaf de start bij de kijkers van de NPO een zeer groot succes. Tegen alle voorspellingen in.

Nu Nederland zucht onder de corona-crisis geldt Op1, samen met Goedemorgen Nederland, als een van de ankerpunten van de NPO. Beide titels kregen vanwege de crisis aanmerkelijk meer zendtijd toegekend.

Het programma valt voor WNL binnen de pijlers: politiek, economie, veiligheid, identiteit.

NIEUW

14 Oorlogskinderen

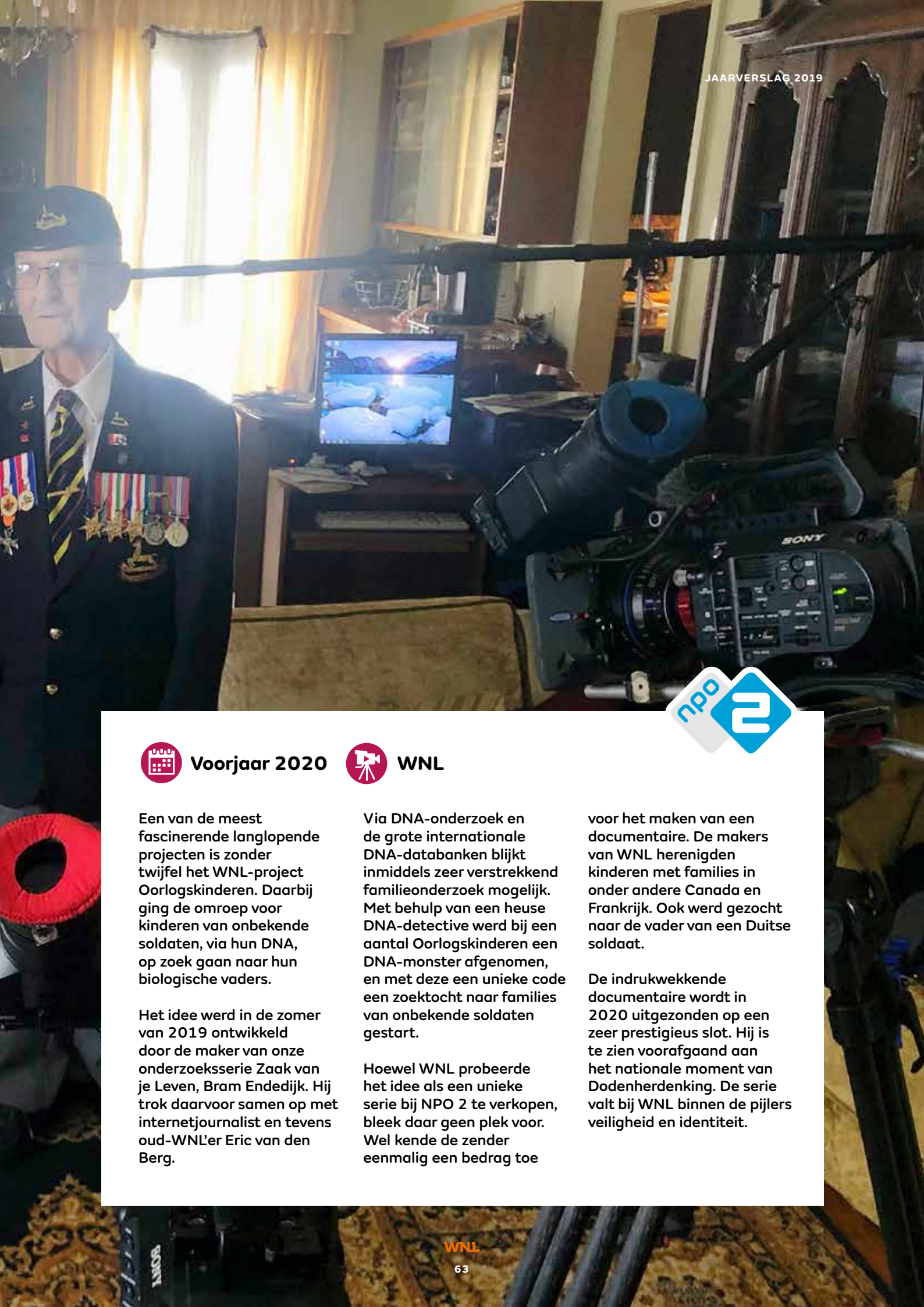

Voorjaar 2020 WNL

Een van de meest fascinerende langlopende projecten is zonder twijfel het WNL-project Oorlogskinderen. Daarbij ging de omroep voor kinderen van onbekende soldaten, via hun DNA, op zoek gaan naar hun biologische vaders.

Het idee werd in de zomer van 2019 ontwikkeld door de maker van onze onderzoeksserie Zaak van je Leven, Bram Endedijk. Hij trok daarvoor samen op met internetjournalist en tevens oud-WNL'er Eric van den Berg.

Via DNA-onderzoek en de grote internationale DNA-databanken blijkt inmiddels zeer verstrekkend familieonderzoek mogelijk. Met behulp van een heuse DNA-detective werd bij een aantal Oorlogskinderen een DNA-monster afgenomen, en met deze een unieke code een zoektocht naar families van onbekende soldaten gestart.

Hoewel WNL probeerde het idee als een unieke serie bij NPO 2 te verkopen, bleek daar geen plek voor. Wel kende de zender eenmalig een bedrag toe voor het maken van een documentaire. De makers van WNL herenigden kinderen met families in onder andere Canada en Frankrijk. Ook werd gezocht naar de vader van een Duitse soldaat.

De indrukwekkende documentaire wordt in 2020 uitgezonden op een zeer prestigieus slot. Hij is te zien voorafgaand aan het nationale moment van Dodenherdenking. De serie valt bij WNL binnen de pijlers veiligheid en identiteit.

President Donald Trump nam vorig jaar zomer de Amerikaanse D-Day vlag persoonlijk in ontvangst van de Rotterdamse kunstverzamelaar Bert Kreuk.© ANP

Documentaire over D-Day vlag van Bert Kreuk ingezonden voor een Emmy Award

Yvonne Keunen 12 februari 2020, 17:30

Opnieuw Amerikaanse aandacht voor de D-Day vlag van de Rotterdamse kunstverzamelaar Bert Kreuk. De documentaire over de overhandiging van de iconische oorlogsvlag aan president Donald Trump is namens Nederland ingezonden voor een Emmy Award.

deVolkskrant

COLUMN
AAF BRANDT CORSTIUS

Dragon's Den gaat over ondernemers, en die draag ik een warm hart toe

28 april 2020

Sinds op de bank tv-kijken het beste is wat je voor de wereld kunt doen, ontdek ik nieuwe programma's. Nieu
oude programma's, want *Dragon's*
al jaren op tv, maar ik keek er n
had wat beters te doen.

Nu geniet ik van *Dragon's*
het ermee te maken hee
ondernemers gaat, en
warm hart toe, en wat
mensen in het progra
anderhalve meter afsta

Menu VISIE

Verrassend: miljarden voor ouderenzorg in 'Haagse Lobby'

'Zelfs Rutte wist niets van die 2,1 miljard'; vrijdag, 22.55 uur, NPO 2

1 november 2019 in Mediatips

WNL in de media

deVolkskrant

TV-RECENSIE
JULIEN ALTHUISIUS

Rick in Rome; een spoedcursus modern Italië, maar vooral voor mensen die nooit een krant lezen

4 februari 2019

Rick Nieman kreeg 24 jaar geleden een dochter met een Italiaanse vrouw. Hoewel hij al decennia geen relatie meer heeft met die vrouw, is Nieman nog steeds een halve Italiaan.

nrc.nl

WNL straft Denk vanwege 'onbegrip persvrijheid'

politici op tv Denk-leider Kuzu werd het gesprek van de dag toen hij de confrontatie zocht met de WNL-presentatrice van *Goedemorgen Nederland*.

Maartje Geels 7 maart 2019
Leestijd 1 minuut

Syp Wynia en Tunahan Kuzu, woensdag in Goedemorgen Nederland (WNL).

Veel aandacht woensdag voor Tunahan Kuzu in

DAGBLAD VAN HET NOORDEN

Menu

Nieuw tv-programma Misdaadcollege besteedt aandacht aan Jumbo-bomber

29 januari 2019 • Ina Reitzema • Groningen

Misdaadcollege van Omroep WNL behandelt binnenkort de zaak rond de Jumbo-bomber, de man die supermarktketen Jumbo afperste.

Utrecht

Gerard T. © ANP

Misdaadcollege over Utrechtse serieverkrachter in juni op tv

Joost de Kleuver 26 maart 2019, 15:28

Laatste update 27 maart 2019, 9:38

Omroep WNL wijdt in het televisieprogram Misdaadcollege in juni een hele aflevering de Utrechtse serieverkrachter. In het programma wordt het onderzoek bespro met de hoofdrolspelers van politie en jus

deVolkskrant

TV-RECENSIE
DE OPVOLGERS

Schimmelpenninck laat bij De Opvolgers zien dat hij ook weet wanneer je even niet pedant moet zijn

Sander Schimmelpenninck is constant op tv deze week. Maar bij 'De Opvolgers' hield hij zich opvallend gedeisd.

7 augustus 2019

Als hij wil, kan hij constant op tv zijn. In gesprek met het AD legde Quote-hoofdre

Luister / Kijk live

Podcasts uitgelicht

WNL Podcast: 'Normaal levert innovatie geld op, in de zorg kost het juist geld'

ANP

zaterdag 4 mei 2019 | WNL | WNL Redactie

De redactie van het economische onderzoeksprogramma Stand van Nederland heeft een zesdelige podcastserie gemaakt over de geldverslindende laatste tien jaar van ons leven. Deel 5 is nu te beluisteren op de website van NPO Radio 1 en de verschillende podcast-kanalen.

Innovatie levert in de meeste bedrijfstakken geld op, maar in de zorg leidt het juist tot een stijging van de kosten. Dat zegt Peter Gisberts van

deVolkskrant

TV-RECENSIE
GIDI HEESAKKERS

Prima dat 'De gevaarlijkste wegen' stopt en Fred Teeven af en toe 'ja' zegt tegen een tv-programma

2 juni 2019

'Sommige dingen plan je niet in het leven', zei Fred Teeven. Hij was vorige week te gast in het nachtprogramma 't Wordt Nu Laat (WNL) op Radio 2 toen presentator Toine van Peperstraten als onderdeel van de zogenoemde 'vliegensvlugge vragen'-rubriek informeerde naar het meest romantische dat hij ooit deed. Zijn antwoord – de liefde bedrijven op het strand, 'één keer lang geleden en één keer niet zo lang geleden' – leidde tot gegiechel van beide mannen en

De geldstromen in de muziekindustrie ontleed

NPO 2, 20:25 UUR

In Stand van Nederland staat elke aflevering een onderwerp centraal. Vanavond de Nederlandse muziekindustrie, waarin zo'n miljard euro omgaat. Een deel daarvan komt uit de recycling van klassiekers die soms jaren na dato nog steeds kapitalen opleveren. Zo hebben vader en zoon De Raaff

music onsterfelijk werd. Zanger Jaap Reesema, die in Nederland nooit een A-status bereikte, blijkt al jaren leuk te verdienen aan het nummer Be brilliant: passions dat hij onder de naam Jake Reese in de Verenigde Staten uitbracht. De belangrijkste aanjager voor zijn inkomsten is een reclamecampagne die inmiddels vier jaar op televisie is met zijn nummer als

Johan Derksen: weer eens een sigaartje op tv.

FOTO WNL

woord. Die laatste trekt

te horen is. Dat geldt niet

T4 NIEUWS VAN DE DAG

Bezoek bondgenoot verschaft Nederland prestige

Rode loper voor Trump

Hoop voor D-Day-vlag

Moddergev GroenLinks vertrek Öz

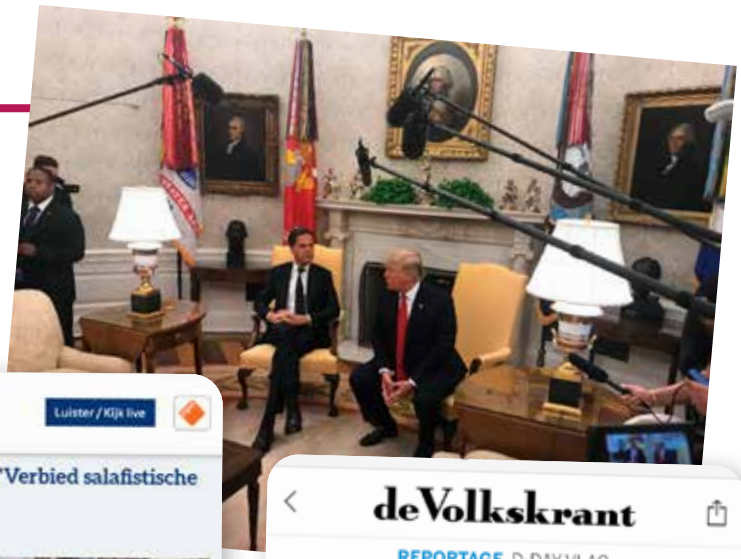

Televizier

ZAAK VAN JE LEVEN

Een kunststukje van een roof in De zaak van je leven

NPO 2 - woensdag 4 september om 20:
door TVgids.nl

In 2012 werden zeven schilderijen gest
de Rotterdamse Kunsthal. Al snel ston
zaak bekend als de kunstroof van de
Rechercheurs blikken terug op het on
naar de dieven dat naar Roemenië lei

Luister / Kijk live

Ex-salafist Jason Walters: 'Verbied salafistische organisaties'

zaterdag 14 september 2019 | WNL | WNL Redactie

De politiek moet werk maken van een verbod op salafisme, dat zegt radicaliseringsexpert Jason Walters in *WNL Op Zaterdag* op NPO Radio 1. Aanleiding is het onderzoek van Nieuwsuur en NRC waarbij onder andere een lesboek opdook dat kledingvoorschriften geeft aan meisjes op islamitische basisscholen. "We moeten salafistische
ratuur in beslag nemen en toewerken naar
verbod op salafistische moskeeën."

deVolkskrant

REPORTAGE D-DAY-VLAG

Kunstverzamelaar wil D-Day-vlag schenken aan het Amerikaanse volk, maar alleen als president Trump
m zelf komt halen

Plaatsing van de D-Day-vlag in de vitrine. Rechts, met gele stropdas, Bert Kreuk. Beeld Marcel van den Bergh

Kunstverzamelaar Bert Kreuk (54) kocht werk van Mondriaan, Picasso, Monet, Jeff
ns en Damien Hirst. Toch heeft één
bject een extra speciaal plaatsje

De Limburger

DL+ Dit exclusieve artikel lezen? Verder lezen?

Het vermoorde Rozenmeisje van Lottum raakt nog altijd een gevoelige snaar

23-09-2019 om 11:20 door Angela Janssens

Het Rozenmeisje. Dik 23 jaar geleden lag haar ontzielde lichaam in een bos bij Lottum. Een jonge meid, gruwelijk vermoord. Niemand kwam haar halen, niemand leek haar te missen. Veertien jaar lang heeft het Rozenmeisje van Lottum in een naamloos graf op het kerkhof van Grubbenvorst gelegen. In de programmareeks *Zaak van je Leven* wordt haar verhaal

Het Parool

Han Lips kijkt tv

De 'dragons' zijn zeker niet bang om een tonnetje hier of daar uit te geven

Han Lips schrijft elke dag over wat hem is opgevallen op TV. Vandaag: *Dragons' Den*.

Han Lips 27 april 2020, 7:00

Dragons' Den, NPO 1.

21:23

PREMIUM

© Marco Okhuizen

Rick Nieman: Vakantie? Dat doe ik echt zonder cameraploeg

Jeroen Schmale 3 februari 2019, 8:01

INTERVIEW Zijn liefde voor Amerika is bekend, maar vanaf morgen leidt Rick Nieman

WNL in de media

19:56

PREMIUM

Clash in Goedemorgen Nederland smaakt naar meer

Angela de Jong 6 maart 2019, 15:42

Laatste update 6 maart 2019, 15:50

ANGELA KIJKT TV Journaliste Angela de Jong schrijft vijf keer per week een column over wat haar opvalt op televisie.

20:37

Het Parool

Han Lips kijkt tv

Het Televizier Gala? Lips keek naar operatie 13Kipsaté

Han Lips schrijft doordeweeks over wat hem is opgevallen op televisie. Vandaag: *De zaak van je leven.*

Het Parool

Han Lips kijkt tv

Rob Peetoom is young van spirit

Han Lips schrijft doordeweeks over wat hem is opgevallen op televisie. Vandaag: *De opvolgers.*

Han Lips 1 augustus 2019, 12:21

Peetom in De Opvolgers BEELD

...iet omroep WNL ze graag: "Ze zijn niet weg ...nken uit de BV Nederland: hardwerkende ...dernemende families." Met deze ronkende ...ondiging opent elke aflevering van *De ...lgers*, waarvan gisteren een nieuwe serie ...n. In die eerste aflevering stond het

NOS

0 km 15°

NOS NIEUWS · BINNENLAND · POLITIEK · FORMULE 1

22-09-2019, 12:14

Bruins: 'Formule 1 moet niet dupe worden van stikstofbesluit'

Het kabinet gaat er alles aan doen om ervoor te zorgen dat de Formule 1 in Zandvoort doorgaat, ondanks de stikstofuitspraak van de Raad van State. Dat zei minister Bruins in het tv-programma *WNL op Zondag*.

"Er moeten nog allerlei vergunningen wo... aangevraagd en verleend", zei hij in een ... een vraag van presentator Rick Nieman. ... voor Zandvoort en de provincie Noord-H... zijn daar ongelofelijk hard mee bezig."

Trump mogelijk naar Terneuzen voor herdenking Slag om de Schelde

ZO 19 MEI 2019, 11:34

De Amerikaanse president Donald Trump komt mogelijk in augustus naar Terneuzen. Dat zei premier Mark Rutte in het tv-programma WNL op Zondag.

Indrukwekkende herdenking van de Slag om de Schelde (foto: Omroep Zeeland)

Als Trump naar Zeeland komt, is dat volgens Rutte, ter gelegenheid van de herdenking van de Slag om de Schelde op 31 augustus. Het is dit jaar 75 jaar geleden dat de Slag om de Schelde plaatsvond. Die slag was van groot belang voor de bevrijding van Nederland in de Tweede Wereldoorlog.

Menu VISIE

Home > Mediatips > Televisie

'De opvolgers': familiebedrijf Kras verdient aan 'troep'

'Afvalmiljonairs' gehecht aan Volendam; woensdag, 22.15 uur, NPO 1

21 augustus 2019 in Mediatips

GIDS.TV Zoek binnen Gids.tv

Start *Hufterproef* op NPO 3

Durven mensen in te grijpen?

Door **Luuk Hulsman** | Dinsdag 9 juli 2019 om 13:38

Het concept van het programma *Hufterproef* is inmiddels bekend, maar het blijft fascinerende situaties opleveren. Acteurs belagen elkaar op het asociale af om te kijken of omstanders durven in te grijpen. Hoe staat het met de assertiviteit van Nederlanders?

RADIO:

Geliefde slow business

Liefde voor de radio zit diep bij WNL. En elk jaar opnieuw zien we dat ook nieuwe jonge journalisten bij de omroep het medium omarmen. Het is al vaker gezegd. Radio is snel, direct en er is tijd voor verdieping. Radio was ook in 2019 een belangrijk onderdeel van ons media-aanbod.

Het is eerder gezegd: het belangrijkste platform, waarop WNL zich zeer thuis voelt, is zonder twijfel onze nationale nieuwszender NPO Radio 1.

Dagelijks vrolijk rechts

Radio is als medium snel, maar tegelijk is het *slow business* in de structurele programmering. Programma's worden voor een jaar toegekend, met meestal als doel om de programmering meerjarig in stand te houden
Na het ooit zeer gekoesterde dagelijkse opinieprogramma WNL Avondspits heeft de omroep nu al enkele jaren de weekendprogrammering. Aanvankelijk in en rond het weekend (vrijdag, zaterdag, maandag), maar sinds 2016 vooral de zaterdagmiddag en maandagavond.
In 2019 deed zich maar eenmaal een kans voor in de programmering van NPO Radio1. WNL sprak uitvoerig over de invulling van een dagelijks middagslot. Ondanks vele gesprekken tussen zender en omroep (door betrokkenen verschillend omschreven), bleek de animo voor een grotere rol van WNL niet voldoende aanwezig.

De voorstellen van WNL werden afgewezen, omdat de voorkeur uitging naar een "beter" presentatie-koppel van omroep AVROTROS, die daarvoor per direct een van de aangeboden WNL-presentatoren overnam.
Ook een jaar eerder was al enkele maanden lang gesproken over een nieuwe programmering, met mogelijk een dagelijks slot.
WNL meent dat het voor de verscheidenheid van de publieke omroep goed is, als ook een afzender met een vrolijk rechts geluid een dagelijkse plek op Radio 1 heeft.
Het aanbod om twee uur dagelijks radio te maken bleek voor de zender niet haalbaar. WNL ging ook dit jaar vol trots verder met zijn vertrouwde portfolio aan programma's. Weliswaar niet groot, maar ze bruisen wel van energie.

WNL

Radio was ook in 2019 een belangrijk onderdeel van ons media-aanbod.

In 2019 deed WNL opnieuw voorstellen, teneinde het portfolio te verbreden, maar zeker ook op peil te houden.

Vernieuwing

Binnen de bestaande formats werd overigens wel steeds gekeken naar vernieuwing, er werden nieuwe rubrieken en *specials* bedacht, en zelfs een aantal nieuwe formats voor radio-series gemaakt en uitgezonden.
Ook deed WNL zijn best om mee te dingen naar de toewijzing van podcasts, waarmee de zender zich steeds meer op het on *demand*-terrein wil begeven.
Een economische podcast onder de noemer Stand van Nederland haalde een jaar eerder de selectie van de zender helaas niet. Economie werd toegewezen aan AVROTROS.
Ook een poging tot een *transfer* rond een programma over internationale politiek en veiligheid slaagde niet bij de zender.

Datzelfde gold ook voor een reeks losse series, die eerder als pop-up programmering van WNL hun plek vonden, zoals de Eindejaarsgesprekken. Aan het einde van het jaar werden die toegekend aan POWNED.
In 2019 deed WNL opnieuw voorstellen, teneinde het portfolio te verbreden, maar zeker ook op peil te houden. In dat jaar leidden de pitches wel tot enig resultaat. Er werden weer een aantal pop-up series gemaakt, podcasts en enkele evenementen georganiseerd.
Tegenover de zenderleiding is ook in 2019 uitleg gegeven dat de schaarse ruimte van gelegenheidsprogrammering voor WNL erg belangrijk voor is, aangezien de overige slots al voor een langdurige periode zijn toebedeeld.

1 WNL Op Zaterdag

Het zaterdagmiddag-magazine WNL Op Zaterdag met Margreet Spijker is voor WNL een belangrijk programma om zijn pijlers te kunnen laten horen. Het programma biedt ruimte voor gesprekken over actualiteit, politiek, opinie, economie, veiligheid en onze Nederlandse identiteit.
Er is ook ruimte voor de rubriek Stand van Nederland.
WNL maakt voor televisie, radio en internet veel sociaal-economische verhalen onder die noemer, in nauwe samenwerking met Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP).
Nieuw in 2019 is de lancering van de rubriek Mark & Margreet, waarin de meest opvallende nieuwsproducties in het weekeinde op kritische en humoristische wijze worden becommentarieerd en besproken. Van deze rubriek wordt tevens een podcast gemaakt, die na elke uitzending wordt gelanceerd op de platformen van NPO Radio1 en WNL.tv.

De rubrieken in WNL Op Zaterdag, en opsplitsing naar web-content, zijn een voorbeeld hoe integraal programmeren helpt om journalistieke verhalen via alle platformen uit te dragen en te agenderen. Met deze toepassing van integraal programmering via radio, televisie en internet loopt WNL voorop binnen het publieke bestel.
Ook vanuit de redactie wordt multimediaal gedacht en gewerkt. Onze economische onderzoeksredactie maakt televisie-documentaires, maar maakt de inhoud ook geschikt voor NPO Radio 1, de ochtendprogramma's Goedemorgen Nederland en WNL Op Zondag en WNL.tv.
De NPO stimuleert dit economische programma-onderdeel vanuit de televisie-kant ook met een klein extra budget voor digitale platform: met afgeleide, verdiepende of eigen verhalen gericht op social media. Alle verhalen levert WNL

op verzoek - natuurlijk - ook aan de eigen website van NPO Radio 1.
Het programma op de zaterdagmiddag op NPO Radio 1 straalt uit wat WNL graag wil zijn: het is vrolijk rechts, altijd toegankelijk en met een goed humeur.

2 WNL Opiniemakers

Het blijft een van de belangrijkste programma's van WNL, dat de omroep graag dagelijks zou uitzenden. Het debat op rechts bestaat bij de publieke omroep, het is er elke zaterdagavond.
Het programma op NPO Radio 1 mag zich een trendsetter noemen. Toen de titel door WNL werd ontwikkeld was de benaming "Opiniemaker" geen begrip in ons land. Alleen bij onze zuiderburen, in Vlaanderen, bleek de uitdrukking af en toe gebruikt, maar zeer spaarzaam.

"Opiniemaker" is inmiddels een geaccepteerd Nederlands begrip geworden, waarmee denkers in het publieke debat worden aangeduid, zowel op rechts als op links.
Het programma wordt bij WNL geleid door het presentator Wieger Hemmer, met elke zaterdag een columnist of een prominente denker die een inbreng levert aan het publieke debat. Afgelopen jaren groeiden de luistercijfers gestaag verder. Dat leidde ertoe dat de zender de targets verhoogde.

3 WNL Haagse Lobby

Driemaal in de maand duikt WNL op maandagavond de wereld in van de politiek. Met presentator Martijn de Greve als gespreksleider graaft het programma naar belangen en opvallende actoren. Het doel is om de machten en krachten bloot te leggen, die spelen rond grote dossiers die ons allemaal aangaan.
De onderwerpen zijn zeer uiteenlopend, en blijken vaak vooruit te lopen op de directe actualiteit. Regelmatig blijken langlopende dossiers verrassende ontwikkelingen te kennen, of het nu gaat om het Klimaatakkoord, de lobby voor de komst van de Formule 1 naar Nederland of pulsvisserij.
Wie geregeld naar Haagse Lobby luistert weet dat de invloed van belangenbehartigers in al deze kwesties groot is. Uitgangspunt van het programma is het begrijpelijk maken waarom lobby van groot belang is voor de totstandkoming van goede wetgeving. Juist de bundeling van belangen blijkt vaak een factor te zijn, waarop deze wetsvoorstellen ons parlement passeren.

Haagse Lobby past goed bij WNL omdat de liberaal-conservatieve stroming met een kritisch oog kijkt naar onze overheid. Die is er voor veiligheid en welvaart, maar voor bemoeizucht van diezelfde overheid wordt altijd gevreesd. Daar waar wordt beschikt over miljarden euro's van gewone burgers, is het zaak de besluitvorming nauwlettend te volgen.

Enkele malen kreeg het programma het karakter van een special. Eind 2019 kon WNL met dit programma een Eindejaarsinterview maken, met de nieuwe Europese VVD-lijsttrekker Malik Azmani. Haagse Lobby had ook al enkele seizoenen een onderzoekende televisie-variant op NPO 2, met Rick Nieman als presentator.

4 Podcasts

NPO Radio 1 werkt ook aan een platform met nieuwe podcasts. Met een nog bescheiden NPO-budget werden omroepen in 2019 opgeroepen om ideeën aan te leveren. Vanzelfsprekend deed ook WNL zijn best om mee te helpen bouwen aan het podcastplatform. Zo maakte WNL ondermeer:

Stand van Nederland

In de podcast Stand van Nederland werd in een aantal afleveringen een dossier opgebouwd over de zorgkosten in de laatste tien jaar van ons leven. De podcast werd gecombineerd met een live-uitzending als zogenoemd popup-programma.

Slag om de Schelde

Een eveneens fascinerende podcast-serie maakte WNL over de Slag om de Schelde, ter gelegenheid van de start van de herdenking van 75 jaar vrijheid. Tal van veteranen werden daarin geïnterviewd door verslaggever Leon Mastik.

Cokevissers

Op misdaadgebied werd door WNL een geheel nieuw podcast-genre gelanceerd: diepgaand onderzoek van misdaadjournalist Wouter Laumans, verteld in een gedramatiseerd verhaal. In Cokevissers schetst hij een beeld hoe Urker vissers betrokken raakte bij de internationale coke-maffia. De research in 2019, leidde tot een lancering in het voorjaar van 2020.

5 Eenmalige uitzendingen

Bij het vrijvallen van uitzendtijd is WNL altijd graag bereid om extra uitzendingen te maken. Dergelijke mogelijkheden komen soms onverwacht, maar kan altijd rekenen op groot enthousiasme bij de journalisten van WNL. Radio is dan ineens geen slow business, en in sneltreinvaart worden dan nieuwe journalistieke projecten uit de grond gestampt, voorbereid en uitgevoerd.

De laatste tien jaar

Zo kwam de eerder genoemde Stand van Nederland (ook podcast) tot stand. Hierin werd het experiment uitgevoerd of een uren durende radio-special op slimme wijze zou zijn om te zetten naar een seriematige podcast. Dat lukte wonderwel.

Het grote verkiezingsdebat

In een special van het programma WNL Haagse Lobby organiseerde WNL op de vooravond van de Provinciale Staten-verkiezingen een live-verkiezingsdebat op NPO Radio1, in het hart van onze democratie, Den Haag.

WNL viert Koningsdag

Als koningsgezinde omroep kon WNL niet ontbreken op Koningsdag. In een samenwerking met de NOS werd live vanuit Amersfoort een urenlange special gemaakt. Met studiogesprekken, maar ook vele liveschakelingen

Slag om de Schelde

In augustus maakte WNL een speciale locatie-uitzending over de Slag om de Schelde. Als afgeleide werd eveneens een podcast-serie gemaakt.

Tegenpolen

Ook keerde in de zomerdagen van juli 2019 een eerder succesvolle serie terug. In het programma Tegenpolen werden onder leiding van presentator Martijn de Greve de

Bij het vrijvallen van uitzendtijd is WNL altijd graag bereid om extra uitzendingen te maken.

grote thema's besproken van onze tijd besproken, door prominente gasten die worden gezien als opponenten in het publieke debat.

Military Boekelo

WNL trok ook de regio in, met hulp van NPO Radio 1. Het najaar bood een kans voor een speciale locatie-uitzending vanuit het oosten van het land. WNL kwam voor het eerst live vanaf het grote evenement de Military Boekelo. Opnieuw schoven prominente gasten uit deze regio aan, onder wie de minister van Defensie, Ank Bijleveld.

Eindejaarsgesprekken

De afsluiting van het jaar werd dit jaar door WNL benut voor enkele eindejaarsgesprekken, die dit jaar wel werden toegekend, in de al langere lopende serie van Oud naar Nieuw. Een van de sprekers daarin was VVD-prominent Malik Azmani.

6 'T Wordt Nu Laat

Een van de mooiste programma's van NPO Radio 2 wordt om middernacht gemaakt, door WNL. Van maandag tot en met donderdag duiken de radiomakers in het leven in van prominente Nederlanders, die een eigen soundtrack van hun leven laten horen. Dit levert elke dag ontroerende radio op. Door de zeer uiteenlopende gasten, van politici, acteurs, topsporters, musici, topkoks, steradvocaten, prominenten uit media en cultuur, levert dit elke avond weer aangename verrassing en herkenning op.

Door de corona-crisis werd het programma in het voorjaar van opzet tijdelijk veranderd, zonder gasten. NPO Radio 2 heeft tijdens de corona-crisis aangegeven de formule definitief te willen wijzigen, als muziekradio met een deejay zonder gasten. WNL ziet hiervan de maatschappelijke relevantie niet.

Sander Schimmelpenninck

Rob Jetten

Kajsa Ollongren

Khadija Arib

Cora van Nieuwenhuizen

WNL wall of fame

Hans de Boer en Thierry Baudet

Bas Eenhoorn

Hans Wiegel

Wouter de WInther

SOCIAL MEDIA:

Webwereld van WNL

Het jaar 2019 was een jaar waarin WNL verder bouwde aan zijn digitale platform WNL.tv. "Het in 2017 gestarte en succesvolle centrale platform werd verder geoptimaliseerd", schrijft digitaal chef Stef Dol.

Een paar speerpunten werden in 2019 geformuleerd. Allereerst wilde WNL met betrekking tot distributie minder afhankelijk worden van zogenoemde "derde partijen", als Facebook.
Daarnaast heeft WNL er in dat jaar bewust voor gekozen om bij alle gepubliceerde content nog dichter bij de identiteit van de omroep te blijven. Er werd daarbij nog meer uit en over de onderwerpen in de WNL-programma's gepubliceerd.
Hoe zit het online model van Omroep WNL in elkaar? Het platform wnl.tv maakt gebruik van een timeline-model, met een hybride functie: Informatie over programma's, uitzending gemist, omroep en voor leden is aanwezig. Maar de omroep kiest tegelijkertijd voor een zelfgekozen tijdlijn met berichten uit eigen programma's (en daarbuiten) om de aandacht te vangen.

Om de aandacht te genereren kiest de omroep daarnaast voor een zelfgekozen tijdlijn met berichten uit eigen programma's en daarbuiten. Voor de keuze van de berichten gelden dezelfde pijlers als in onze programma's (politiek, economie, veiligheid, identiteit), maar ze roepen sterk op tot reageren en delen - om zo het bereik te vergroten.
Alle gepubliceerde berichten worden tevens actief gedeeld op WNL's eigen social kanalen. Deze blijven groeien in aantallen volgers, zoals Twitter (21.500), Facebook (70.000) en Youtube (26.000). Waarbij de groei van Youtube-abonnees in 2019 met 52% duidelijk het hardst was.

Bereik en distributie

Met betrekking tot bereik valt 2019 duidelijk in twee delen uiteen. Het eerste half jaar bleef de negatieve trend van verminderd verkeer vanuit Facebook doorzetten, als gevolg van een veranderd algoritme dat dit platform toepaste. In gewone mensentaal: Facebook besloot de berichten van WNL naar steeds minder mensen te sturen, vermoedelijk om betalingen uit te lokken.

Distributie, minder gratis

Een ontwikkeling waar het hele Nederlandse medialandschap in 2018 mee te maken had zijn de effecten van veranderde "algoritmes" binnen de verschillende sociale platformen. Deze algoritmes bepalen hoe het bedrijf achter het sociale kanaal de berichten uitserveert: wanneer, aan welke groepen en aan wie precies in die groepen.
Deze bedrijven zetten steeds meer in op betaling voor distributie. Voor bereik van een maximale groep dient te worden betaald. Gratis distributie wordt bij een kleiner deel van de volgers aangeboden.
Hierdoor heeft WNL, net als alle andere Nederlandse media, te maken gehad met een aanzienlijke daling van het bereik via Facebook.
Het resulteerde in een daling 38% van gebruikers ten opzichte van het eerste half jaar in 2018. In de online strategie is daarom gaande 2019 gekozen om de artikelen meer "te optimaliseren" voor Google en Google News. Het gaat daarbij om het juist formuleren van koppen en tekst, zodat deze goed door Google kunnen worden gevonden.

Daarnaast heeft WNL.tv ingezet op een service waarbij een gebruiker zich kan inschrijven voor een WNL-melding. Die melding verschijnt dan in de webbrowser, zodra er een nieuw bericht wordt gepubliceerd. Op deze service hebben zich in 2019 inmiddels 36.000 gebruikers ingeschreven.
Deze aanpak heeft er in het tweede halfjaar van 2019 voor gezorgd dat WNL.tv ten opzicht van de tweede helft van 2018, 22% groeide met een gemiddeld bereik van 275.000 gebruikers per maand. Daarbij groeide het verkeer uit de zoekmachine Google met 700%, en het directe verkeer naar wnl.tv met 94%.
Tevens liet het sociale platform Youtube opnieuw een groei ten opzichte van het vorige jaar zien van 30%. Van 13,7 miljoen views in 2018 naar 17,8 miljoen views in 2019. Een

gemiddelde van dus bijna 1,5 miljoen views (1.484.000) per maand. Belangrijkste deel van dit succes is ook dit jaar te wijten aan het succesvolle 'sociale experimenten'-programma Hufterproef (NPO 3), dat echter voor 20202 niet opnieuw is besteld door NPO 3.

WNL-programma sites

Ook in 2019 heeft WNL in samenwerking met de NPO rondom het succesvolle lineaire tv programma Goedemorgen Nederland artikelen gepubliceerd die middels goedemorgenederland.tv en WNL.tv te vinden waren. Net als de stijgende kijkcijfers en marktaandelen van het lineaire tv programma geldt er ook een positieve trend voor de online aanpak van Goedemorgen Nederland. Met slecht 3% van het tv-budget is het gemiddeld maandbereik op deze online titel gestegen tot 94.000 gebruikers per maand. Een groei van 38% ten opzichte van het jaar 2018.

	Gemiddeld maandbereik 2018	Gemiddeld maandbereik 2019	Groei %
Goedemorgen-nederland.tv	68.000	94.132	38%

Naast Goedemorgen Nederland heeft WNL, in samenwerking met de NPO, ook dit jaar aanvullende online verhalen, video's en podcasts gebracht rondom het economische lineaire tv-programma Stand van Nederland. Er is geëxperimenteerd met verschillende soorten online verhalen. Ook is er onderzocht welke type online video's van Stand van Nederland het beste aansloegen onder de verschillende doelgroepen. Kortom ook hier is de online aanpak tov 2018 in 2019 geoptimaliseerd.

Over het jaar resulteerde dat in 164% groei op tekstartikelen ten opzichte van 2018, en een gemiddelde van 19.200 videoviews per webonly video. Met uitschieters van 100.000 videoviews.

Nieuwsartikelen: Podcast tevens gepubliceerd op NPO Radio1:

Webonly video's en onderzoek naar doelgroep:

Webonly's bereiken jonger publiek dan fragmenten uit de uitzending

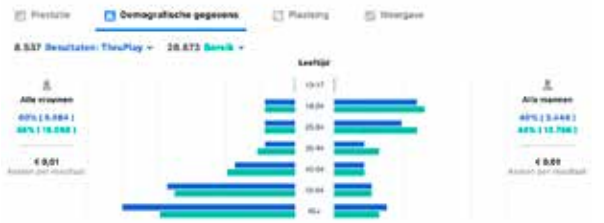

Cross-promotie

Onderdeel van de overall online optimalisatie is de structurele crosspromotie die op verschillende manieren wordt toegepast. Denk daarbij aan crosspromotie tussen:

- **Online en lineaire WNL-programma's op televisie**
- **WNL-online en NPO platformen (NPOStart en NPO Radio)**
- **Socialkanalen NPO 1, NPO 2 en NPO 3 en WN- programma's.**

Ook worden proactief externe (online) mediapartijen (AD, Telegraaf) opgezocht om de WNL-programma's onder de aandacht te brengen.
De ingezette optimalisatie in 2019 heeft een stevige basis gelegd waarop nu wordt voortgebouwd. De resultaten van het eerste kwartaal van 2020 zien er dan ook veelbelovend uit.

Goed om te weten...

Het bestel: Wie is U

Al die omroepen bij elkaar, wat heeft dat voor nut? En waarom zijn het er zoveel? WNL is een jonge omroep die definitief wil toetreden tot het Nederlandse publieke bestel. In de afgelopen jaren heeft de nieuwe omroep WNL niet alleen gewerkt aan het eigen verhaal, maar ook inzicht gekregen in het bestel.

Om de noodzaak van een omroep als WNL te begrijpen, is een blik op de eigenschappen van dat - unieke Nederlandse - open publieke bestel belangrijk. Dat bestel bestaat al ruim honderd jaar, en is ook al ruim een eeuw in beweging. Zo is het bedoeld.
Aanvankelijk was schaarste allesbepalend voor de inrichting met afzenders op het nuts-achtige "hypermoderne en kostbare medium" radio. Later kwam daar televisie bij, aanvankelijk ook met een zender. Dat veranderde in de latere decennia zoals we weten totaal, en inmiddels is er een stortvloed aan informatie.
Die stortvloed veranderde ook ingrijpend de afwegingen rond nut, noodzaak en aard van de publieke omroep.
Vanwege de schaarste en de toenmalige verzuiling van ons land, werd aanvankelijk de beschikbare tijd verdeeld onder belangengroepen. In het begin van de vorige eeuw liep die verdeling via de zogenoemde zuilen: de katholieken, protestanten, de algemenen en later ook de arbeiders.
Nu wordt hier wel eens op teruggekeken als een verstikkende en ingesnoerde wereld. Hieruit ontstond tegelijkertijd ook een publieke omroep waarin verschillende stromingen zich vertegenwoordigd voelden.

In de vorige eeuw speelden er meer motieven mee. De politieke stromingen wilden invloed uitoefenen in hun eigen zuil, en vreesden de blootstelling aan die van de ander. Met de ontzuiling, waardoor de directe lijn tussen ondermeer media-organisaties en politieke partijen werd doorbroken, kwam daaraan een eind.

Foto: **NPO - Michel Schnater**

Shula Rijxman, bestuursvoorzitter NPO

allemaal?

Paul Doop, NPO-bestuurslid Financiën en Bedrijfsvoering

Een heroverweging van het nut van een diverse publieke omroep is actueler dan ooit.

Foto: **NPO - Michel Schnater**

Frans Klein, directeur NPO

Wat lange tijd echter niet verdween was de brede vertegenwoordiging van gezindten. Omroepen vertolkten nog steeds de thema's en analyses die behoorden bij diverse groeperingen in onze samenleving. De zuilen waren dan wel verdwenen, tot opluchting van velen, maar de vertegenwoordiging werd toch nog wel gevoeld.
Die breed gevoelde vertegenwoordiging was van groot belang voor het draagvlak, en daarmee het geld dat in de publieke omroep werd gestoken. Pas de laatste twee decennia is deze vertegenwoordiging mank gegaan in het publieke bestel. De oorzaak volgens WNL: de aangelegde ledencriteria en het in hoog tempo laten vallen van alle ideologische veren door oude omroepen. Ook de opkomst van commerciële zenders en televisieproducenten hadden hun invloed. In die tijdgeest werd de publieke omroep als holler en holler gevoeld.

Schaarste in media-aanbod bestaat al lang niet meer. Er is meer aanbod dan ooit. De paradox is dat de diversiteit aan journalistiek en ideeën is afgenomen. Zenders en mediaorganisaties kwamen steeds meer in een hand, en staan zwaar onder druk door de opkomst van internationale platformen. Omroepen fuseerden - al dan niet gedwongen.

Het aanbod en de diversiteit groeit vooral vanuit niet-professionele informatiekanalen, waar sterk gekleurde informatie, bevestiging van eigen gelijk en persoonlijke ontboezemingen de boventoon voeren. Voor velen is dat *nice to know*, en vanuit dat opzicht ook prima, maar op het terrein van *need to know* zijn deze kanalen goeddeels onbruikbaar voor serieuze beslissingen of bezinning op opvattingen.
Een heroverweging van het nut van een diverse publieke omroep is daarmee actueler dan ooit.
Betrouwbaarheid, een serieuze plek voor verschillende opvattingen, en er altijd zijn, ook als er een crisis is - dat is een nuts-functie, die belangrijk blijkt. Net zoals het vieren van onze gedeelde Nederlandse cultuur een plek verdient.

Daarom is het ook van belang de inrichting van het nieuwe bestel uiterst serieus te nemen, en niet te benaderen als een opmaat naar een toekomstig sterfhuis.
Op deze pagina's plaatst WNL een aantal kaders die bedoeld zijn om de positie van WNL en het karakter van het huidige bestel van context te voorzien. De inrichting van een nieuw bestel heeft oprechte, betrouwbare, diverse en gemotiveerde aandeelhouders nodig. Zo'n aandeelhouder is WNL bij uitstek.

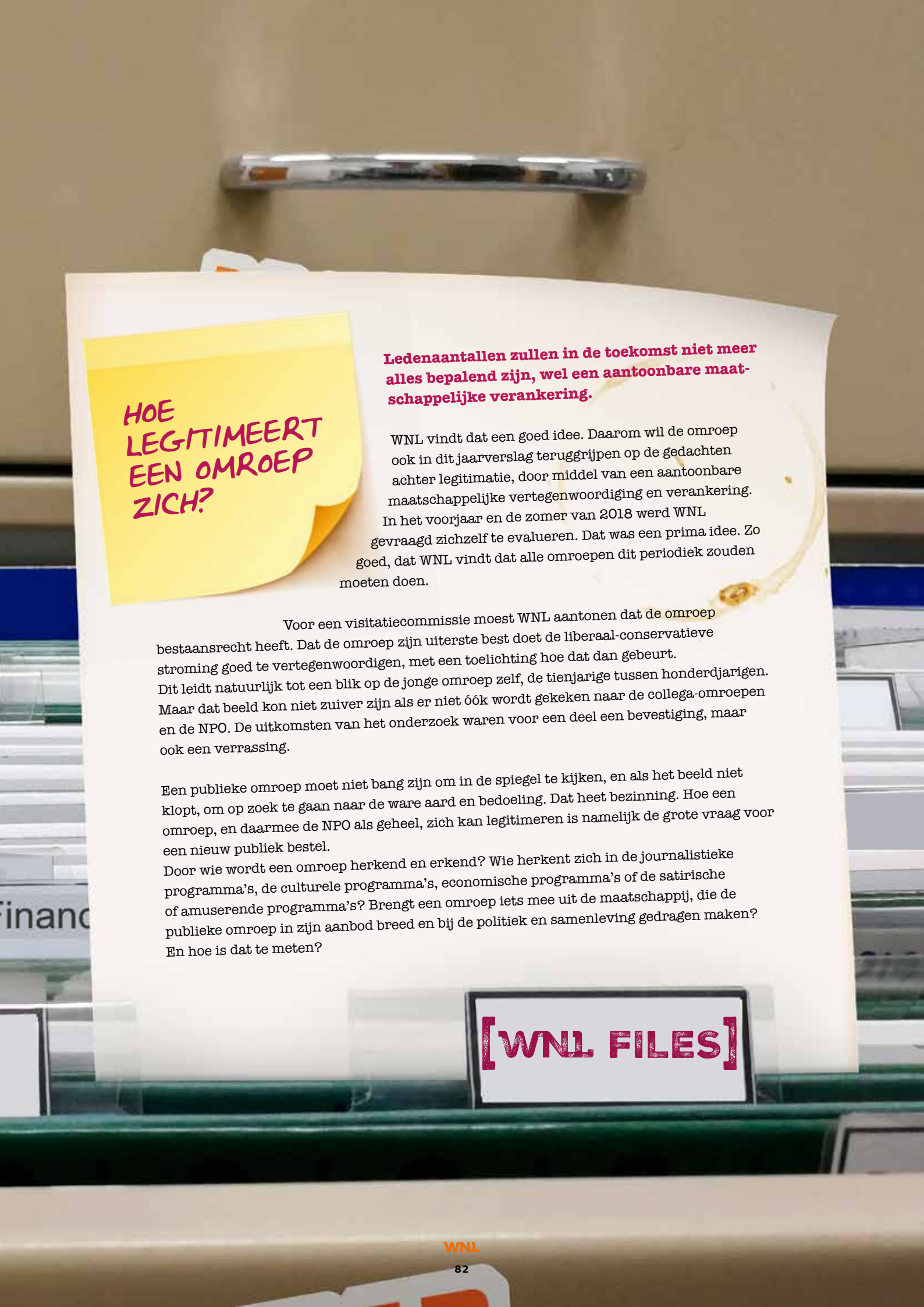

HOE LEGITIMEERT EEN OMROEP ZICH?

Ledenaantallen zullen in de toekomst niet meer alles bepalend zijn, wel een aantoonbare maatschappelijke verankering.

WNL vindt dat een goed idee. Daarom wil de omroep ook in dit jaarverslag teruggrijpen op de gedachten achter legitimatie, door middel van een aantoonbare maatschappelijke vertegenwoordiging en verankering. In het voorjaar en de zomer van 2018 werd WNL gevraagd zichzelf te evalueren. Dat was een prima idee. Zo goed, dat WNL vindt dat alle omroepen dit periodiek zouden moeten doen.

Voor een visitatiecommissie moest WNL aantonen dat de omroep bestaansrecht heeft. Dat de omroep zijn uiterste best doet de liberaal-conservatieve stroming goed te vertegenwoordigen, met een toelichting hoe dat dan gebeurt. Dit leidt natuurlijk tot een blik op de jonge omroep zelf, de tienjarige tussen honderdjarigen. Maar dat beeld kon niet zuiver zijn als er niet óók wordt gekeken naar de collega-omroepen en de NPO. De uitkomsten van het onderzoek waren voor een deel een bevestiging, maar ook een verrassing.

Een publieke omroep moet niet bang zijn om in de spiegel te kijken, en als het beeld niet klopt, om op zoek te gaan naar de ware aard en bedoeling. Dat heet bezinning. Hoe een omroep, en daarmee de NPO als geheel, zich kan legitimeren is namelijk de grote vraag voor een nieuw publiek bestel.
Door wie wordt een omroep herkend en erkend? Wie herkent zich in de journalistieke programma's, de culturele programma's, economische programma's of de satirische of amuserende programma's? Brengt een omroep iets mee uit de maatschappij, die de publieke omroep in zijn aanbod breed en bij de politiek en samenleving gedragen maken? En hoe is dat te meten?

[WNL FILES]

HOE PLURIFORM IS DE NPO?

Na de eeuwwisseling groeide geleidelijk aan de kritiek op de aard en omvang van de publieke omroep. Dat had te maken met een groot aantal factoren. Een daarvan is de signatuur.

De NPO is in het aanbod van actuele, journalistieke programma's al jaren behoorlijk links, volgens het electoraat van het huidige midden-kabinet VVD, CDA, D66 en CU. Bijgaand staatje willen wij ook dit jaar de lezer niet onthouden. De doorlopende programma's van WNL (Goedemorgen Nederland, WNL Op Zondag) worden door de televisiekijkers nagenoeg als enige als rechts gescoord, zo bleek uit onderzoek.

In nieuws- en opinieprogramma's komen allerlei onderwerpen en meningen aan bod. Geef per programma aan in hoeverre u vindt dat de onderwerpkeuze en meningen politiek links of rechts gekleurd zijn.

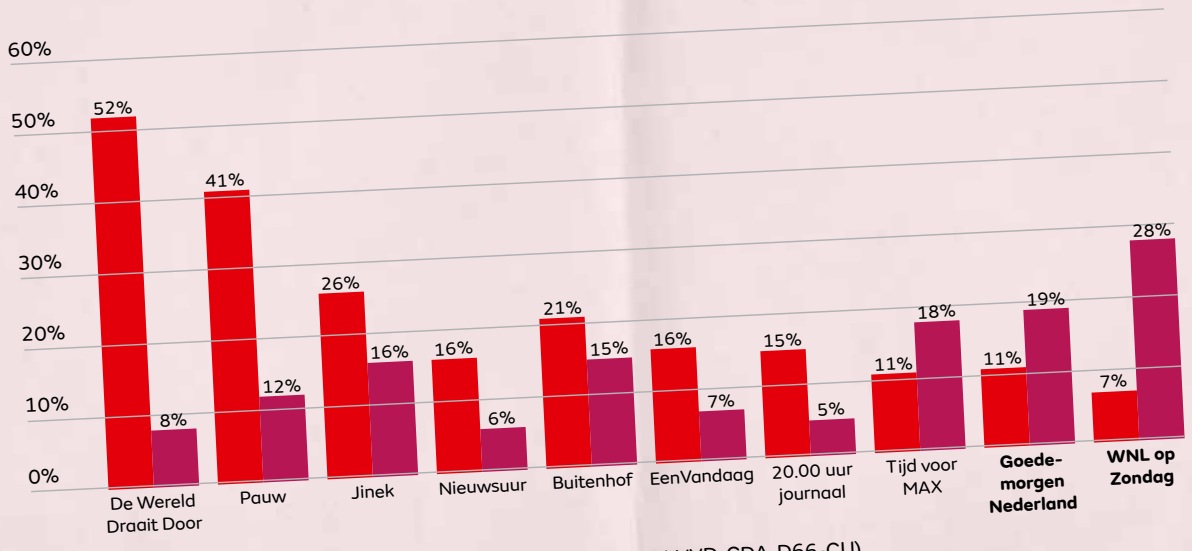

Bron: Brinkhoff Insights, oktober 2017

Het kleine WNL bleek uit deze onderzoeken anders dan de rest. Dat is goed. Met omroep WNL is de NPO dus meer pluriform, zo valt er ook uit op te maken. Dat de meer rechtse score van WNL slechts een fractie van de NPO-middelen betreft (minder dan een procent) en uitsluitend dagprogrammering betreft, maakte de uitkomsten voor WNL niet minder fraai.

Deze uitzonderingspositie zegt veel over de mix en pluriformiteit van de NPO. Blijkens de uitkomsten heeft deze moeite om balans te vinden tussen links en rechts in het publieke bestel. Dat is geen onwil, dat zijn de gevolgen van een systeem dat verouderd raakte.

WAT ZEGGEN LEDENDALINGEN?

Een onthutsende ontwikkeling in het publieke bestel blijkt uit een analyse van de ledenontwikkeling bij de omroepen. De daling van ledenaantallen is onstuitbaar.

Als gevolg van een verbod op het weggeven van cadeaus aan nieuwe leden (Mediawet, 2014), de fusies tussen omroepen, en de neergaande oplages van de tv-gidsen bleek het bestel onderhevig aan groot ledenverlies.
De leden bleken ineens niet meer het jarenlange alibi van “maatschappelijke verankering”, waarachter grote publieke media-organisaties zich verscholen.
Vele honderden miljoenen euro’s aan media-subsidie werden afgelopen decennia over ideële mediahuizen verdeeld die, na het wegvallen van cadeau-marketing, op de beurs van het ledenvertrouwen ineens diep in het rood raakten.

Waren het geen echte leden, maar gekochte klanten voor het veilig stellen van subsidie? Dat is de meest wrange en cynische benadering. De daling van leden werd ook versterkt door een maatschappelijke tendens.
In Nederland zijn we steeds minder geneigd ons te verenigen, bleek ook uit onderzoek van onder ander het Sociaal Cultureel Planbureau. Door de opmars van de individualisering. Maar ook minder noodzaak om te willen of moeten verenigen, en de opkomst van een ander soort verwevenheid met de samenleving via sociale media. Het zal allemaal zeker een rol spelen.
Nergens greep de opkomst van internet zwaarder in op het menselijk leven als op de diverse vormen van distributie. Van informatie, van boekingen en transacties, van markten, van zekerheden, en dus ook van maatschappelijke belangenvertegenwoordiging. Een vereniging voorzag voorheen in vaak veel van die facetten.

De vereniging als ideëel, economisch en organisatorisch lichaam is niet meer dezelfde als voorheen. Verenigingen krimpen vrijwel allemaal, en in tal van sectoren verdwijnen ze. Van speeltuinvereniging, uitvaartvereniging, sportvereniging, politieke vereniging - vrijwel alle hebben het zwaar.
In een aantal gevallen vervielen de oorspronkelijke taken van verenigingen op vrij organische wijze aan marktpartijen. Bij onze politiek en ons

[WNL FILES]

publieke debat is zulk verval niet wenselijk - omdat het ons democratische stelsel ondergraaft. Natuurlijk maakte deze razendsnel dalende ledenaantallen binnen het bestel het ondoenlijk om te kunnen verwachten dat WNL als enige omroep omhoog zou gaan naar 150.000 leden, terwijl de zee van leden zich in rap tempo terugtrok.

Dit probleem is door de politiek onderkend, waar immers de politieke partijen ook het verschijnsel kennen. In de relatie tot de omroepen viel er nog iets op: De huidige criteria lijken vooral te dienen als beschermingswal voor de budgetten van oudere omroepen (die een buffer aan leden hebben). Maar ook dat werd opgemerkt. Een afgewogen publiek bestel met links en rechts is zo niet mogelijk.

In Nederland zijn we steeds minder geneigd ons te verenigen, bleek ook uit onderzoek van onder ander het Sociaal Cultureel Planbureau.

Ledenontwikkeling omroepen bij gelijkblijvend verlies aantal leden

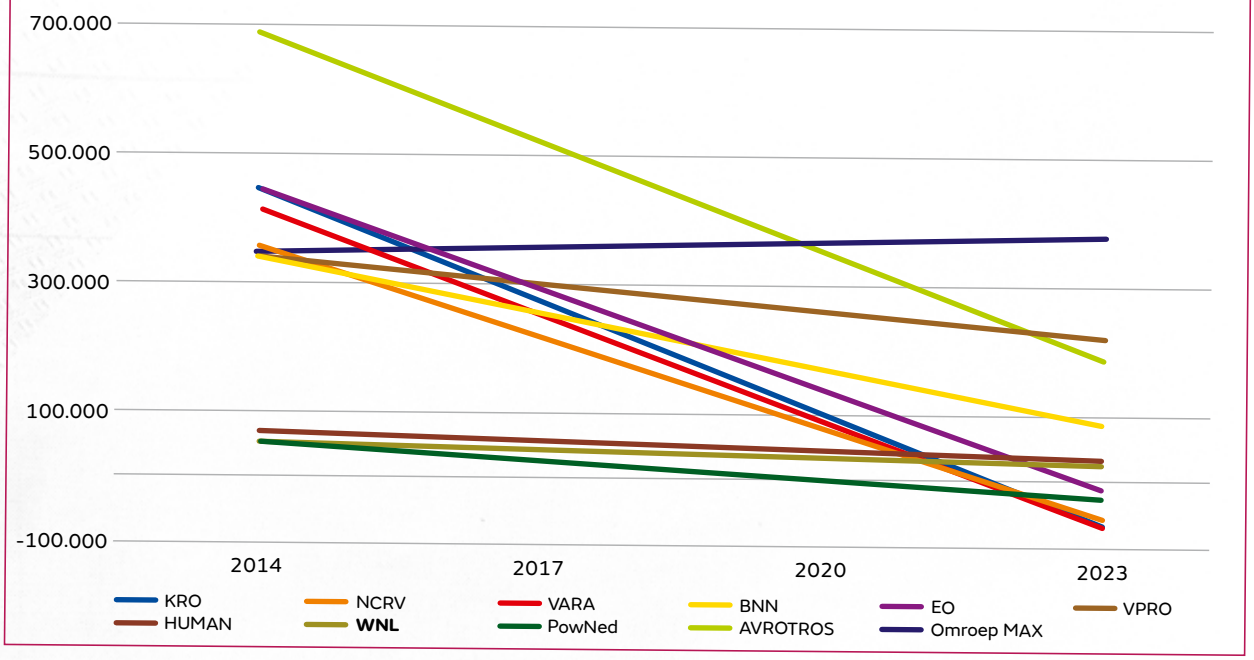

Bron: Brinkhoff Insights 2017

WAT TE DOEN AAN EEN SCHEEF BESTEL?

Het huidige ledenbestel leidt tot een scheef, onevenwichtig bestel. De ledencriteria staan een werkelijk pluriforme publieke omroep in de weg.

Zo was het nooit bedoeld, wie had dat kunnen denken? De politiek pleitte in de zomer van 2019 overigens niet voor afschaffing van de ledenverenigingen. Om een goede reden. De bestaande leden brengen en brachten immers ook (privaat) geld voor programma's of presentatoren naar het bestel. Wel zou de toewijzing van programma's en budgetten niet uitsluitend op (historische) ledenaantallen mogen berusten.

Het maatschappelijke en politieke draagvlak zijn onmisbaar voor een bestel, dat immers voor een zeer groot deel leunt op publieke gelden. Zelfs de instroom van private gelden (oudere publieke omroepen verdienen aan leden en nevenactiviteiten) zou niet mogelijk zijn, zonder al deze overheidssteun.
WNL is een voorbeeld van een nieuwe omroep die zoekt naar een goede balans tussen NPO en omroepen als toeleveranciers. De perceptie van een wereld buiten Hilversum, die naar de NPO kijkt, is een zeer belangrijke waarde om rekening mee te houden.

Een dagelijkse blik in de spiegel is noodzakelijk. Natuurlijk onderzoekt ook de NPO zichzelf. Daar valt ook veel te prijzen, zo lezen we elk jaar weer. Maar bepalend is of de loftuitingen in het algemeen gedeeld worden, en zeker door de politieke beslissers en opiniemakers? Het spanningsveld tussen decentralisatie en centralisatie, dient te worden omgezet naar een krachtige gezamenlijke positie. Maar wel met een oog op de noodzakelijke verschillen. Dat heet diversiteit van denken. Eenheid in verscheidenheid, geen eenheidsworst.
Het publieke bestel kan beter, efficiënter, diverser en pluriformer. De zelfevaluatie 2014-2017 toonde aan dat het bestel een kleine nieuwe speler als WNL onder de loep kan en mag nemen. Maar dat dit ook andersom geldt.

[WNL FILES]

Het jaar 2019 in foto's

[WNL FILES]

APPROVED
16 FEB 2009
BY:

STROMINGEN, DOELGROEPEN. OF BEIDE?

Het begon overzichtelijk. Een land en publieke omroep opgedeeld in overzichtelijke zuilen. Aan de top werd met elkaar overlegd, en werd er onderhandeld over de verschillende belangen. Wie groot was eiste veel. Wie klein was hoopte op ietsje meer.

Vanuit de verzuiling ontwikkelde het publieke bestel naar een losse vertegenwoordiging van stromingen in ons land. En met de komst van omroepen als Veronica en BNN (beide gericht op jongeren) en de latere toetreder MAX (voor ouderen) werden doelgroepen geintroduceerd. Dat leidde tot een diffuus beeld.
Het uitgevoerde onderzoek naar de positie van WNL bracht de positie van de andere omroepen ook goed in beeld. Zo zeggen grote spelers als de gefuseerde AVROTROS en VPRO helemaal geen stroming meer te vertegenwoordigen. De eerste denkt als een uitgever in aandachtsdomeinen, de tweede in veelal een gevarieerde vorm van post-moderne reflectie.

De kijkers en luisteraars van de publieke omroep worden, nu BNN is gefuseerd met de VARA, dus bediend op stromingen en doelgroepen. Grofweg is er nu deze verdeling: Op *leeftijd* (voor ouderen MAX, voor jongeren Powned), op *levensbeschouwing* (KRO-NCRV, EO) en op *politieke kleur* alleen op progressief links (BNNVARA, VPRO) en voor slechts een fractie op rechts/liberaal-conservatief (WNL). Omroepen kiezen hun eigen posities. Soms moeten zij zich opnieuw uitvinden, door ontkerkelijking of fusering. De ene omroep doet dit duidelijker dan de ander. Ook dat heeft te maken met de gevoelde noodzaak, de competenties en de mogelijkheden.

Uit het uitgevoerde onderzoek blijkt in elk geval dat omroep WNL wordt gezien als klein, maar ook serieus, met een ander geluid, rechts, vernieuwend en positief. Kwalitatief groeide WNL eveneens sterk. Niet alleen groeide het aantal tv-titels in slechts enkele jaren van twee naar veertien. Ook werd het journalistieke aanbod steeds diverser, breder en onderzoekender. WNL ontwikkelde (onderzoeks)programma's op gebied van politiek, economie, veiligheid en onze identiteit.

Men ziet WNL als een kleine omroep met een serieus ander geluid.

Geef voor elk van onderstaande steekwoorden aan in hoeverre u deze van toepassing vindt op Omroep WNL.

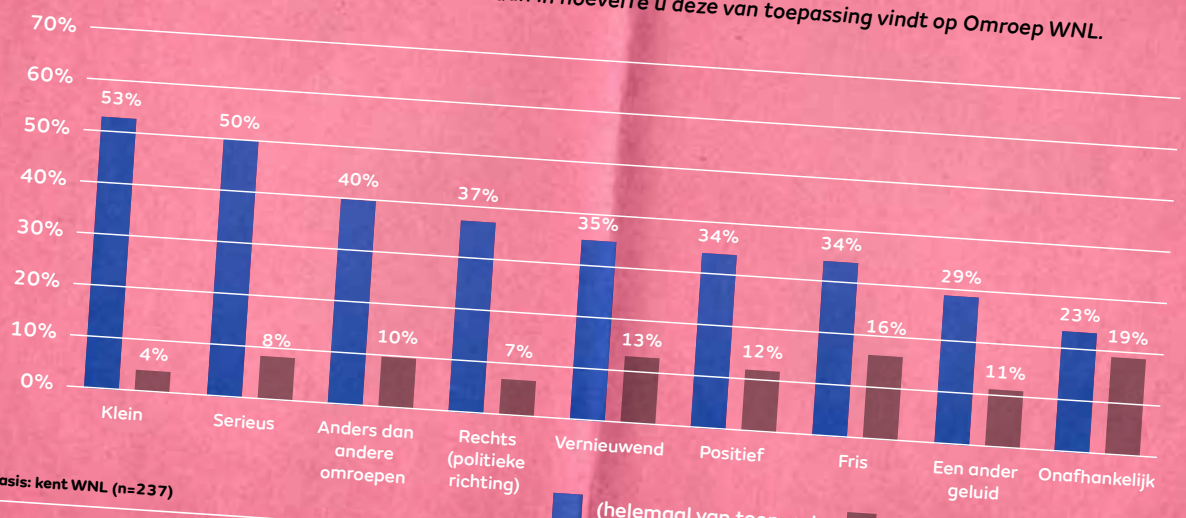

Bron: Bekendheid en imago-onderzoek WNL, Brinkhoff Insights, april 2017.

Omroepen en stromingen

- **Omroepen vertegenwoordigen stromingen op drie dimensies**
  - **Politiek**
    - Links/progressief BNNVARA
    - Rechts/liberaal-conservatief WNL
  - **Leeftijd**
    - Jongeren/netwerkgeneratie Powned
    - Ouderen MAX
  - **Godsdienst/levensbeschouwing**
    - Levensbeschouwing in het algemeen KRO-NCRV
    - Christenen EO
    - Humanisme HUMAN
- **AVROTROS en VPRO claimen geen stroming te vertegenwoordigen**

Bron: Brinkhoff Insights september 2017

CDA/VVD stemmers zien een opinieprogramma van WNL op prime time als een grotere verrijking dan gemiddeld.

Stel dat Omroep WNL een opinieprogramma uit zou gaan zenden op prime time (19.00 - 23.00 uur). In hoeverre zou dat volgens u van toegevoegde waarde zijn als het gaat om de verscheidenheid aan onderwerpen en meningen die aan bod komen op prime time?

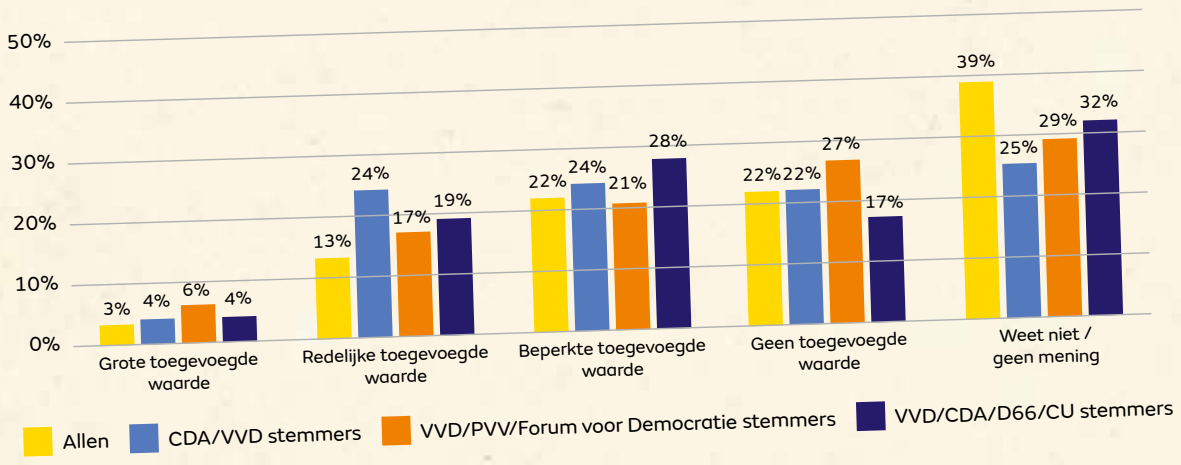

Basis: allen (n=607)

Bron: Brinkhoff Insights oktober 2017

WNL: 'HET STILLE, GROTE SUCCES'

Met het uitbreken van de corona-crisis is de waardering voor WNL verder gegroeid. De kijkcijfers en het bereik van de ochtendshow Goedemorgen Nederland groeiden al jaren gestaag door. Met een half uur gemiddelde kijktijd bereiken de vier ochtend-uitzendingen geregeld een miljoen of meer kijkers.

De NPO besloot in maart 2020 dat WNL extra ruimte kreeg, omdat de ochtendshow een belangrijke functie heeft op het gebied van informatie en duiding. Er kwam een extra uur in de ochtend, en ook de zaterdag kreeg een drie uur durende extra editie.
Door Mediacourant werd het programma in 2018 al betiteld als het "stille, grote succes" van de publieke omroep.
De kijkcijfers van WNL tijdens de crisis van 2020 bereikten niet zelden een half miljoen per half uur, meer dan menig zender op prime-time behaalt. WNL is als organisatie weliswaar klein, maar blijkt buitengewoon goed te presteren.

De omroep werkt met lage budgetten, maar levert tegelijk veel output, en heeft aantoonbaar impact op de nieuwsagenda. Geen zondag gaat voorbij of WNL Op Zondag haalt de headlines van de nieuwsmedia. Het is al vaker door ons betoogd: WNL is een omroep die inhoudelijk het formaat "tussen tafellaken en servet" is ontgroeid. De omroep vormt het bewijs dat huidige systeem plaats heeft voor een "vrolijk rechtse" omroep. WNL draagt bij aan de vernieuwing van het publieke bestel.

WNL IS GOED VOOR DE NPO

De conclusie uit het assessment van WNL heeft niets aan kracht ingeboet, en is ook voor de komende jaren waardevol: 'WNL zet zich niet af tegen het bestel, maar voegt juist toe', leidde de conclusie van het onderzoek.

Conclusie uit het assessment van WNL:

Omroep WNL ontwikkelde zich in de periode 2014-2017 in sneltreinvaart. Het werd een omroep die op serieuze bijdraagt aan de pluriformiteit van ons publieke bestel, maar ook aan de journalistieke verdieping en verbreding op de publieke zenders. Zelfs vanuit een kleine positie slaagde de omroep erin om de liberaal-conservatieve stroming te bedienen, in de vorm van een onafhankelijk, positief rechts geluid. Uit onderzoek blijkt de omroep inmiddels een noodzakelijke bijdrage te leveren aan de links-rechts-perceptie bij publiek en politiek.

Dat andere geluid wordt goed herkend door het publiek, zoals blijkt uit diverse onderzoeken, alsook commentaren in verwante journalistieke organisaties als Elsevier Weekblad. Door zijn constructieve opstelling binnen het bestel, bouwde WNL een positie op waarbij in samenwerking met de NPO de NPO-kanalen konden worden verrijkt. WNL zette zich niet af tegen het bestel, maar voegde juist toe.
Dat gebeurde met zelf bedachte en meestal zelf geproduceerde titels. Niet alleen met unieke vaste waarden binnen de NPO, zoals het goed bekeken Goedemorgen Nederland en het rechts georiënteerde weekendprogramma WNL Op Zondag, maar ook met goed bedachte series.

WNL droeg bij met toegankelijke en onafhankelijke onderzoeksjournalistiek op politiek en economisch gebied in programma's als Haagse Lobby en Stand van Nederland. De NPO bestelde meervoudig series op gebied van Nederlands ondernemerschap, identiteit en veiligheid. Hiervoor werden titels ontwikkeld en gemaakt, zoals Allemaal Familie, Opvolgers, Opiniemakers en Zaak van je Leven. Het aantal tv-titels liep op van drie in 2014 tot maar liefst veertien in 2019, inclusief passende en gewaardeerde documentaires.

WNL ontwikkelde zich, kortom, tot een productie-omroep die met visie, beleid en analyse van "blank spots" de NPO wist te verleiden tot het bestellen van originele en kwalitatieve programma's, die niet lijken op eerder bedachte content van omroepen of commerciële productiehuizen. Door de grote nadruk op de dagprogrammering en het meer incidentele karakter van de avondprogrammering, heeft WNL niet heel het NPO-publiek kunnen bereiken, en mee kunnen nemen in zijn "andere verhaal".

Via de eigen organisatie droeg WNL bij aan een vernieuwende "bedrijfsvoering" binnen de NPO, met grote efficiency op het inhoudelijke en kostentechnische vlak. De invoering van een integrale redactie maakte een sterke inhoudelijke ontwikkeling mogelijk op gebied van radio, televisie en internet. Met het integraal programmeren - het adresseren van belangrijke thema's en onderwerpen via alle kanalen, en op toegesneden wijze, is de omroep een voortrekker gebleken. Ook wist WNL een samenwerking met omroep MAX uit te bouwen tot een zeer succesvolle, efficiënte en kostenbesparende operatie. Wat talentontwikkeling betreft, leverde de omroep een opmerkelijk aantal grote namen af: WNL geldt als een grote talentenpool voor de NPO en alles daarbuiten.
Waar het gaat om intern en extern toezicht werkte WNL zich uit tot een "best case". De omroep heeft door de jaren heen zich laten zien als een onafhankelijke omroep, die geen mega-salarissen kent, en steeds een voorbeeld heeft willen zijn waar het gaat om good governance, met een raad van toezicht en een betrokken ledenraad.

WNL mag gelden als een "nieuwetijdse omroep" die niet denkt vanuit vooraf gestelde garanties, maar vanuit het benutten van kansen en samenwerking met de NPO. Het doel is wederzijdse verbetering en stimulering.
Deze nieuwe tijd kent een sterke afkalving van het aantal leden van het publieke bestel, met alleen al een miljoen leden die in 2014-2017 vertrokken, en de daling is niet gestopt. De huidige ledencriteria lijken daardoor zelfs voor gevestigde (fusie-) omroepen geen tien of vijftien jaar meer houdbaar.

Gedurende de evaluatieperiode heeft WNL getracht alle stakeholders rond en in de publieke omroep mee te laten denken over een meer toekomstbestendige inrichting van ons bestel. WNL verdient met zijn liberaal-conservatieve missie en werkwijze binnen een pluriform bestel zonder meer een plek. Omroep WNL vult een gemis aan, erkent ook de NPO.
De omroep zou, zeker gezien de nog steeds bestaande onevenwichtigheid, daarbij tevens de kans moeten krijgen om geleidelijk aan door te kunnen groeien, zodat een moderne NPO kan rekenen op het breedst mogelijke draagvlak.

Tot slot: Een samenwerking zoals WNL opbouwde met Omroep MAX - waarin identiteit, inhoud van programma's en programma-ontwikkelingen - strikt gescheiden zijn van de mogelijke "shared service" is een vondst. Het zou een blauwdruk kunnen zijn voor maximale efficiency, met behoud van identiteit en pluriformiteit in ons bestel. Het voorkomt identiteitsvervaging en -crises, zoals bij eerdere omroepfusies.

WNL wall of fame

Ellie Lust

Henk Krol

Afshin Ellian

Pieter-Jaap Aalbersberg

Rob Bauer

Jan Latten

Malik Azmani

Margriet Sitskoorn

Ambities van WNL

Elk jaar schrijft WNL zijn ambities op. Vele kwamen uit, een aantal andere nemen meer tijd. Al eerder beschreef WNL zich als een 'nieuwetijds' omroep, die barst van ambities, werklust en ondernemingszin. Met als kerndoel dat de brede liberaal-conservatieve stroming bij de NPO goed wordt vertegenwoordigd. Met 'nieuwetijds' doelt WNL ook op een andere visie op het publieke bestel. Eerder beschreef WNL al de historische context waarin de omroep zich in geplaatst zag:

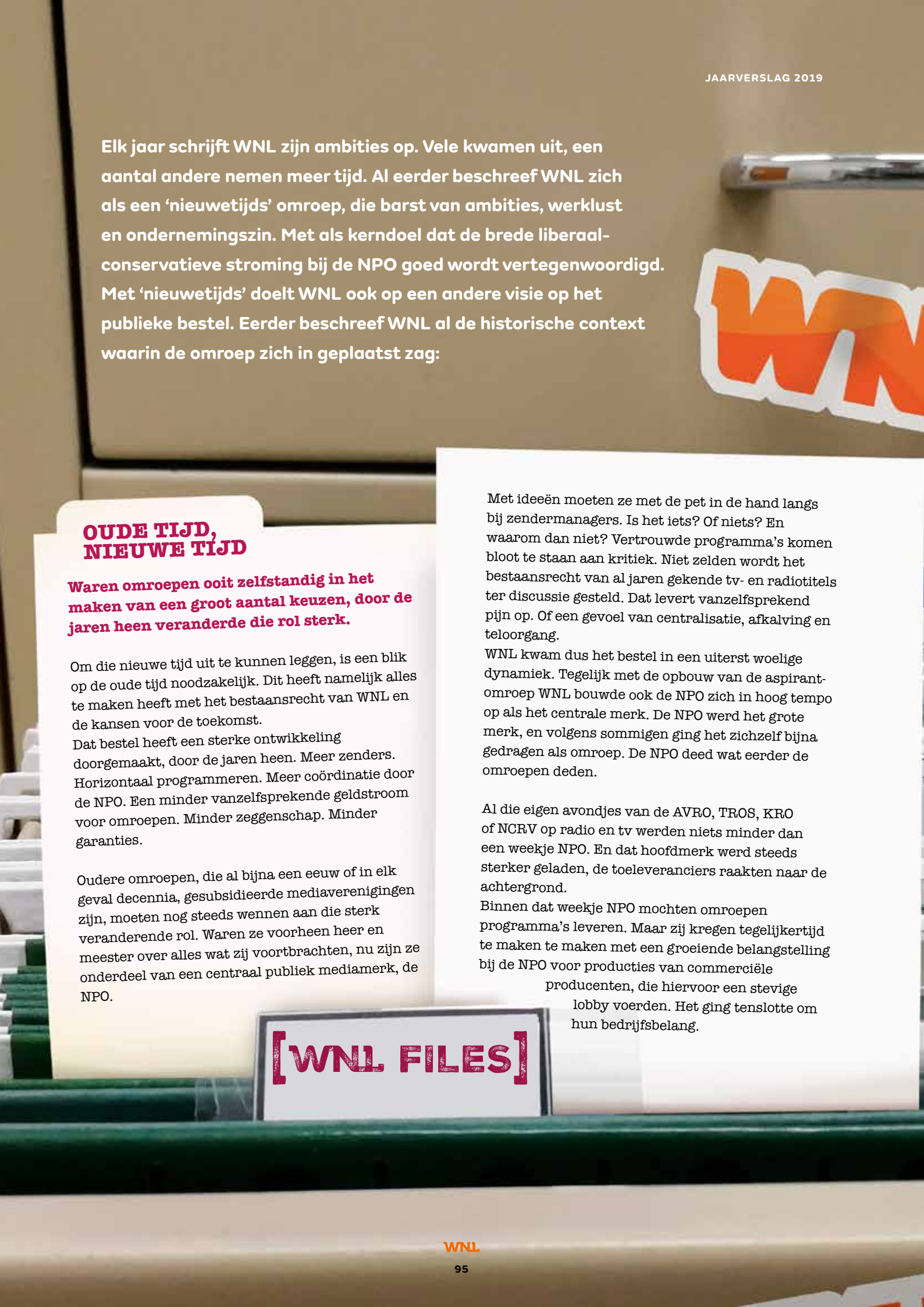

OUDE TIJD, NIEUWE TIJD

Waren omroepen ooit zelfstandig in het maken van een groot aantal keuzen, door de jaren heen veranderde die rol sterk.

Om die nieuwe tijd uit te kunnen leggen, is een blik op de oude tijd noodzakelijk. Dit heeft namelijk alles te maken heeft met het bestaansrecht van WNL en de kansen voor de toekomst.
Dat bestel heeft een sterke ontwikkeling doorgemaakt, door de jaren heen. Meer zenders. Horizontaal programmeren. Meer coördinatie door de NPO. Een minder vanzelfsprekende geldstroom voor omroepen. Minder zeggenschap. Minder garanties.

Oudere omroepen, die al bijna een eeuw of in elk geval decennia, gesubsidieerde mediaverenigingen zijn, moeten nog steeds wennen aan die sterk veranderende rol. Waren ze voorheen heer en meester over alles wat zij voortbrachten, nu zijn ze onderdeel van een centraal publiek mediamerk, de NPO.

Met ideeën moeten ze met de pet in de hand langs bij zendermanagers. Is het iets? Of niets? En waarom dan niet? Vertrouwde programma's komen bloot te staan aan kritiek. Niet zelden wordt het bestaansrecht van al jaren gekende tv- en radiotitels ter discussie gesteld. Dat levert vanzelfsprekend pijn op. Of een gevoel van centralisatie, afkalving en teloorgang.
WNL kwam dus het bestel in een uiterst woelige dynamiek. Tegelijk met de opbouw van de aspirant-omroep WNL bouwde ook de NPO zich in hoog tempo op als het centrale merk. De NPO werd het grote merk, en volgens sommigen ging het zichzelf bijna gedragen als omroep. De NPO deed wat eerder de omroepen deden.

Al die eigen avondjes van de AVRO, TROS, KRO of NCRV op radio en tv werden niets minder dan een weekje NPO. En dat hoofdmerk werd steeds sterker geladen, de toeleveranciers raakten naar de achtergrond.
Binnen dat weekje NPO mochten omroepen programma's leveren. Maar zij kregen tegelijkertijd te maken te maken met een groeiende belangstelling bij de NPO voor producties van commerciële producenten, die hiervoor een stevige lobby voerden. Het ging tenslotte om hun bedrijfsbelang.

[WNL FILES]

APPR
16 FEB 2009
BY:

OPKOMST TV-PRODUCENTEN EN INTERNATIONALISERING

Producenten hebben een groot aandeel verworven binnen het aanbod van de publieke omroep. Zij hebben tegenwoordig rechtstreeks toegang tot de NPO. Dat had grote gevolgen voor de omroepen en de koepel NPO. Tegelijk trad een enorme internationale concentratie op van productiebedrijven.

De stormachtige opkomst van producenten is relatief nieuw. Aanvankelijk betraden die in Nederland het publieke domein met door loterijen gesponsorde spelshows. Die spelshows werden door de meer populair programmerende omroepen ingekocht, want dat leek aanvankelijk uiterst lucratief.

Er kwam subsidie en óók nog eens sponsoring op binnen. En Nederland leek te smullen van al die producties uit de studio's van Joop van den Ende. Gezellig, massaal, mooie prijzen, charmante presentatoren.

Commerciële producenten breidden hun activiteiten zich al snel uit tot andere programma's. Creatieve makers van omroepen begonnen voor zichzelf. Ze richtten eigen productiehuizen op, niet zelden met een mooie *output deal* op zak van de omroep die zij zojuist hadden verlaten.

Er kwamen studioprogramma's, onderzoekende programma's, reisprogramma's, spelprogramma's, dramaseries, soaps, kennisquizen. De markt leek opmerkelijk creatiever dan de werknemers in de kantoren van de omroepen.

Maar omdat zij zich de baas waanden, werd er met graagte ingekocht. Het was een klassieke val: de toeleveranciers werden beter, sneller en slimmer dan de omroepen zelf.

In de afgelopen tien jaar heeft de mondialisering van de televisiewereld geleid tot het massaal opkopen van (ook Nederlandse) producenten door internationaal beursgenoteerde bedrijven.

Tal van creatieve makers werden veelvuldig miljonair en een enkeling zelfs miljardair. Hun 'formats' kwamen internationaal op de markt, en vanuit andere landen overspoelden elders opgekochte formats weer ons land.

Presentatoren - zoals Jeroen Pauw - begonnen een eigen productiebedrijf en bedongen dat als zij voor omroepen werkten, ook hun bedrijf daarvoor werkzaam mochten zijn. In enkele situaties bleek de presentator monopoliehouder op het eigen "merk", zodat er weinig

anders opzat dan om beide partijen in te huren. In de wereldwijde consolidatie in de televisie-industrie werden in de afgelopen jaren talloze producenten opgekocht door internationale concerns, zoals de Endemol Shine Group, Sony, Bertelsmann en andere grote internationale spelers. Verkopers werden niet zelden verbonden aan *earn out*-overeenkomsten.

De verkochte bedrijven leverden pas na jaren van een gevulde orderportefeuille de werkelijke koopsom op. Dit om te voorkomen dat de beursgenoteerde ondernemingen een lege huls kochten, waaruit de creatieve en commerciële kracht onmiddellijk verdween, om daarmee een nieuw productiehuis op te zetten.
En daar stonden de oude omroepen, in een tijd waarin zij in aantal fors waren gegroeid. Met marketing en cadeaus hadden ze hun ledenbestanden - het criterium voor subsidie - tot enorme hoogte weten op te pompen.

Maar hun bestaansrecht als wederverkopers werd steeds vaker ter discussie werd gesteld. Waarom waren zij er eigenlijk nog? Kon het aantal niet worden uitgedund, door te fuseren? Het werden zo wel heel veel directeuren. Met veel ruzie ook.
Bij producenten werd dat geluid niet zelden gestimuleerd. Zij zagen een deel van hun beoogde winstmarge opgaan aan kosten die omroepen zeiden te hebben, met hun *commissioning editors* en redactionele begeleiding. Althans dat vonden zij. Het rechtstreeks zakendoen met de NPO zou een drempel slechten, was de verwachting.

Het moet gezegd dat bij de NPO die gedachte zeker ook voedingsbodem vond. Zou een sterke centrale omroep niet wenselijker zijn dan het decentrale model, met omroepen met alle hun verschillende visies en wijze van opereren?

EEN OPEN BESTEL, VOOR ELKE STROMING

Onvrede over het publieke bestel, is van alle tijden. Er waren tijden van verzuiling en van ontzuiling, van emancipatie en de opmars van progressiviteit.

WNL komt óók voort uit behoefte het publieke bestel aan te passen. Dit was een onvrede van tien jaar geleden, die nog steeds niet volledige is verdwenen. Langs de ideële lijn van de publieke omroep was de zorg ook goed in te voelen.
Het niet vertegenwoordigd voelen, kan een actie oproepen. In 2019 werd opnieuw een oproep gedaan voor een nieuwe omroep: Ongehoord Nederland (ON). De beoogde omroep wil meer het tegengeluid van Forum voor Democratie en de PVV vertolken. Beide voormannen van deze partijen spanden zich persoonlijk in om deze omroep te lanceren, met oproepen op hun sociale kanalen.

In een maand tijd claimde Ongehoord Nederland een ongehoorde ledengroei: van 0 naar 50.000 betalende leden, wat neerkwam op meerdere leden per minuut, per werkdag. In het licht van de al jaren fors dalende ledenaantallen een brisant momentum. ON verscheen als potentiële omroep als een heuse Party X.
Het is daarbij goed te bedenken: Geen enkele omroep in ons huidige bestel ontstond zonder de hulp en adhesie van een of meer grote maatschappelijke spelers.

Dus daar komt WNL vandaan... (en de AVRO en de TROS)

Het blijft een opmerkelijk verhaal. Het beeld zal velen hebben verbaasd maar ook geamuseerd, dat van een - toen nog - dikke en boomlange Telegraaf-hoofdredacteur die met grote passen over het Binnenhof beende.

In een wapperende regenjas meldde Sjuul Paradijs zich bij de politiek. Een jas die nog taai verzet bood, toen hij een wekker uit zijn zak probeerde op te vissen voor toenmalig minister Ronald Plasterk (Media). “Wakker worden, meneer Plasterk! Het is tijd voor Wakker Nederland!”

Aan dit media-offensief viel niet te ontkomen. Op het Mediapark verschenen grote geel-blauwe trucks, want die had dat krantenconcern toen nog. Stapels kranten werden uitgedeeld: OP NAAR HILVERSUM! Met de nog maar net aangetreden Paradijs had De Telegraaf een bijzondere hoofdredacteur, zoveel was duidelijk.

Toch had de liberale voorman van de grootste krant niet zelf bedacht dat er iets schortte aan het publieke bestel. Dat was de toenmalige baas van de Nederlandse Publieke Omroep. Henk Hagoort was een CDA’er, afkomstig uit een EO-nest, en tevens een nette conservatief, die zich ergerde aan de unisono samenzang bij de Publieke Omroep..

“De Publieke Omroep is drie keer de Volkskrant”, stelde hij vast. Hagoort miste het andere geluid, hij signaleerde een gebrek aan pluriformiteit: verschillende meningen en andere denkbeelden. Hagoort had ook kunnen zeggen, zo schreef Elsevier Weekblad later: “Het publieke bestel was drie keer de VARA”.

Wat Hagoort zei, herkende Paradijs. Hij voelde dit tot in het diepst van zijn vezels. En aangezien hij nog maar net was aangetreden als hoofdredacteur bij een krantenbedrijf dat een stevige publiekscampagne nooit schuwde, klom hij op de barricade.
Zo legden een NPO-baas en een Telegraaf-hoofdredacteur in feite de basis voor het idee van een nieuwe omroep. Met een beetje verbeelding waren het twee geestelijk vaders, een liberaal en een conservatief. Vroeg in het jaar van 2009 werd bij de nieuwe actievoerders een poging gewaagd om op te schrijven wat die ontbrekende stroming in Hilversum (zoals in de Mediawet stond) precies was.

> “Wakker worden, meneer Plasterk! Het is tijd voor Wakker Nederland!”

Die stroming benoemen - dat begon bij het gevoel van lezers, die te vinden waren bij Telegraaf, Elsevier Weekblad, Algemeen Dagblad. Daar leefde het gevoel al langer dat de toenmalige Publieke Omroep, journalistiek althans, niet van hen was, maar van anderen. Het leek wel het exclusief product van linkse redacties.
De Publieke Omroep reisde wel naar ontwikkelingslanden met hongersnood (de voorloper van de reisprogramma's), maar sloot nauwelijks aan bij de brede stroming van conservatieve harde werkers, met liberale denkbeelden.

Die gewone Nederlanders leefden vanuit hun hart, maar ook vanuit hun portemonnee. Die mensen waren niet zo vol van Che Guevara of Sandinisten in Zuid-Amerika, maar wel van steeds duurdere benzine, regelzucht, meer files, een probleem met de "volkse" HEMA-worst of alweer hogere belastingen. Typisch Hollands. Kwestie van gezond verstand. Gewoon, zoals het liberaal-conservatieve landje aan de Noordzee in elkaar zat. Wij Nederland, liberaal-conservatief.
Dat gevoel was volop te vinden bij de kiezers en politici van het CDA en VVD - en alles rechts daarvan, en ook wel op conservatief links. En juist die Nederlanders waren weer volop te vinden onder de lezers van de Telegraaf, Elsevier Weekblad en AD. Toen in iets meer dan drie weken al de benodigde leden waren verzameld, was Paradijs bereid zijn volle gewicht tegen de deur van het bestel te gooien. Plasterk opende snel en onverwacht die deur, en de nieuwe Omroep WNL tuimelde naar binnen. Natuurlijk, zonder Paradijs, maar wel met een vraag: wat nu?
Zo werd de entree gemaakt in het bestel.

Uniek? Het was maar liefst de derde keer dat de Telegraaf het bestel mee hielp vormgeven. Of zo men wil, hielp te corrigeren als een gevolg van gevoelde maatschappelijke onvrede, die Hagoort eveneens treffend had benoemd. Opnieuw is het een poging om via een nieuwe omroep het bestel te "normaliseren". WNL is de Benjamin van een stel van drie omroepen, die zonder die "duw" van deze media-representant van liberaal-conservatief Nederland nooit onderdeel van het bestel waren geworden.
In 1928 had De Telegraaf zich met succes bemoeid met de introductie van de AVRO in het toenmalige bestel, beschrijft Mariëtte Wolf in haar boek Het geheim van De Telegraaf (2009, p16, p208). Het doel was ook toen van maatschappelijke aard, om de macht van de "zuilen te breken", want de Telegraaf was een seculiere krant. En er zat - gezond verstand! - een leuke drukorder aan vast: de Avrobode. En ook toen was er weerzin. "Wie van de Telegraaf eet, sterft eraan", schreef men in de linkse pers, in een wrokkig commentaar van Het Volk.

Het bestel kreeg in 1967 opnieuw te maken met een "correctie" vanuit het liberaal-conservatieve Nederland. In dat jaar bemoeide De Telegraaf (alsook het AD, Elsevier

Weekblad en de ganse politiek) zich met de komst van de TROS in het bestel. Als voormalige piratenzender TV Noordzee in feite een voorloper op de commerciële zenders, maar daarvoor was het te vroeg. De polder bedacht een oplossing: de TROS kon prima dienen voor een verbetering van het bestel.
Dankzij een ledenactie via De Telegraaf wist de TROS al snel aan voldoende leden te komen, en de redactie trok zelfs in bij het gebouw van De Telegraaf aan de Nieuwezijds Voorburgwal.
Niet helemaal ongewoon, want de VARA bivakkeerde als lid van de "rode familie" eerder in een gebouw bij de linkse krant Het Volk.
Opnieuw is het motief van De Telegraaf van algemeen belang; het verzet tegen de zuilen (Wolf, p388) en het steeds luidere lawaai van de socialistische arbeidersomroep VARA.
En weer wordt De Telegraaf - krant van gezond verstand - de uitgever van een interessant bijproduct: de Troskompas.

En WNL? De omroep zal in het eerste prille bestaan nog even het programma Ochtendspits en Vandaag de Dag maken met een tv-productiemaatschappij van De Telegraaf. Weer gezond verstand, dacht het toenmalig eerste bestuur.
Die periode ligt al lang achter WNL en al lang voor de evaluatieperiode is deze samenwerking geheel verdwenen, zoals dat ook voor de AVRO en de TROS al vele jaren niet meer geldt.

Kortom, WNL is als nieuwkomer tegelijk uniek en niet uniek. Na de TROS zou jeugdzender Veronica volgen, en weer vertrekken, maar niet zonder eerst Omroep BNN in het bestel te hebben gebracht. De toetreding van de nieuwe omroep WNL, als reactie op een gemis in het publiek bestel, was een normaal onderdeel van datzelfde open publieke bestel.

Ambities en tijdpad

Uit de evaluatie van 2018, bleek al dat ook in 2009 een massale wens tot een betere publieke omroep tot een snelle ledenwinst kon leiden. En zoals WNL kan getuigen, begint daarna pas het echte werk, want een stabiele en kwalitatieve omroep bouwen is iets geheel anders.

De grote wezensvraag over de publieke omroep, moest van een antwoord worden voorzien. Als het uiteindelijk toch ging om *identiteit* en *vertegenwoordiging:* Hoe kon het dat de publieke omroep alleen door de laatste groep (links-progressief) leek te worden bevolkt?
Hoe zat dat eigenlijk met al die omroepen? We schreven het eerder: Waren dat ineens allemaal "moderne mediabedrijven", allemaal de ontzuiling overleefd, maar die beslist niet wilden worden gezien als *liberaal* of *conservatief?* Allemaal moderne Volkskrant- en NRC-lezers, zeer begaan met de culturele wereld. Met een afkeer van het grote geld, vervuilende bedrijven, snelle ondernemers, autorijders en andere woekeraars met geld, grondstoffen of milieu.
Toevallig wel net de wereld waar het geld wordt verdiend voor de publieke omroep. Het proces versterkte zichzelf. De medewerkers die er anders tegenaan keken zagen hun kans schoon en gingen commercieel, bij producenten of de nieuwe, snel groeiende commerciële tv-stations."
WNL voert in de nieuwe tijd *identiteit* mee in zijn vaandel, maar op een nieuwe wijze. In zijn programma's wil de omroep toegankelijk zijn voor alle kijkers. De omroep kiest zijn liberaal-conservatieve toon door zich op thema's te profileren, daar waar het verschil kan worden gemaakt: politiek, economie, veiligheid en identiteit. Op die punten is er een waterscheiding tussen links en rechts, tussen progressief en conservatief. Doel is dat de liberaal-conservatieve burger zich bij de publieke omroep "niet als vreemde" voelt behandeld.

De omroep WNL is 'nieuwetijds' omdat zij duidelijk geen politiek pamflet wil afgeven. De omroep biedt een venster, waardoor naar de werkelijkheid kan worden gekeken. Politici en kijkers van linker en rechterzijde zijn welkom. Ze worden zelfs uitgedaagd om met elkaar het gesprek aan te gaan. De ambitie van WNL is dan dat die gesprekken wel worden gevoerd op de thema's, waarop de liberaal-conservatieve stroming zit te wachten. Werk, welzijn, veiligheid, gezond verstand - en vooral trots mogen zijn op eigen land en (economische) prestaties. De meest gestelde vraag aan de overheid en bestuur: En wie betaalt dat allemaal. Wij? Een kritische blik op onze overheid en bestuur hoort daarbij.

De omroep WNL is 'nieuwetijds' omdat zij duidelijk geen politiek pamflet wil afgeven.

De oude tijd waarin omroepen heer en meester waren, heeft WNL nooit gekend. De omroep is van meet af aan pragmatisch geweest in het zoeken naar kansen. WNL is daarmee een van de eerste ambitieuze “productieomroepen” (zie ook sleutelbegrippen, eerder in dit verslag) binnen ons bestel. Met een ideële grondslag wordt gezocht naar mogelijkheden om programma’s aan te dragen, die de publieke omroep versterken.
Spel, spanning of vermaak zijn niet de “witte vlekken” binnen de NPO die WNL ziet. Wel is er nauwelijks grondig onderzoek naar grote politieke dossiers, de economische basis van ons land, mensen die dag en nacht werken aan onze veiligheid, hoe we zelf veilig zijn in de openbare ruimte, of hoe wij en anderen tot opvattingen komen.
Angst voor saai, te weinig kijkers, moeilijke onderwerpen drijven omroepen en zeker producenten altijd naar gemakkelijker successen. Wat lastig en ingewikkeld is, is moeilijker te bevechten. Het kost meer tijd. En bedrijven weten: tijd is geld.

Bijdragen aan vrije opinie

Waarom is er bij de publieke omroep zo weinig plek voor liberaal-conservatieve opinie, als het gaat om de effecten van migratie, integratie, internationalisering, islamisering, klimaatmaatregelen of onze Nederlandse identiteit? Op die punten van vrije en diverse opinie wil WNL dus graag bijdragen.
Tegelijkertijd is WNL ‘nieuwetijds’ in zijn ambities omdat zij niet denkt in rechten maar kansen, en daarbij opereert, zoals eerder gezegd, als een productie-omroep. De omroep wil graag zijn programma’s en ideeën aan de NPO verkopen op basis van een goed idee, een goede uitwerking en de laagst mogelijke prijs. Gewoon volgens het principe van concurrentie op inhoud, uitwerking en prijs, zoals het in de gewone wereld ook gangbaar is. “Recht op weinig, kans op veel’ - het adagium van WNL.

“Recht op weinig, kans op veel’ - het adagium van WNL.

Martijn van Dam, bestuurslid NPO

Remco van Westerloo, netmanager NPO 1

Foto: **NPO - Michel Schnater**

WNL zou kunnen bijdragen aan de bezuinigingen door meer te produceren voor de NPO, omdat deze productieomroep dat kan en wil tegen de laagst mogelijke kosten.

Optimale verhouding NPO

Een andere ambitie van WNL die verder strekt dan de eigen omroep, richt zich op de verhoudingen in bestel. Nieuwetijds is dat WNL zoekt naar een optimale verhouding tot de NPO. Dit centrale publieke merk is niet slechts een gegeven, maar in tijden van een versplinterd media-aanbod ook noodzaak. Bij oudere omroepen wordt dit wellicht nog niet zo ervaren. Echter, een onherkenbare publieke omroep met een uitdovend bereik, is het begin van een razendsnel einde van het bestel.

Een optimale verhouding zoeken, betekent dat NPO en omroepen elkaar *versterken* en *verbeteren*. In het geval van WNL hoort deze omroep graag hoe het beter kan. Net zoals de omroep zaken aanvoert die bij de NPO aanbevelingswaardig zijn. Dat zijn er ook altijd flink wat. Zoals het koesteren van verschillen, de bevordering van concurrentie en competitie. Ook omdat die een groter politiek en maatschappelijke draagvlak oplevert. Er ontstaat meerwaarde. Zowel in creativiteit, als in meer en diverser aanbod. *Value for money* - wie wil dat niet? In de gesprekken over bezuinigingsrondes heeft WNL dit ook aangegeven.

Concurrentie op kwaliteit en prijs

Als eerder gezegd heeft WNL geen zakelijk imperium opgebouwd. Verre van dat. De achterkant van de omroep is piepklein, de “afdeling zakelijk” is een “afdeling controlling”. Gericht op kosteneffectieve uitgaven van publieke middelen. En daarin effectief. Acquisitie en omzetvermeerdering gebeurt via het aan de man brengen van programma’s, die leunt op kostenvoordeel.

Dit schreef WNL aan de NPO, toen er werd gevraagd naar een meer efficiënte manier van produceren, ingegeven door de vraag waar bezuinigingsmogelijkheden liggen:

“De belangrijkste bezuiniging op het NPO-budget vanuit WNL gezien is meer concurrentie. WNL zou kunnen bijdragen aan de bezuinigingen door meer te produceren voor de NPO, omdat deze productieomroep dat kan en wil tegen de laagst mogelijke kosten. WNL rekent geen BTW, geen producersfee, rekent niet met een winstmarge, en rekent geen verborgen marges en overheadkosten. Daarmee is de omroep circa 40 tot 50 procent goedkoper dan bijvoorbeeld een buitenproducent,” schreef WNL aan de NPO.

We zullen het elk jaarverslag blijven herhalen. Met andere woorden, en soms met dezelfde. Door meer concurrentie en competitie te bevorderen en te belonen, zou de publieke omroep met gelijkblijvende middelen aanzienlijk meer kunnen leveren. En de NPO en samenleving zouden daar inhoudelijk profijt van hebben.

“Het vervangen van duurdere programma's door kostenefficiënt gemaakte programma's van WNL is de meest voor hand liggende bezuinigingsstrategie. Die strategie zal bovendien effect zal hebben op andere aanbieders. Ook zij zullen kosten verlagen, om aanbod te mogen leveren.”

Bij een race to the bottom heeft de NPO belang bij kwalitatieve prijsvechters. Die neerwaartse prijsdruk vraagt wel om de maximaal mogelijke transparantie omtrent de kosten van programma's - zonder daarbij concurrentie-effecten teniet te doen. Een geraamd bedrag wordt dan immers al snel het offertebedrag.”

Foto: **NPO - Michel Schnater**

Suzanne Kunzeler, NPO3

Jurre Bosman, directeur NPO Radio

Laurens Borst, zendermanager NPO Radio 1

WNL als aannemer

Daarmee is de ambitie van WNL duidelijk gesteld. De ontwikkeling en productie van programma's voor de NPO wil Omroep WNL graag als aannemer binnenhalen. Daarbij mag in 2019 ook opnieuw worden opgemerkt, dat er een gezonde verhouding moet zijn in samenwerking met buitenproducenten.

Wat WNL zelf beter en goedkoper kan, hoeft en mag niet worden uitbesteed. Maar waar een producent een duidelijke meerwaarde kan bieden in organisatie, evenement, creativiteit of expertise is deze welkom.

Wat WNL zelf beter en goedkoper kan, hoeft en mag niet worden uitbesteed.

Korte termijn

Voor 2020 wil WNL de lopende programmering sterk houden, zowel dagelijks, wekelijks als in de series. Dat dit voor een belangrijk deel niet lijkt te gaan lukken, is in het eerste kwartaal van 2020 al duidelijk.

Twee belangrijke oorzaken liggen daaraan ten grondslag. NPO 1 en NPO 2 hebben door een grondige schema-herziening minder plek voor series en programma's, vanwege de vervroeging van de late night-talkshow naar half elf. Om een conflict in de programmering te voorkomen, diende op NPO 2 het programma Nieuwsuur te worden vervroegd. Op beide netten vervallen daardoor tientallen series, en in totaal honderden afleveringen.
Het budget dat hierdoor vrijkomt lijkt te worden ingezet op grotere producties op de vroegere avond (vaak van producenten) en het weekend. De kleinere eigen programma's sneuvelden.

Foto: **NPO - Michel Schnater**

Gijs van Beuzekom, NPO2

Daartoe behoort, zo valt te vrezen, het onderzoeks-programma Haagse Lobby - een relatief klein kwaliteitsprogramma voor geïnteresseerde kijkers. Ook het onderzoekende misdaadprogramma Zaak van je Leven raakte daarmee in de financiële gevarenzone.
Rond WNL is al jaren veel onzeker, vandaar de vastberadenheid om te slagen. Zoals ook in de inleiding van dit verslag al benoemd is de snelheid van wetgeving een telkens terugkerende realiteit bij de verdere ontplooiing van de omroep.
Het toevoegen van een tussenjaar - de verlenging van alle concessies met een jaar - betekent dat WNL de facto langer in een kleinere positie zal verkeren. Dat maakt ook dat het anticiperen op een juiste transitie lastiger.

Het kan twee kanten op: of WNL groeit intussen geleidelijk en kwalitatief door naar een nieuwe status, zoals nu gebeurt, of de processen vertragen en de groei stokt, of zet zelfs om in een krimp. Voor WNL zou het laatste scenario grote schade en nieuwe achterstand opleveren.
Omdat veel onzeker is, zit er niets anders op dan de omroep voor te blijven bereiden op de transitie, met daarbij belangrijke programmatische ambities. Belangrijk voor WNL zijn:

- **Dagelijkse actualiteit en redactievoering**
- **Wekelijkse en liefst dagelijkse opinie en debat**
- **Verdieping door onderzoekende series op gebied van politiek, economie, veiligheid en identiteit**
- **Verbreding op deze thema's met toegankelijke programma's naar een groter publiek.**
- **Het zoeken naar momentum met documentaires en onderzoeksjournalistiek**
- **Samenwerking met publieke instellingen en maatschappelijke organisaties**
- **Verbinden van platformen televisie, radio en internet bij het aanbod van eigen journalistieke onderwerpen.**

De omroep is een min of meer gespecialiseerde aannemer, die een integrale aanpak nastreeft.
Als eerder gezegd en geschreven: WNL houdt in zijn portfolio altijd rekening met de liberaal-conservatieve stroming (even noodzakelijk als badkamer en toilet voor de NPO). De omroep werkt vanuit begrijpelijke thema's. Maakt toegankelijke programma's voor alle kijkers. En committeert zich daarbij aan het gezamenlijk belang van de NPO, en concurreert op prijs en kwaliteit met de overige aannemers. Op dit moment al groeit WNL uit tot een onmisbare pijler, die zorgt voor maximaal draagvlak van een kosteneffectief publiek bestel. Het is geen geringe ambitie, begrijpen wij. Zonder grote ambities heeft WNL weinig in het bestel te zoeken.

Andere omroepen ook niet, overigens.

De 7 Wetten van WNL

In de afgelopen jaren deed WNL veel ervaring op. Eerdere journalistieke ervaring kwam daarbij goed van pas. Maar ook werden er lessen getrokken die specifiek voor een omroep van toepassingen zijn. Op deze pagina's onze heilige 7 wetten.

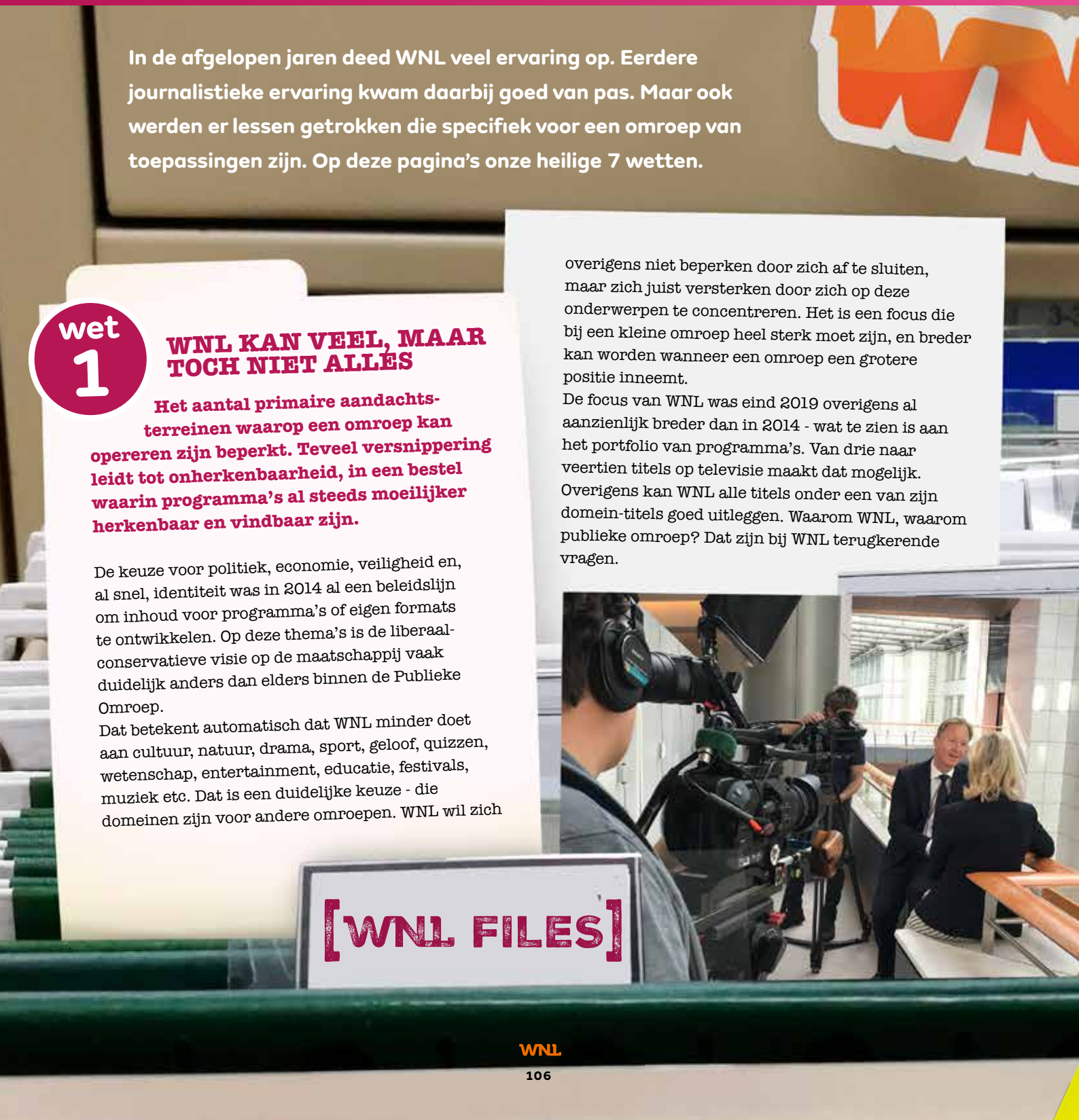

wet 1

WNL KAN VEEL, MAAR TOCH NIET ALLES

Het aantal primaire aandachts-terreinen waarop een omroep kan opereren zijn beperkt. Teveel versnippering leidt tot onherkenbaarheid, in een bestel waarin programma's al steeds moeilijker herkenbaar en vindbaar zijn.

De keuze voor politiek, economie, veiligheid en, al snel, identiteit was in 2014 al een beleidslijn om inhoud voor programma's of eigen formats te ontwikkelen. Op deze thema's is de liberaal-conservatieve visie op de maatschappij vaak duidelijk anders dan elders binnen de Publieke Omroep.
Dat betekent automatisch dat WNL minder doet aan cultuur, natuur, drama, sport, geloof, quizzen, wetenschap, entertainment, educatie, festivals, muziek etc. Dat is een duidelijke keuze - die domeinen zijn voor andere omroepen. WNL wil zich overigens niet beperken door zich af te sluiten, maar zich juist versterken door zich op deze onderwerpen te concentreren. Het is een focus die bij een kleine omroep heel sterk moet zijn, en breder kan worden wanneer een omroep een grotere positie inneemt.
De focus van WNL was eind 2019 overigens al aanzienlijk breder dan in 2014 - wat te zien is aan het portfolio van programma's. Van drie naar veertien titels op televisie maakt dat mogelijk. Overigens kan WNL alle titels onder een van zijn domein-titels goed uitleggen. Waarom WNL, waarom publieke omroep? Dat zijn bij WNL terugkerende vragen.

[WNL FILES]

wet 2

WNL is niet alleen op de wereld

***WNL is niet alleen op de wereld.* Dit lijkt een open deur, maar is het niet.**

Bij aanvang de concessie werkte WNL al nadrukkelijk aan relaties met de buitenwereld, en aan verankering van de redactie cq omroep in het maatschappelijke veld. Het eerste deel was het zoeken van familie, want "alleen is maar alleen" in een bestel waarin WNL zich anders en aanvankelijk niet erg welkom voelde.
De WNL-familie bestaat uit journalisten, deskundigen, functionarissen, columnisten die in de programma's terugkomen. Er werden contacten gelegd met aan WNL verwante oude media, bijvoorbeeld Elsevier Weekblad, Telegraaf, Het Financieele Dagblad, Algemeen Dagblad. Vanuit die redacties verschenen geregeld mensen aan tafel bij WNL, voor duiding en uitleg met liberaal-conservatieve snit. Later werd dit model nagevolgd door een programma als Pauw (BNNVARA).

Behalve familie wil WNL ook functioneel met organisaties in contact staan, waarmee we de liberaal-conservatieve kijk op Nederland kunnen laten zien.
Die Nederlander is zeer gesteld op welvaart, vrijheid, veiligheid, zijn tradities - en maakt zich wel eens zorgen hoe het daarmee gaat, ook in de toekomst. Een liberaal-conservatieve omroep als WNL dient daarom te beschikken over uitstekende contacten. Zij leveren gasten, onderwerpen en informatie die het publiek aangaan;

a) de **politiek**, dus alle politieke partijen, en liberaal en conservatief in het bijzonder;
b) de partners in de **veiligheid** (OM, Nationale Politie, rechtspraak, defensie, advocatuur, consumentenorganisaties);
c) de partners in de **economie** (ondernemers, brancheorganisaties, werkgevers, werknemers, innovatieclubs, handelsclubs, SCP, CBS) en op terreinen waar veel draait om;
d) onze **identiteit** (bijvoorbeeld media, familiebedrijven, Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, opiniemakers).

Op die manier is WNL nooit alleen.

Er zijn ook lessen, die vanzelfsprekend lijken, maar dat zeker niet zijn in de wereld waarin televisie- en radioprogramma's worden gemaakt. Onder druk van dagelijkse en wekelijkse korte termijn-doelen (de volgende uitzending), hebben in "Hilversum" vele redacties zich in de geschiedenis niet altijd betrouwbaar getoond.
WNL wil anders zijn. Ook waar het gaat om samenwerken met de NPO. Geen wij versus zij. Maar wij, hoe lastig dat soms ook kan zijn.

wet 3

WNL is betrouwbaar

***WNL is toegankelijk en betrouwbaar.* Een omroep die op het thema van links-rechts tot het bestel toetreedt, is geen politieke partij of een vanuit maatschappelijke frustraties ontstane protestbeweging.**

Natuurlijk ontstaat zo'n omroep niet vanuit niks, er was een gevoelde omissie in het publieke bestel. In de programma's van WNL zijn gasten vanuit links en rechts welkom, net als kijkers en luisteraars met een linkse of rechtse voorkeur. WNL maakt het verschil in kleur, door middel van de onderwerpen, invalshoeken, gastenkeuze, deskundigen van verwante media - maar nooit vanuit pamflettisme. WNL bedrijft serieuze, onafhankelijke journalistiek, met zijn eigen toegankelijke toon.
De omroep wil betrouwbaar zijn voor elke gast of politicus - we zijn eerlijk en gastvrij - omdat een betrouwbare omroepredactie op lange termijn de beste informatie-positie zal hebben. Het is een werkhouding die elke journalist die bij WNL werkt, vanaf het eerste uur krijgt uitgelegd.

wet 4

PRODUCEER ZELF, DAT IS BELANGRIJK

***Zelf programma's produceren is belangrijk voor WNL.* Een redactie van een ochtendprogramma is veel meer dan een redactie van een ochtendprogramma.**

In een redactie huist een ziel en brandt een vuur, er wordt nagedacht over "wie we zijn bij WNL" en journalisten werken ook graag aan andere programma's en programma-ideeën. Een eigen omroepredactie van enige omvang is onmisbaar. Vanaf het begin was de eigen redactie en de eigen productie van Goedemorgen Nederland een belangrijke motor voor Omroep WNL.

wet 5

WEES ER DAGELIJKS, DAT MAAKT WNL

***Een dagelijks programma is van groot belang,* zelfs al is het een bescheiden gefinancierd programma als een ochtendshow.**

Het is belangrijk vanwege zijn redactie en de continuïteit die dit oplevert. Ook kunnen van daaruit wekelijks programma's en series worden bedacht en gemaakt.
Al jaren denkt WNL als een productie-omroep, een omroep met de eigenschappen van een productiemaatschappij. Wij ontwikkelen, pitchen, maken, bieden aan. We concurreren op het beste idee, de laagste prijs en een flexibele werkwijze.

wet 6

WNL werkt samen en met de NPO

***Omroep WNL is onderdeel van de NPO,* en gedraagt zich daarom als een goede aannemer en een loyale aandeelhouder.**

Met onze kleur en karakter bedienen we alle kijkers- en luisteraars binnen het bestel, vanuit een denkraam en visie die binnen dat bestel schaars zijn. Rechts was er toch lange tijd een beetje een vies woord. Vrolijk rechts blijkt best een aardige collega.

wet 7

WNL bewaakt zijn eigen koers

***WNL bewaakt zijn koers zorgvuldig,* traint eindredacteuren en redacteuren daarin, en doet dat bij alle programma's.**

De omroep laat zich niet aanpraten wat we moeten zijn. Wie luistert naar wat anderen zeggen, vindt zichzelf niet.
Bij programmamakers die veraf staan van de omroepvisie of -leiding, ontstaat snel een koers die wordt ingegeven door de eigen visie op de samenleving. Daarmee denken ze in het "ik" in plaats van in de groepen die een omroep wil aanspreken. Bewustwording van de doelgroep is zeer belangrijk.
WNL doet dat, zoals gezegd, door bewust thema's en onderwerpen te kiezen die bij de liberaal-conservatieve burger leven. Wie oplet als journalist merkt dat die niet moeilijk zijn te vinden, voor wie zich goed wil informeren.

Ze zijn te vinden in media als Elsevier Weekblad, Telegraaf, FD en AD, in commentaren op het nieuws van liberaal-conservatieve denkers, maar ook in Kamervragen van liberale en conservatieve politieke partijen of tussen ingezonden brieven in de Libelle.
Waar maakt Wij Nederland zich druk om? Gedoe om Zwarte Piet, regelzucht, belastingdruk, willekeur, discriminatie, immigratie, veiligheid op straat, privacy, buitenlandse invloeden in grote steden - de onderwerpen liggen voor het oprapen.

"Wie luistert naar wat anderen zeggen, vindt zichzelf niet.

WNL kiest bovendien zijn gasten - links en rechts - zorgvuldig met deze doelgroep in gedachten. Het adresseren van problemen, het bedenken van invalshoeken - dit vraagt om goede keuzes.
Een rechtse gast uitnodigen in een links programma is geen pluriformiteit, dat is een discussie-truc. Andersom ook, trouwens.
Niet erg, maar de makers beogen een ander doel. Het beste voorbeeld was de Mauro-affaire, waar de gehele linkse pers met voorop de VARA-programma's, zich inspande om een jonge uitgeprocedeerde asielzoeker in Nederland te houden. Dit mondde uit in een climax op de late avond, waarin de verantwoordelijke staatssecretaris Henk Bleker door de tv-makers van de VARA geheel werd ingezet voor het behalen van het eigen gelijk. Met succes. *High five.*

Het zijn de zeven eigen lessen van WNL. Alleen denken aan de liberaal-conservatieve doelgroep zal echter niet werken. Het betekent ook we zoeken naar een optimale verhouding tussen ons eigen profiel en het algehele publieke profiel van de NPO. WNL is om de NPO beter te maken, maar zeker ook vice versa.
Dit komt tot uiting in onze wens om journalistiek toegankelijk te willen zijn voor kijkers uit alle stromingen. Maar ook zal WNL de Publieke Omroep erop proberen te wijzen als die te weinig aandacht besteed aan ondernemerschap, misdaadbestrijding, identiteit, of voor rechtse of andere opinies.
Gelijk denken, dat is niet denken.
Uiteindelijk zullen we dat wel samen moeten doen, omdat WNL het gelukkig niet voor het zeggen heeft binnen het bestel, alleen maar zijn inbreng kan en wil aanbieden.

WNL wall of fame

Mona Keijzer

Splinter Chabot

Mark Rutte en Caroliene Hermans

Neelie Kroes

Klaas Dijkhoff

Roderick Veelo

Dick Berlijn

Frans Bauer

Blik op 2020 en 2021. En verder?

Als de groeicurve van WNL zou doorzetten in relevantie en het aantal programma's lijkt voor de omroep de toekomst rooskleurig. *The sky is the limit*, zou dan het credo kunnen zijn.

Vanzelfsprekend zijn de mogelijkheden niet onbegrensd, en blijft WNL uiterst afhankelijk van hoe de wind waait.
Met de visiebrief op het mediabestel van het kabinet VVD/CDA/D66/CU, in de zomer van 2019 gloort er hoop op een beter ingericht bestel. Pluriformiteit werd omarmd, er werd kritisch gekeken naar de bestaande verhoudingen binnen het bestel, er werden verbeteringen aangekondigd.
Na de visiebrief volgde een wetgevingstraject. Als dit jaarverslag wordt geschreven ligt het wetsvoorstel voor advies bij de Raad van State. Intussen is Nederland getroffen door een van de grootste crises sinds het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog.
Door het uiterst besmettelijke coronavirus valt de economie stil, zijn scholen en publieke gelegenheden dicht. Ook ons parlement vergadert nu veelal op afstand. Rechtbanken lopen vele maanden van vertraging op. Onze maatschappij is ontwricht.
Ergens tussen alle wetsvoorstellen zweeft een voor WNL uiterst belangrijk wetsontwerp.

In de mediawereld zijn er inmiddels belangrijke stakeholders die de wet helemaal liever niet zien worden *bekrachtigd*. Posities zijn in geding. Niet voor alle partijen is een verandering op korte termijn ook verbetering, en betekent het omzetverlies.

In het voorjaar van 2020 veranderde er veel. Voor WNL brak misschien wel de meest relevante periode in zijn bestaan aan, als leverancier van informatie en duiding. Alle dagen van de week draait de omroep op zijn uiterste kracht. Weinig mensen zullen beseffen dat WNL staat voor een nieuwe concessie, die niet zomaar ingaat. Daarvoor is iets nodig. Voortgang en vertrouwen. Dat laatste is er ongetwijfeld, maar met het eerste kampt heel de wereld.

Eind 2019 voerde minister Slob (OCW) een kleine wet door beide Kamers om de concessies van alle publieke omroepen met in elk geval een jaar te verlengen. De einddatum schuift daarmee op naar 31 december 2021. Dat lijkt ruimte te bieden. Maar de eerlijkheid gebiedt ook dat in maart van dat jaar verkiezingen plaatsvinden.

Ervan uitgaande dat de politiek tijdens deze kabinetsperiode toekomt aan de behandeling en afronding van de Mediawet, staat WNL voor de uitdaging om vanuit zijn kleinere positie volwaardige onderdeel te worden van het bestel.
Daarvoor zijn een aantal dingen nog niet geregeld. Zo werkt WNL nu op gebied van administratie samen met Omroep MAX. Maar in het wetsontwerp is een eigen erkenning voor WNL nog niet geregeld.
Het "infuseren" bij de ouderenomroep is vanuit WNL gezien een scenario dat de ontwikkeling van identiteit niet ten goede zal komen. Alle fusies in het medialandschap hebben geleid tot het verdwijnen van identiteit, zij bleken de pluriformiteit niet te dienen. Dat is niet in lijn met de bedoeling van dit kabinet.

Weinig mensen zullen beseffen dat WNL staat voor een nieuwe concessie, die niet zomaar ingaat.

corona-crisis schuift veel geplande programmering door naar 2021, waardoor de schema's daar nu al vol raken, en de budgetten bij voorbaat op.

In 2020 worden nu grote extra kosten gemaakt voor het langer uitzenden van een avondprogramma als Op1 maar ook het ochtendprogramma Goedemorgen Nederland. Deze kosten worden nu onttrokken aan de budgetten voor het najaar van 2020. Als investeringsklimaat lijkt een verarmd najaar van 2020 en een volledig ingepland 2021 meer op een woestijn, dan op een in te zaaien akker.
Voor een inventieve omroep als WNL zullen er vast weer kansen komen, zoals ook afgelopen jaar er een was van talloze mogelijkheden. In de programmering vallen nu echter geen langere termijn-plannen te maken voor ontwikkeling van programma's. Ook voor plannen die op stapel stonden, liggen de annuleringen klaar.

WNL op de toppen van zijn kunnen draaien, maar het risico voor minder eigen producties is reëel.

Ondertussen blijft WNL op de toppen van zijn kunnen draaien, maar het risico voor minder eigen producties is reëel. Daarbij moet worden gezegd, dat deze situatie de omroep ook raakt vanwege zijn beoogde eigenschap van "productieomroep". Producerende bedrijven in de mediawereld staat het water al maanden aan de lippen. Kleine producenten zien vrijwel alle mogelijkheden verdampen.
De corona-crisis zal ook in de mediawereld een grote tol eisen, met faillissementen, geannuleerde programma's, documentaires die het licht nooit zullen zien. En ook geen onderzoeksprogramma meer naar de werking van onze politiek. De hoop van de NPO is gericht op extra steun vanuit politiek Den Haag, de eerste extra steunaanvraag werd in april aan het kabinet gericht.

Met de blik om 2020 en 2021 zal ook WNL de verwachtingen moeten bijstellen. Zie hiervoor de opmerkingen in het financiële verslag. De omroep kan zelfs in een krimp geraken. Belangrijk is dan om te weten dat WNL tot op heden in tijden van storm en zwaar getij, meestal toch wel kansen wist te benutten. Zonder cynisme: De uitspraak "never waste a good crisis" heeft ook iets opgewekts, opbeurends en strijdbaars. Zoals de slogan van een imagospot voor WNL duidelijk maakte, in de dagen dat dit jaarverslag wordt geschreven. "WNL staat achter onder onze ondernemers. We komen samen uit de crisis, we boksen het voor elkaar".

Dus laten we dat doen.

Op deze vraag bestaat nu nog geen goed antwoord. Mocht het gewone leven weer aanvangen in 2020, dan is dit een vraagstuk dat met spoed moet worden opgelost. En zodra Nederland weer gaat functioneren, zullen vele wetten met spoed worden behandeld.
Het verwerven van de huidige positie van WNL in het bestel, hangt samen met het verwerven van vertrouwen. In de omroep is vertrouwen gesteld door de politiek. Op zijn beurt stelt ook NPO vertrouwen in de journalistiek van WNL, in de werklust, creativiteit en energie.
Het is bovendien - en bovenal - een vertrouwen tussen mensen.

De visiebrief en het wetsvoorstel gaven voldoende vertrouwen om te investeren in de relatie met WNL. Ziedaar de paradox. Met steeds meer vertrouwen, is er toch grote onzekerheid. Als het uiteindelijk besluit door een volgend kabinet zal moeten worden genomen, is de samenstelling van deze volgende regering bepalend.
Dat geldt overigens ook voor de toekomst van heel de NPO. Ook daar zal het vertrouwen moeten worden gewonnen bij nieuwe bewindslieden en woordvoerders. Het zijn processen en variabelen waarop een omroep als WNL nu nog niet op kan anticiperen.
Met een blik vanuit de programmering naar 2020 en 2021 kijken, lijkt in elk geval het eerste jaar verlies op te leveren van programma's, maar tegelijk is er ook grote winst.
Met Dragon's Den en Op1 worden miljoenen kijkers bereikt. Op het gebied van eigen onderzoeksproducties zoals WNL Haagse Lobby of een productie als Hufterproef zal WNL een veer moeten laten.
Het vertrouwen in WNL en de mogelijkheden bij de NPO zijn zeer bepalend voor de komende twee jaar. Door de

WNL

Dank voor de enorme
inzet & toewijding!
Namens de NPO,
Frans & Remco

Wij zijn WNL!

Financieel verslag

“Het financiële beleid is erop gericht om in control te zijn op de begroting van de programma’s, de organisatie en de ledencampagne.” Het jaar 2019 was een uitdagend maar solide jaar, stelt zakelijk directeur Robert Alblas.
Op deze pagina’s zijn verslag:

WNL is opgericht 16-2-2009 te Amsterdam, geregistreerd onder KvK nummer 34327292. WNL is een vereniging met volledige rechtsbevoegdheid en is gevestigd op het Prins Bernhardplein 200, 1097JB te Amsterdam.

De hoofdactiviteiten bestaan uit het verdedigen van traditionele normen en waarden. Daarbij gaat het onder meer om:
- De vrijheid voor de burger;
- Veiligheid voor de burger;
- Vrijheid van meningsuiting;
- Vrijheid van onderwijs;
- Gelijkheid van man en vrouw;
- Tolerantie jegens anderen en bestrijding van discriminatie;
- Streven naar continuïteit in samenlevingsverbanden als basis;
- Waardering voor ondernemingslust van burgers en bedrijven;
- Steun voor mensen die een constructieve bijdrage leveren aan de samenleving;
- Steun voor de parlementaire democratie.

Inleiding
Het bestuur van de vereniging wordt sinds 2014 gevormd door twee personen.

- **Bert Huisjes** (secretaris)
- **Robert Alblas** (penningmeester)

Strategische terugblik
Bij de start van 2019 was het omroepbedrijf ingesteld op een ledentelling ultimo 2019. Doordat de minister van media medio 2019 voorsorteerde op een extra jaar in de concessie en daarmee de ledentelling een jaar uitstelde, was het laveren tussen genoeg geld in reserves houden om 2020 door te kunnen met leden werven en de huidige ledenwerfactiviteiten niet zodanig stop te zetten dat het moeilijk zou zijn om die in 2020 vanaf nul weer op te moeten bouwen.

2019 was voor WNL financieel gezien een solide jaar, waarin volgens begroting een verlies is genomen door een ledenwerfcampagne.
Zoals deels al voorzien in de begroting daalden de verschillende reserves (Eigen Vermogen en Media Aanbod) als bijkomstigheid van die ledenwerfcampagne. Een campagne die ervoor heeft gezorgd dat WNL ruim (57.396) boven de ledengrens zit volgens de visiebrief van de minister die nu in wetgeving wordt omgezet.

Het jaar 2019 was ook het jaar dat WNL op mediagebied weer nieuwe wegen bewandelde met series als Langs Romeinse Wegen en Misdaad College. Voor een uitgebreid

overzicht van alle WNL programma's verwijzen wij u naar het WNL-Jaaroverzicht 2019.
In 2020 bereiden wij ons voor op de ledentelling, de nieuwe Mediawet en herinrichting van het publieke bestel. Dit alles gebeurt onder de zwarte deken van de corona-crisis die ons land op het moment van schrijven bedekt. Door deze crisis en het onmogelijk te voorspellen is wanneer deze voorbij is zijn alle scenario's mogelijk op het gebied van wetgeving en de ledentelling.

Financieel beleid

Het financiële beleid is erop gericht om *in control* te zijn op de begroting van de programma's, de organisatie en de ledencampagne. Hierbij was 2019 een uitdagend jaar.
Er is in 2018 een route uitgestippeld waarin 2019 het jaar zou zijn waar er maximaal geïnvesteerd zou worden om de ledentelling positief af te sluiten en waarbij er in 2020 ruimte zou zijn om ervoor te zorgen dat de nieuwe concessie met een positief eigen vermogen wordt bereikt. Nu de concessie met een jaar is verlengd en de daarbij horende ledentelling ook een jaar later valt, zijn er nieuwe financiële uitdagingen om de elk jaar uitstromende leden te verversen. Daardoor zijn in de tweede helft van 2019 de ledenwerfactiviteiten op een lager pitje gezet met de opmerking dat we de activiteiten niet stop konden zetten om de werving in 2020 niet weer vanaf nul te moeten beginnen.
Het verlengen van de concessie heeft ook impact op een aantal verplichtingen die waren aangegaan tot het einde van de concessie zoals het huurcontract voor de omroep. Daar wordt nu naar gekeken.

Liquiditeit

De liquiditeit van de omroep was altijd goed gewaarborgd door de gevulde reserves, echter is daar richting 2020 met de ledencampagne en de eigen bijdragen op de programmering meer aandacht voor nodig. Samen met de administratie, die bij MAX is ingericht, is er veelvuldig contact en monitoren we de liquiditeit.

Realisatie 2019

De omzet over 2019 is gestegen van € 9.478.434 naar € 10.017.210 doordat een aantal grote titels zijn uitgezonden zoals Misdaad College en Langs Romeinse Wegen. Daarnaast zijn door de inspanningen ten behoeve van de ledenwerving ook de ledeninkomsten gestegen met € 76.174 naar € 303.124.
Het resultaat over 2019 is uitgekomen op een tekort van € 627.129. Dit is voor € 563.949 toe te rekenen aan het tekort op de ledenwerving en € 63.180 op de mediabaten. Deze tekorten zijn respectievelijk uit het eigen vermogen en de reserve media aanbod onttrokken daar is de stand per 31-12-2019:

- Eigen vermogen € 288.201
- Reserve Media Aanbod € 102.150

Prognose 2020

Het nieuwe jaar is in januari goed van start gegaan met, onder andere, de deelname aan de talkshow OP1. Verder staan er grote programma's voor NPO 1 in het schema als Dragon's Den en Misdaad College.
2020 is ook het jaar dat de nieuwe Mediawet bekrachtigd moet worden om WNL de zekerheid te bieden voor de nieuwe concessie in 2022. Daarbij is het van groot belang dat WNL natuurlijk ruim boven het wettelijk minimum aantal leden blijft op de peildatum eind december 2020. Hiervoor is het restant van het eigen vermogen en de verwachte ledeninkomsten 2020 als spaarpot genomen voor werving, om zodoende een veilige marge voor de telling te behouden.

Corona-crisis

In februari is er een nieuwe uitdaging gekomen die de hele maatschappij treft, de corona-crisis. Op het moment van schrijven zijn er geen financiële risico's bekend die de omroep kunnen raken doordat programma's geen doorgang kunnen vinden of anderzijds.
WNL probeert door facturen op tijd en waar het kan eerder te betalen om zo, de mediasector, op een bescheiden manier, te voorzien van liquiditeit. corona heeft uiteraard wel impact op de ledenwerving. Deur-tot-deur werving is een effectieve manier voor WNL om leden aan zich te binden. Die methode ligt nu stil.

Zonder mensen gaat het niet

Met zo rond de 50 FTE aan personeel gaan we ook 2020 een heel eind komen is de verwachting nu. Daarbij zijn de investeringen laag en kunnen we de gewone bedrijfsvoering financieren uit de lopende begroting. Voor 2020 worden geen omvangrijke investeringen verwacht in vaste activa. Begin 2020 zijn de bijdragen voor de organisatiekosten ontvangen waarmee op de korte termijn sprake is van voldoende liquiditeit om aan alle verplichtingen te voldoen. Echter, 2020 is het jaar waarin er vanuit WNL wederom effort gestoken gaat worden in ledenwerving doordat de concessie en ledentelling met een jaar zijn uitgesteld. Dit gaat verder interen op de overige reserves. Een goede liquiditeitsprognose is daarmee essentieel en is opgesteld. De solvabiliteit ultimo 2019 bedraagt 12%, voor 2020 verwachten we budgetneutraal uit te komen. In 2021 moet het eigen vermogen weer worden aangevuld.

Impact corona-crisis op WNL

WNL draagt meer dan zijn steentje bij in de NPO programmering. Goedemorgen Nederland is sinds de uitbraak elke werkdag met een uur verlengd en ook op de zaterdag voor het eerst te zien. Daarnaast is WNL vertegenwoordigd in het programma OP1 dat ook in de weekenden te zien is. De kosten voor de extra gemaakte uitzendingen worden vergoed vanuit het slotbedrag, de kosten voor de extra gemaakte uren komen uit de lopende begroting. De grootste impact bij de corona-crisis zien we bij de externe leveranciers. Van producenten tot facilitaire partijen, bijna iedereen is in gesprek om betaaltermijnen in te korten. In samenspraak met de NPO kijkt WNL of er extra werkkapitaal beschikbaar kan worden gesteld om aan die wens te voldoen.

Naleving Governance code

Na de Beleidsregels Governance en Interne Beheersing uit 2017 werd in 2018 de Governancecode Publieke Omroep van kracht. Om te voldoen aan de beleidsregels en de code heeft WNL zijn verenigingsstatuten en reglementen herzien.

Nevenfuncties

Conform de Governancecode Publieke Omroep 2018 houdt WNL een intern register bij van de nevenfuncties van zijn topfunctionarissen en zijn belangrijke journalistieke functionarissen, waaronder de q.q. – nevenfuncties.
Leden van het statutaire Bestuur evenals de leden van de Raad van Toezicht van WNL worden in lijn met de Wet Normering Topinkomens (WNT) aangemerkt als topfunctionarissen. Hoofdredacteuren en (overige) gezichtsbepalende presentatoren ("anchors") van ons journalistieke media-aanbod worden aangemerkt als belangrijke journalistieke functionarissen.

Niet alle journalistieke functionarissen, waaronder presentatoren, zijn werknemer van de omroep. In veel gevallen is sprake van een opdrachtovereenkomst. De Governancecode is niet onverkort van toepassing op deze opdrachtnemers. Eventuele nevenfuncties van deze presentatoren zijn om bovenstaande reden niet opgenomen in ons openbare register.
Wel spreken wij met hen af dat zij zich conformeren aan de principes van de code en tevens hebben wij afspraken met hen gemaakt ter voorkoming van het verrichten van functies die voor WNL -mede gelet op de code- ongewenst zijn. Op de website wnl.tv/over-wnl/ is een actueel overzicht te vinden.

Het jaar 2019 in foto's

Risico's omroep WNL

In een zo volledig mogelijk jaarverslag mag een analyse van mogelijke interne en externe risico's niet ontbreken.

De directie van WNL onderscheidt vier risicocategorieën, waarmee de omroep in zijn bedrijfsuitoefening rekening mee moet houden.
- strategische risico's
- operationele risico's
- financiële risico's
- risico's op het gebied van wet- en regelgeving

Strategische risico's

In dit deel van de concessie is WNL meer dan ooit afhankelijk van een welwillende NPO om programma's geplaatst te krijgen op de radio- en televisiezenders. Met nog slechts een gegarandeerd budget van vijftig procent van het totaal is het niet ondenkbaar dat WNL ook in de nabije toekomst opnieuw gedwongen wordt om harde keuzes in de programmering te maken, als daar hard op wordt gestuurd. Gezien de resultaten in 2019 maar de dreiging van bezuinigingen wordt de kans op dit risico voor 2020 als **LAAG** beoordeeld.

Operationele risico's

WNL heeft, voor een kleine omroep, veel (live-)uitzendingen gedurende de week. We komen in een goede week op ruim 30 uitzendingen, zeven dagen per week. Het risico bestaat dat de kans op storingen groter is dan bij een omroep die weinig tot geen live-uitzendingen heeft.

Om dit risico te beheersen zijn de volgende interne beheersingsmaatregelen aanwezig:
- Een solide infrastructuur zoals goede verbindingen, toeleveranciers die goed beschikbaar zijn en studiofaciliteiten die hun eigen dynamiek hebben.
- Goede afspraken met toeleveranciers zijn daarom onontbeerlijk.

Als gevolg van deze interne beheersingsmaatregelen zijn de risico's voortvloeiend uit het aantal live- uitzendingen grotendeels afgedekt.
WNL acht dit risico **LAAG**. Indien dit risico zich toch voordoet, raakt dit de dagelijkse uitzendingen en daarmee het imago van WNL. Het afgelopen jaar heeft dit risico zich niet voorgedaan.

Door de nieuwe intekensystematiek kan het zijn dat programma beslissingen lang worden uitgesteld óf juist dat programma's na toekennen heel snel geproduceerd moeten worden. Dit heeft gevolgen voor het personeelsbeleid, waarbij het risico ontstaat dat het personeelsbeleid minder goed beheersbaar wordt.

Personeel en arbeidscontracten brengen voor een kleine omroep nog een andere uitdaging mee. Contracten voor bepaalde tijd moeten na verloop van tijd omgezet worden in vaste contracten. De nieuwe Wet werk en zekerheid heeft nog vele rafelranden.

Om dit risico te beheersen zijn de volgende interne beheersingsmaatregelen aanwezig:
- Samenwerken met de PZ afdeling van Omroep MAX

Als gevolg van deze interne beheersingsmaatregelen zijn de risico's voortvloeiend uit het personeelsbeleid grotendeels afgedekt. WNL acht dit risico **LAAG**. Indien dit risico zich toch voordoet raakt dit de personeelskosten. Het afgelopen jaar heeft dit risico zich niet voorgedaan.

De groei van WNL heeft tot gevolg dat er een continue proces van personeelswerving gaande is. WNL streeft ernaar om talent voor een redelijke periode aan zich te binden en zich te profileren als een aantrekkelijke journalistieke werkgever.
Bij onvoldoende instroom van talent kan dat van invloed zijn op de kwaliteit van de uitgezonden programmering. We schatten die kans **LAAG** in voor 2020.

Financiële risico's

WNL onderscheid twee financiële risico's.

Liquiditeit

WNL heeft door het aanspreken van het Eigen Vermogen in 2019 minder reserves dan normaal. Normaal gesproken heeft de omroep is zijn 5-jarige concessiecyclus slechts een jaar met een verminderde weerstand maar doordat de concessie met een jaar is verlengd en er daardoor nog een jaar het Eigen Vermogen moet worden aangesproken om leden te werven is de liquiditeitspositie een risico.
Daarnaast heeft WNL een aantal grote programma's op het schema staan die deels zijn voorgefinancierd. Producenten vragen, door de coronacrisis, of er eerder betaald kan worden voor producties. Hier wil WNL graag aan voldoen als zij daarvoor de financiering heeft.

Onvoldoende instroom van talent kan van invloed zijn op de kwaliteit van de uitgezonden programmering.

Samen met de NPO werkt WNL aan een verbeterde liquiditeitspositie om crediteuren waar het kan eerder te betalen.
WNL heeft in samenspraak met financiële administratie van MAX, waar de administratie van WNL gevoerd wordt, afspraken gemaakt over de oplevering van een wekelijkse liquiditeitsprognose.
WNL acht het risico op gebrek aan liquiditeit **LAAG**.

Eigen Vermogenspositie

WNL heeft in 2019 veel eigen vermogen gelegd op de ledenwerving, om zo op de peildatum van de ledentelling ruim voldoende leden te hebben. Nu de concessie met een jaar is verlengd en de daarbij horende peildatum ook, is de ruimte om wederom een grote ledenwerfcampagne te voeren kleiner.
Mocht de telling nogmaals worden uitgesteld dan wordt de behoefte aan Eigen Vermogen groter om boven het wettelijk minimum te blijven.
Voor WNL is dit risico **HOOG** en de kans dat dit gebeurt is door de corona-crisis niet in te schatten. WNL acht het risico **LAAG** dat daadwerkelijk de Eigen Vermogenspositie negatief wordt. Dit blijkt ook uit de begroting 2020 die resultaatsneutraal is opgesteld.

Risico's op het gebied van wet en regelgeving

WNL ziet twee risico's op dit vlak. Het passeren van de nieuwe Mediawet in de Tweede en de Eerste Kamer en het naleven van de Mediawet in de programmering.

Nieuwe Mediawet

De corona-crisis heeft ervoor gezorgd dat de tweede kamer tot het moment van schrijven slechts het hoognodige aan nieuwe wetgeving in behandeling neemt. Het niet laten passeren van de nieuwe Mediawet in 2020 kan ervoor zorgen dat de nieuwe concessie voor de NPO nogmaals wordt uitgesteld.
Voor WNL is dit risico **HOOG** en de kans is niet te bepalen.

Naleving Mediawet

Het naleven van de Mediawet is op een redactie van het grootste belang, onafhankelijkheid van commerciële invloeden is voor WNL zeer belangrijk.
Om dit risico te beheersen zijn de volgende interne beheersingsmaatregelen aanwezig:

- Een document dat op een praktische manier beschrijft hoe de Mediawet nageleefd moet worden.
- Altijd een check bij de directie bij twijfel hoe een item moet worden gemaakt.
- Jaarlijkse juridische workshop voor de hele redactie
- Duidelijke contractuele afspraken en korte lijnen met externe producenten

Als gevolg van deze interne beheersingsmaatregelen zijn de risico's voortvloeiend uit het naleven van de Mediawet grotendeels afgedekt. WNL acht de risicobereidheid van dit risico **LAAG**. Indien dit risico zich toch voordoet bestaat de kans dat het Commissariaat voor de Media overgaat tot een boete. Het afgelopen jaar heeft dit zich niet voorgedaan.

Het afgelopen jaar hebben zich geen van bovenstaande risico's voorgedaan. Het verlengen van de concessie met een jaar heeft echter wel impact gehad op het ledenwerftraject, er moet nu een extra jaar worden geïnvesteerd, vanwege het willen aanhouden van een ruime marge.

Ledenraad

De ledenraad van WNL kwam in 2019 drie keer bijeen, en enkele malen in een kleiner en vertegenwoordigend commissie-verband (financieel overleg).

Terugkerend thema was de verwachte invoering van een nieuwe Mediawet en de gevolgen voor WNL. De ledenraad is uitvoerig bijgepraat over de samenwerking met Omroep MAX en is nauw betrokken bij de toekomstvisie van WNL.

De ledenraad is actief geweest in het updaten van de statuten om zodoende te voldoen aan de Governance code 2018.

In de vergaderingen werd uitgebreid stilgestaan bij de vraag hoe nu verder. Waarbij veel is gesproken over de visiebrief van de minister en hoe die te interpreteren en hoe om te gaan met de onzekerheid van het uitstel van de nieuwe concessie en de ledenwerving die een jaar is opgeschoven.

Een belangrijk terugkerend thema is hoe de onafhankelijkheid van WNL te waarborgen is in de nieuwe wettelijke samenwerking vanaf 2022. In alle vergaderingen werd tevens stilgestaan bij de ontwikkeling van de programmering op radio en televisie. De ontwikkeling van nieuwe tv-programma's werd positief ontvangen.

Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht van WNL kwam in 2019 viermaal bijeen. De thema's die veel aandacht kregen in de Ledenraad kwam ook in dit gremium uitgebreid terug.

De RvT bestaat uit:

- **Dhr H.B. Eenhoorn** (voorzitter)
- **Dhr A.J.M. van Westerloo**
- **Mevr M. van 't Veld**

De competenties die zij in de Raad van Toezicht vertegenwoordigen zijn als volgt:

- **Dhr H.B. Eenhoorn** (politiek-bestuurlijk/controlling)
- **Dhr A.J.M. van Westerloo** (politiek-bestuurlijk/media)
- **Mevr M. van 't Veld** (politiek-bestuurlijk)

De maximale zittingsduur van RvT-leden is vier jaar, met een eenmalige mogelijkheid tot herbenoeming. De vergoeding van de RvT-leden bedraagt € 12.000 per jaar. Daarbuiten hebben de leden van de RvT veelvuldig overleg gehad met het bestuur over - met name - de overeenkomst tot samenwerking en de kaders en formulering daarvan. De nevenfuncties van de RvT-leden worden via de website op wnl.tv openbaar gemaakt en geactualiseerd

De RvT-leden hebben geen financiële belangen, waaronder beleggingen in ondernemingen of organisaties die een direct dan wel indirecte relatie met WNL hebben. Er zijn geen geschenken of giften ontvangen of gegeven door de RvT die een waarde van € 50 of meer bedragen.
De Raad van Toezicht heeft op 24 april 2020 met een externe accountant vergaderd. Tijdens deze vergadering is het jaarverslag en het accountantsverslag besproken.

Woord van de Raad van Toezicht

Doolhof Hilversum kent veel dimensies. Belangen, intriges en naijver en 'constructies' spelen een hoofdrol. En dat levert - zo schreef NRC in een hoofdartikel - hybride programma's op. Vaak is dat ernstig. Omdat de kleur van die programma's veelal geen enkele bijdrage levert aan een publieke omroep, zoals die behoort te zijn. Namelijk, een herkenbare afspiegeling van onze samenleving.

Daar komt het zichtbaar niet meer van in de dwaaltuin van het Mediapark. Nagenoeg alle omroepverenigingen hebben in de praktijk hun ideologische veren afgeschud, of zijn in een willekeurig harnas door netmanagers ingesnoerd. WNL kwam binnen in de publieke omroep op titel van de liberaal-conservatieve stroming, populair uitgedrukt als 'vrolijk rechts'. De omroep houdt stevig vast aan de gekozen uitgangspunten. Het jaarverslag van de directie over 2019 getuigt daarvan. En dat gebeurt met beperkte middelen en een onzekere toekomst.

Samen met mijn zeer gewaardeerde en onbetaalbare collega's Mirjam van 't Veld en Fons van Westerloo mag ik de RvT vormen. We hebben drie aandachtspunten in het bijzonder. Deze hebben alle drie tot doel om de route voor WNL, noodzakelijk soms via omwegen, in dat media-doolhof te vinden.
We zien toe op het vasthouden aan onze kleur, aan onze identiteit. Een taak, die in het verlengde van de ledenraad ligt. 'Vrolijk rechts' bewijst als aanduiding, dat taal niet eenduidig is. Hoe vaak worden we niet aangesproken als de *loudspeakers* van de uiterst rechtse en linkse onderbuik van Nederland? Onze programma's bewijzen, dat het liberaal-conservatieve staat voor open en eerlijke aandacht voor de hoofdthema's van WNL: politiek, economie, veiligheid en onze Nederlandse identiteit. In onze gesprekken met de directie, met het bestuur van WNL, is dat een rode lijn. Maar bemoeien met de programmering doet de Raad van Toezicht niet.

De beperkte middelen baren ons zorgen. Weliswaar leveren onze medewerkers elke dag een superprestatie, waarvoor we ze niet genoeg kunnen bedanken, maar zwemmen in het geld doen we niet. Dat vraagt van de RvT stevig meedenken, en een ondersteuning van de vindingrijkheid van het bestuur. Dat daarbij in formele zin steeds de integriteitstoets aan de orde is, spreekt voor zich. Informeel bestuur wordt met het groeien van het belang van WNL in het stelsel van het publieke bestel een prudente benadering. Met andere woorden: meedenken wordt nu ook meer doorvragen naar achterliggende omstandigheden, zoals herkomst en besteding van gelden.

En wat de toekomst betreft is het jaarverslag van de directie in deze corona-crisis duidelijk. Het voornemen van de minister om het gewicht van ledenaantallen van omroepverenigingen minder te laten wegen, moet worden doorgezet in een stevige verankering in de wet. Immers, de publieke omroep behoort zich te verantwoorden met een goede pluriforme programmering. En niet met de overgebleven leden van omroepverenigingen, waarvan het aantal nog maar een fractie is van wat het was.
In het doolhof van het Hilversumse Mediapark vindt WNL, dankzij de geweldige inzet van onze medewerkers (denk aan al die fantastische uren Goedemorgen Nederland) en directie, Bert Huisjes en Robert Alblas, de weg in een onderscheidende bijdrage aan een waarlijk pluriforme publieke omroep.

Was getekend, Wassenaar, 30 april 2020
Bas Eenhoorn, namens de Raad van Toezicht van WNL

Bas Eenhoorn

Mirjam van ‘t Veld

Fons van Westerloo

Het jaar 2019 in foto's

Verklaring governance en interne beheersing

Om de jaarrekening zinvol te kunnen interpreteren, verschaft het bestuursverslag conform RJ 400.108 informatie over omroepvereniging WNL. Conform RJ 400.122 is in het bestuursverslag ook informatie opgenomen over de toepassing van de Governancecode Publieke Omroep 2018, die fungeert als gedragscode.

Het bestuursverslag voldoet aan de specifieke voorschriften van Principe 7 van de Governancecode Publieke Omroep 2018. Principe 7 betreft de openbare verantwoording door het bestuur en de raad van toezicht van omroepvereniging WNL van hun functioneren. Principe 7 is door de Raad van Bestuur van de NPO op grond van het bepaalde in artikel 2.3, tweede lid, van de Mediawet 2008, juncto artikel 2.10, tweede lid, aanhef en onder c, en artikel 2.60, eerste lid, bindend vastgesteld voor de landelijke publieke media-instellingen.

Het bestuursverslag voldoet ook aan de beleidsregels van het Commissariaat voor de Media van 26 september 2017 ten aanzien van de governance en interne beheersing van de NPO, de RPO en de landelijke en regionale publieke media-instellingen (Staatscourant, 12 oktober 2017, nummer 57731).

Amsterdam, 30 april 2020

Bas Eenhoorn, Voorzitter RvT WNL

Robert Alblas, Penningmeester WNL

Bert Huisjes, Secretaris WNL

WNL wall of fame

Amber Brantsen

Theo Hiddema

Esther de Lange

Elco Brinkman

Sybrand Buma

Arendo Joustra

Rahma el Mouden

Sigrid Kaag

Jaarrekening 2019

Balans per 31 december 2019 (model I)

(na voorstel reslutaatbestemming)

(bedragen in euro's)

VASTE ACTIVA	2019		2018	
Materiële vaste activa				
Hard- en software	3.838		5.984	
Inventaris en inrichting	141.659		162.063	
Verbouwing	188.585		213.269	
		334.083		381.316
Totaal vaste activa		**334.083**		**381.316**
Vlottende activa				
Voorraden				
Onderhanden werken en gereed product m.b.t. media-aanbod	762.592		597.104	
		762.592		597.104
Vorderingen				
Overige vorderingen	144.599		54.650	
Overlopende activa	8.940		141.081	
		153.539		195.731
Liquide middelen		1.150.192		1.030.441
Totaal vlottende activa		**2.066.323**		**1.823.276**
TOTAAL ACTIVA		**2.400.406**		**2.204.592**

PASSIVA	2019		2018	
Eigen vermogen				
Algemene reserve	186.051		750.000	
Reserve voor media-aanbod	102.150		165.330	
		288.201		915.330
Voorzieningen				
Overige voorzieningen	13.200		17.100	
		13.200		17.100
Langlopende schulden				
Overige schulden (lang)	-		74.416	
		-		74.416
Kortlopende schulden				
Schulden aan leveranciers	1.281.814		759.865	
Te betalen belastingen en premies sociale verzekeringen	232.230		193.440	
Schulden inzake pensioenen	40.811		24.190	
Overige schulden	399.780		5.760	
Overlopende passiva	144.369		214.491	
		2.099.005		1.197.746
TOTAAL PASSIVA		**2.400.406**		**2.204.592**

Exploitatierekening over 2019 (model III)

	2019	2018	Begroting
Baten			
Media-aanbod	9.643.264	9.150.143	9.516.228
Programmagebonden eigen bijdragen	-	-	-
Opbrengst programmabladen	-	-	-
Opbrengst overige nevenactiviteiten	70.822	101.341	60.000
Opbrengst verenigingsactiviteiten	303.124	226.950	314.600
Overige bedrijfsopbrengsten	-	-	-
Barteringbaten	-	-	-
Som der baten	*10.017.210*	*9.478.434*	*9.890.828*
Lasten			
Lonen en salarissen	2.238.012	2.436.863	2.649.000
Sociale lasten	611.018	704.607	680.000
Afschrijvingen op materiële vaste activa	100.620	115.148	115.000
Directe productiekosten	6.694.890	5.392.210	5.790.000
Overige bedrijfslasten	999.801	838.316	1.300.000
Toekenning organisatiekosten	-	-	-
Barteringlasten	-	-	-
Som der kosten	*10.644.339*	*9.487.144*	*10.534.000*
Bedrijfsresultaat	**-627.129**	**-8.710**	**-643.172**
Financiële baten en lasten			
Rentebaten en inkomsten uit beleggingen	-	-5	-
Rentelasten en soortgelijke kosten (-/-)	-	-	-
Som der financiële baten en lasten	-	-5	-
Bedrijfsresultaat inclusief financiële baten en lasten	**-627.129**	**-8.705**	**-643.172**
Belastingen	-	-	-
Saldo uit gewone bedrijfsuitoefening	**-627.129**	**-8.705**	**-643.172**
Over te dragen reserve voor media-aanbod	-	-	-
Exploitatieresultaat na overdracht	**-627.129**	**-8.705**	**-643.172**

FTE gemiddeld	45,0	47,3
FTE ultimo	43,1	47,0

Kasstroomoverzicht over 2019 (model II)

	2019		2018	
I Kasstroom uit operationele activiteiten				
Exploitatieresultaat	-627.129		-8.705	
Aanpassen voor:				
Afschrijvingen op materiële vaste activa	100.620		115.148	
Mutaties voorzieningen	-3.900		-122.800	
Bruto kasstroom uit operationele activiteiten		*-530.410*		*-16.357*
Mutatie voorraden	-165.488		524.228	
Mutatie vorderingen	42.192		-36.682	
Mutatie kortlopende schulden	901.259		-30.168	
		777.963		457.378
Netto kasstroom uit operationele activiteiten		247.554		441.021
II Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Investeringen in materiële vaste activa	-53.386		-11.210	
Desinvesteringen in materiële vaste activa	-		-	
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		*-53.386*		*-11.210*
III Kasstroom uit financieringsactiviteiten				
Ontvangsten uit langlopende schulden	-		-	
Aflossing van langlopende schulden	-74.416		23.528	
Kassstroom uit financieringsactiviteiten		*-74.416*		*23.528*
Mutatie liquide middelen I - II + III		**119.751**		**453.339**
Het verloop van de geldmiddelen is als volgt:				
Liquide middelen einde boekjaar	1.150.192		1.030.441	
Liquide middelen begin boekjaar	1.030.441		577.102	
Mutatie liquide middelen		**119.751**		**453.339**

Grondslagen van waardering en resultaatbepaling in de jaarrekening

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld volgens de bepalingen opgenomen in het Handboek Financiële Verantwoording landelijke publieke media-instellingen en NPO 2016, rekening houdend met de voorschriften van Titel 9 Boek 2 BW. De jaarrekening is opgesteld in euro's.
De presentatie van de posten in de balans en de exploitatierekening is ingericht conform genoemd handboek. Aangezien Model VII en VIII van het eerder genoemde handboek niet van toepassing zijn, zijn deze modellen niet opgenomen in de jaarrekening. De jaarrekening is opgesteld op 30 april 2020.

Activiteiten van de vennootschap

WNL is opgericht 16-2-2009 te Amsterdam, geregistreerd onder kvk nummer 34327292. WNL is een vereniging met volledige rechtsbevoegdheid. De hoofdactiviteiten bestaan uit het verdedigen van traditionele normen en waarden door middel van een radio-omroep, telecommunicatie en het maken en uitgeven van radio en TV programma's.

Met betrekking tot het het verdedigen van traditionele normen en waarden gaat het onder meer om:

- De vrijheid voor de burger;
- Veiligheid voor de burger;
- Vrijheid van meningsuiting;
- Vrijheid van onderwijs;
- Gelijkheid van man en vrouw;
- Tolerantie jegens anderen en bestrijding van discriminatie;
- Streven naar continuïteit in samenlevingsverbanden als basis;
- Waardering voor ondernemingslust van burgers en bedrijven;
- Steun voor mensen die een constructieve bijdrage leveren aan de samenleving;
- Steun voor de parlementaire democratie.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en resultaatbepaling

Materiële vaste activa

De materiele vaste activa worden gewaardeerd op de verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De onderhoudskosten worden direct in de winst-en-verliesrekening verwerkt. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele residuwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikname.

Onderhanden werken en gereed product m.b.t. media-aanbod

Nog niet verspreid media-aanbod

Waardering van een eigen productie geschiedt tegen directe kosten. Onder de directe kosten vallen de personele kosten van eigen medewerkers en overige medewerkers, de facilitaire kosten en de overige programmakosten. Kosten die niet direct aan het programma zijn toe te rekenen maken deel uit van de organisatiekosten. De waardering van media-aanbod wordt verminderd met de voor dit media-aanbod ontvangen bijdragen van derden. Dit betreffen bijdragen van commerciële sponsors, de Stichting Co-productiefonds Binnenlandse Omroep (CoBo), het Mediafonds, het NPO-Fonds en overige derden. Gereed voor uitzending maar nog niet verspreid media-aanbod wordt op balansdatum individueel beoordeeld. Media-aanbod wordt volledig afgewaardeerd als er door de landelijke publieke media-instelling in overleg met de raad van bestuur van de NPO of de door hem gemandateerden definitief is besloten het media-aanbod niet te verspreiden. Als twee jaar na de eerste voorraadwaardering nog geen beslissing is genomen ten aanzien van het verspreiden van media-aanbod, wordt het betreffende media-aanbod volledig afgewaardeerd. In specifieke gevallen kan hiervan worden afgeweken. Het gaat dan om gevallen waarin wel voldoende zekerheid bestaat over de verspreiding van het media-aanbod, maar niet over het jaar waarin de verspreiding zal plaatsvinden of de verspreiding later dan twee jaar na aankoop of productie zal plaatsvinden. Dit geldt bijvoorbeeld voor de aankoop van (licenties voor) speelfilms en series die minimaal twee jaar na aankoop ingaan.

Herhalingen

Herhalingen worden niet gewaardeerd.

Vorderingen

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Bij overige vorderingen en overlopende activa is dit meestal de nominale waarde. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Indien middelen niet ter vrije beschikking staan, dan wordt hiermee bij de presentatie en toelichting rekening gehouden.

Eigen vermogen

Reserve voor media-aanbod

De reserve voor media-aanbod kan incidenteel een negatief saldo vertonen. In het volgende boekjaar dient de negatieve reserve voor media-aanbod verrekend te worden met het dan vast te stellen exploitatieresultaat. Indien dit exploitatieresultaat onvoldoende is voor volledige verrekening dient het resterende negatieve saldo van de reserve voor media-aanbod te worden afgeboekt van de overige reserves.

Overige reserves

In overeenstemming met 2.174a lid 1 juncto artikel 16a van het Mediabesluit 2008 is bepaald dat omroepverenigingen hun resultaat uit verenigingsactiviteiten tot een bedrag van € 750.000 kunnen reserveren voor verenigingsactiviteiten. Het surplus dient als kostenpost te worden gedoteerd aan ORMA.

Voorzieningen

Een voorziening wordt gevormd indien de vereniging op balansdatum een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting heeft waarvan het waarschijnlijk is dat voor de afwikkeling een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang betrouwbaar is te schatten. De omvang van de voorziening wordt bepaald door de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichtingen en verliezen per balansdatum af te wikkelen. Tenzij anders vermeld, worden voorzieningen gewaardeerd tegen nominale waarde. Indien het waarschijnlijk is dat voor uitgaven die noodzakelijk zijn om een voorziening af te wikkelen een vergoeding van een derde zal worden ontvangen, wordt deze vergoeding gepresenteerd als een afzonderlijk actief.

Langlopende schulden

Bij de eerste opname van langlopende schulden worden deze opgenomen tegen reële waarde. In geval dat de vervolgwaardering niet tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening plaatsvindt, wordt bij de eerste waardering de reële waarde verminderd met de direct daaraan toe te rekenen transactiekosten.
De langlopende schulden worden na de eerste waardering gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs volgens de effectieve-rentemethode. Winst of verlies worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen zodra de verplichtingen niet langer op de balans worden opgenomen, alsmede via het amortisatieproces. De waardering is meestal gelijk aan de nominale waarde.

Kortlopende schulden
Bij de eerste opname van kortlopende schulden worden deze opgenomen tegen reële waarde verminderd met de direct daaraan toe te rekenen transactiekosten. De kortlopende schulden worden na de eerste waardering gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs volgens de effectieve-rentemethode. Bij kortlopende schulden is dit meestal de nominale waarde.

Baten en lasten
De baten en lasten van het omroepbedrijf worden, indien direct te relateren aan de hoofdtaken radio, televisie, internet en themakanalen, ook direct verantwoord. Dit geldt ook voor de vereniging en nevenactiviteiten. De kosten van huisvesting, ondersteunende diensten en de algemene kosten worden via verdeelsleutels toegerekend aan de hoofdtaken, vereniging en nevenactiviteiten.

Baten
Subsidies worden verantwoord voorzover deze in het verslagjaar zijn gerealiseerd. De overige baten betreffen aan derden geleverde goederen en of diensten onder aftrek van verleende kortingen.

(Directe) kosten media-aanbod
Onder de directe kosten zijn opgenomen de personele kosten van eigen medewerkers en overige medewerkers, de facilitaire kosten en de overige programmakosten.

Organisatiekosten
Alle kosten van de landelijke publieke media-instellingen en NPO die niet rechtstreeks samenhangen met de kernactiviteiten van de organisatie en dus samenhangen met ondersteunende activiteiten, worden aangemerkt als organisatiekosten.

Resultaatbepaling
Ingevolge artikel 2.149 t/m 2.153 van de mediawet 2008 worden exploitatieoverschotten (m.u.v. het resultaat uit verenigingsactiviteiten) geboekt ten gunste van de reserve voor media-aanbod ter verrekening met tekorten in volgende jaren. Met ingang van 2005 dient een reserve, boven een door de NPO jaarlijks vastgestelde en gemaximeerde reserve voor media-aanbod, terugbetaald te worden aan de NPO.

Kasstroomoverzicht
Het kasstroomoverzicht is opgesteld conform de indirecte methode.

Prijsrisico
Voor de prijs van producties wordt voorafgaand een begroting opgesteld welke vervolgens wordt goedgekeurd door de NPO. Het prijsrisico ontstaat wanneer de productie niet binnen de begroting blijft. De monitoring op besteding binnen begroting is daarmee een belangrijke interne beheersmaatregel.

Liquiditeits- en kasstroomrisico
In januari wordt de bijdrage voor de organisatiekosten ontvangen, waarmee het resterende kalenderjaar de organisatiekosten worden gefinancieerd, daarmee is sprake van een positieve liquiditeit. Hier tegenover staat de vooruitfinanciering van programma's omdat baten uit media-aanbod pas worden ontvangen wanneer de productie is uitgezonden. Dit risico is beperkt omdat WNL enkel middelen aan door NPO goedgekeurde producties besteedt waardoor er een garantie op de ontvangst van de baten bestaat.

Financiële instrumenten
Onder financiële instrumenten worden zowel primaire financiële instrumenten zoals vorderingen, effecten en schulden, als financiële derivaten verstaan. Voor de grondslagen van de primaire financiële instrumenten wordt verwezen naar de behandeling per balanspost.
De vereniging heeft geen derivaten.

Toelichting op de balans

MATERIËLE VASTE ACTIVA

HARDWARE	2019	2018
Boekwaarde per 1 januari	5.984	-
Bij: investeringen	-	6.436
Af: afschrijvingen	-2.146	-452
Totaal	**3.838**	**5.984**

Gehanteerd afschrijvingspercentages: 33,33%
In 2019 hebben er geen investeringen groter dan € 2.500 plaatsgevonden. De toegenomen afschrijvingen worden veroorzaakt door een volledig jaar aan reguliere afschrijvingen in plaats van een deel van het jaar zoals vorig jaar het geval was.

INVENTARIS EN INRICHTING		
Boekwaarde per 1 januari	162.063	247.302
Bij: investeringen	53.386	4.773
Af: afschrijvingen	-73.790	-90.012
Totaal	**141.659**	**162.063**

Gehanteerd afschrijvingspercentages: 20% - 33,33%
In 2019 hebben er investeringen in inventaris plaatsgevonden boven de € 2.500, hiervan heeft € 44.193 betrekking op laser projectors en € 9.194 op kantoorinventaris. De afgenomen afschrijvingen worden veroorzaakt door in 2019 volledig afgeschreven bedrijfsmiddelen die in 2018 nog het gehele jaar werden afgeschreven.

VERBOUWING		
Boekwaarde per 1 januari	213.269	237.952
Bij: investeringen	-	-
Af: afschrijvingen	-24.684	-24.683
Totaal	**188.585**	**213.269**

Gehanteerd afschrijvingspercentage: 10%
In 2019 hebben er geen investeringen in verbouwing plaatsgevonden.

VOORRADEN

ONDERHANDEN WERKEN EN GEREED PRODUCT M.B.T. MEDIA-AANBOD

Onderhanden werken en gereed product m.b.t. media-aanbod	762.592	597.104
Totaal	**762.592**	**597.104**

De onderhanden werken en gereed product met betrekking tot media-aanbod hebben betrekking op programma's welke niet in 2019 zijn uitgezonden. Het voornemen is aanwezig om dit media-aanbod uit te zenden in 2020. In de onderhanden werken en gereed product met betrekking tot media-aanbod zijn thans geen herhalingen opgenomen.
De toename van de voorraadpositie onderhanden werken en gereed product m.b.t. media-aanbod komt voornamelijk doordat er in 2019 gewerkt is aan een groot project - Dragons' Den - dat in 2020 wordt uitgezonden.

Toelichting op de balans

De posten 'Onderhanden werken en gereed product m.b.t. media-aanbod' valt als volgt uit te splitsen:

• Dragons' Den	659.105
• Stand van Nederland	66.295
• Rusland en de MH17	28.098
• Oorlogskinderen	9.094
	762.592

Voor 'Stand van Nederland' is reeds een bedrag van € 70.358 ontvangen.

VORDERINGEN

Vorderingen worden, onder aftrek van een eventuele voorziening wegens oninbaarheid, tegen nominale waarde gewaardeerd. De voorziening bedraagt per ultimo 2019 nihil (2018: idem).

OVERIGE VORDERINGEN	2019	2018
Overige vorderingen	144.599	54.650
Totaal	**144.599**	**54.650**

De overige vorderingen zijn gestegen door te verwachten programma rechten over 2019.

OVERLOPENDE ACTIVA

Waarborgsommen	1.343	1.500
Vooruit ontvangen kosten	7.597	139.581
Voorschotten personeel	-	-
Totaal	**8.940**	**141.081**

De overlopende activa zijn lager doordat de huur voor het eerste kwartaal van het nieuwe jaar nu niet vooruit is betaald.

LIQUIDE MIDDELEN

Contanten	987	408
ABN AMRO Bank N.V.	34.272	14.719
ING Bank N.V.	1.114.933	1.015.314
Totaal	**1.150.192**	**1.030.441**

De liquide middelen zijn direct opeisbaar, met uitzondering van een gestelde bankgarantie ad € 137.000 als waarborgsom voor het betrokken huurpand. Voor een verklaring van de ontwikkeling in het beschikbare saldo ultimo boekjaar verwijzen wij naar het kasstroomoverzicht.

EIGEN VERMOGEN

	2019	2018
Algemene reserve	186.051	750.000
Reserve voor media-aanbod	102.150	165.330
Totaal	**288.201**	**915.330**

ALGEMENE RESERVE

Stand per 1 januari	750.000	750.000
Bij: verenigingsresultaat lopend boekjaar	-563.949	12.676
Af: overschot lopend boekjaar naar Reserve media-aanbod	-	-12.676
Totaal	**186.051**	**750.000**

Het resultaat uit verenigingsactiviteiten bedraagt: € -563.949
De Algemene Reserve is ex. Artikel 2.174a eerste lid van de Mediawet bij algemene maatregel van bestuur gemaximeerd tot een bedrag van € 750.000.

RESERVE MEDIA-AANBOD

Saldo per 1 januari	165.330	174.035
Bij/Af: mutatie lopend boekjaar	-63.180	-21.381
Bij: overschot overige reserves lopend boekjaar	-	12.676
Af: overschot lopend boekjaar (ORMA)	-	-
Totaal	**102.150**	**165.330**

De Reserve voor Media-Aanbod is voor Omroep WNL gemaximaliseerd op: € 500.000
Een nadere toelichting op het resultaat per platform is opgenomen in model IV.

VOORZIENINGEN

Voor loopbaanontwikkeling	13.200	17.100
Totaal	**13.200**	**17.100**

VOORZIENING LOOPBAANONTWIKKELING

Saldo per 1 januari	17.100	39.900
Dotatie	-	-
Vrijval	-3.900	-22.800
Stand per 31 december	**13.200**	**17.100**

Op grond van de cao hebben medewerkers sinds 2010 het recht om eens in de vijf jaar een loopbaantraject te volgen voor een bedrag van maximaal € 1.000. Wij zullen de komende jaren het gebruik van de loopbaanregeling bij de medewerkers onder de aandacht brengen en actief stimuleren. De kans dat een medewerker gebruik maakt van de loopbaanregeling is ingeschat op 30% (in 2018: idem, 2017: 70%). Voor 44 medewerkers betekent dat een te treffen voorziening van € 13.200.

Toelichting op de balans

LANGLOPENDE SCHULDEN

	2019	2018
Overige schulden (lang)		
Uitgestelde betaling huurverplichting	-	74.416
Totaal	**-**	**74.416**

Vorig boekjaar was er nog sprake van een langlopend deel met betrekking tot de huurkosten over een huurvrije periode in 2019 wat wordt verrekend met de huurtermijnen nadien. Per ultimo boekjaar is echter geen sprake meer van een langlopende schuld (> 1 jaar) hieromtrent. Het saldo is derhalve nihil.

KORTLOPENDE SCHULDEN

Schulden aan leveranciers	1.281.814	759.865
Te betalen belastingen en premies sociale verzekeringen	232.230	193.440
Schulden inzake pensioenen	40.811	24.190
Overige schulden	399.780	5.760
Overlopende passiva	144.369	214.491
Totaal	**2.099.005**	**1.197.746**

De 'schulden aan leveranciers' ad € 1.273.314 (2018: € 759.865) bestaan uit schulden en aangegane verplichtingen inzake (hoofdzakelijk) productiekosten ten behoeve van de programmering. Het hogere saldo is te verklaren door 1) hogere externe productiekosten in 2019 t.o.v. 2018 en 2) doordat er ultimo boekjaar sprake was van een saldo van € 407.615 aan betalingen onderweg die pas per begin 2020 daadwerkelijk door de bank zijn verwerkt. Het uitstaande saldo past binnen de reguliere bedrijfsvoering.
De overige posten worden hierna verder uitgesplitst en toegelicht.

BELASTINGEN EN PREMIES SOCIALE VERZEKERINGEN

Omzetbelasting	8.950	13.472
Loonheffingen	223.280	179.968
Pensioenverplichtingen	40.811	24.190
Totaal	**273.041**	**217.630**

Ultimo 2019 is sprake van een saldo te betalen omzetbelasting door ingediende aangifte met betrekking tot het vierde kwartaal van 2019. Dit bedrag is lager dan vorig jaar door een lager bedrag aan belaste opbrengsten in het vierde kwartaal dan ten opzichte van vorig boekjaar.
De post loonheffing betreft de te betalen loonheffing over de salarissen van december 2019, inclusief de eindejaarsuitkering. Dit is inclusief de loonheffing uit hoofde van de WKR over 2019. Het saldo is hoger dan vorig boekjaar door een hogere loonsom in de maand december en een hogere WKR eindheffing als gevolg van een hoger bedrag aan kosten buiten de vrije ruimte.
De pensioenpremies worden vooraf afgedragen op basis van een inschatting en achteraf afgerekend. Ultimo 2019 is er sprake van nog af te dragen pensioenpremies over 2019.

OVERIGE SCHULDEN

	2019	2018
Nog te betalen bedragen	399.780	-
Te betalen nettoloon	-	5.760
Totaal	**399.780**	**5.760**

De nog te betalen bedragen ultimo boekjaar bestaan (hoofdzakelijk) uit nog te betalen bedragen/ te ontvangen inkoopfacturen voor producties die in 2019 zijn gemaakt, maar die pas in 2020 zijn uitgezonden. Deze post is dan ook gerelateerd aan de posten 'Onderhanden werken en gereed product m.b.t. media-aanbod'.
Er is ultimo boekjaar geen sprake van nog te betalen nettoloon.

OVERLOPENDE PASSIVA

Accountantskosten	24.446	24.049
Reservering vakantiegeld- en dagen	94.167	77.204
Overige overlopende passiva	25.756	113.238
Totaal	**144.369**	**214.491**

De post accountantskosten is een moment opname, afhankelijk van het facturatiemoment. De toename van de reservering vakantiegeld- en dagen is het gevolg van oplopende verlof saldi van het huidige personeelsbestand. De post te betalen kosten is een momentopname en was vorig jaar incidenteel hoog, hangt ook samen met de post Schulden aan leveranciers.

NIET IN DE BALANS OPGENOMEN REGELINGEN EN VERPLICHTINGEN

LEASECONTRACTEN VERVOERMIDDELEN

WNL is leaseverplichtingen aangegaan voor 6 auto's, de verplichting die hieruit voortvloeit is als volgt te specificeren:

Verplichting < 1 jaar	46.791
Verplichting 2-5 jaar	25.185
Verplichting > 5 jaar	-

HUUROVEREENKOMST KANTOORPAND

In 2017 is er een huurovereenkomst aangegaan voor de huur van een kantoorruimte aan het Prins Bernhardplein 200 te Amsterdam. De overeenkomst loopt af per 31 augustus 2022. De jaarlijkse huursom bedraagt € 443.054 (exclusief indexatie). Daarbij is een huurvrije periode van in totaal 11,5 maanden overeengekomen. Voor de toerekening van de huurkosten over de looptijd van het contract is rekening gehouden met deze huurvrije periode.

De betalingsverplichting is als volgt te specificeren:

Verplichting < 1 jaar	368.664
Verplichting 2-5 jaar	624.976
Verplichting > 5 jaar	-

Toelichting op de balans

WET NORMERING BEZOLDIGING TOPFUNCTIONARISSEN PUBLIEKE EN SEMIPUBLIEKE SECTOR (WNT)

BELONING BESTUUR

Vanaf 1 januari 2013 is de WNT van toepassing voor topfunctionarissen van WNL. Dit betreffen de leden van de Raad van Toezicht alsmede de dagelijkse leiding. Voor het jaar 2019 heeft de wetgever het jaarlijkse bezoldigingsmaximum vastgesteld op 194.000 voor de dagelijkse leiding.

Geen van de personeelsleden in dienst van WNL heeft over 2019 een bezoldiging boven de norm ontvangen. De binnen onze organisatie geidentificeerde leidinggevende topfunctionarissen met een dienstbetrekking hebben geen dienstbetrekking bij een andere WNT-plichtige instelling als leidinggevende topfunctionaris (die zijn aangegaan met ingang van 2018).

Het bestuur van WNL bestond uit de volgende personen met de daaraan toegekende vergoeding over het afgelopen jaar:

		2019	2018
De heer L. Huisjes			
secretaris per 30 juni 2012 – heden			
Omvang dienstverband	1FTE		
Individueel WNT-maximum		194.000	189.000
• Beloning		164.768	149.214
• Beloningen betaalbaar op termijn		13.982	13.555
• Betaalbare onkostenvergoedingen		-	-
Onverschuldigd betaald bedrag		-	-
Totale bezoldiging		**178.750**	**162.769**
De heer R.E. Alblas			
penningmeester per 30 juni 2012 – heden			
Omvang dienstverband	1FTE		
Individueel WNT-maximum		194.000	189.000
• Beloning		153.845	139.114
• Beloningen betaalbaar op termijn		13.796	13.369
• Betaalbare onkostenvergoedingen		-	-
Onverschuldigd betaald bedrag		-	-
Totale bezoldiging		**167.641**	**152.483**

SAMENSTELLING EN BELONING RAAD VAN TOEZICHT

Voor de Raad van Toezicht is de beloning gemaximeerd op 10% van het bezoldingsmaximum, te weten € 19.400 met als uitzondering de voorzitter van de Raad van Toezicht met een maximum van 15%, te weten € 29.100.
De Raad van Toezicht van WNL bestond uit de volgende personen met de daaraan toegekende vergoeding over het afgelopen jaar:

	2019	2018
Dhr. H.B. Eenhoorn		
Voorzitter per 30 juni 2012 - heden		
Individueel WNT-maximum	29.100	28.350
• Beloning	12.000	12.000
• Beloningen betaalbaar op termijn	-	-
• Betaalbare onkostenvergoedingen	-	-
Onverschuldigd betaald bedrag	-	-
Totale bezoldiging	**12.000**	**12.000**
Dhr. A.M. van Westerloo		
Lid per 30 juni 2012 - heden		
Individueel WNT-maximum	19.400	18.900
• Beloning	12.000	12.000
• Beloningen betaalbaar op termijn	-	-
• Betaalbare onkostenvergoedingen	-	-
Onverschuldigd betaald bedrag	-	-
Totale bezoldiging	**12.000**	**12.000**
Mevr. M.M. van 't Veld - Moonen		
Lid per 24 november 2014 - heden		
Individueel WNT-maximum	19.400	18.900
• Beloning	12.000	12.000
• Beloningen betaalbaar op termijn	-	-
• Betaalbare onkostenvergoedingen	-	-
Onverschuldigd betaald bedrag	-	-
Totale bezoldiging	**12.000**	**12.000**

Wij zijn WNL!

Toelichting op de exploitatierekening volgens de catagoriale indeling

BATEN

MEDIA-AANBOD

De vergoeding inzake 'media-aanbod' welke door de raad van bestuur van het NPO wordt toegezegd is ten opzichte van 2018 toegenomen met een bedrag van € 493.121. De stijging in z'n algemeenheid komt doordat WNL een creatief goed jaar achter de rug heeft waarin we 8 TV titels, 5 Radio titels en een goed lopende site hebben opgevoerd.

NEVENACTIVITEITEN

Het bedrag van nevenactiviteiten is met € 30.519 afgenomen ten opzichte van vorig boekjaar. Dit komt doordat WNL in 2018 er via een naverrekening nog licenties, rechten en royalty vergoedingen betaalbaar zijn gesteld over de jaren 2016 en 2017. De inschatting voor 2019 is gewaardeerd op het genormaliseerde niveau van 2018.
De opbrengsten verantwoord onder cluster 1 hebben betrekking op het laten exploiteren van muziek gebruikt in de programma's van WNL onder andere in de vorm van download, streaming, ringtones en cd's (besluit d.d. 31-5-2016) en het in licentie geven van fragmenten aan mediabedrijven buiten de publieke mediadienst, overeenkomstig de fragmentenregeling zoals gehanteerd door het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid (besluit 15-1-2013).
De opbrengsten verantwoord onder cluster 4 hebben betrekking op opbrengsten uit diensten verleend aan derde partijen.

VERENIGINGSACTIVITEITEN

De contributie inkomsten zijn met € 76.174 toegenomen als gevolg van een toename van het aantal leden. In het boekjaar hebben verenigingsactiviteiten plaatsgevonden. Deze activiteiten zijn toegelicht in de exploitatierekening. Het aantal leden voor de vereniging van WNL per ultimo 2019: 57.533 (2018: 43.286).

LASTEN

LONEN EN SALARISSEN

Er is sprake van een lichte daling van de totale loon en salariskosten 8% ad € 198.851. Dit komt door een wijziging in het programmapakket waarin we iets meer titels hebben uitbesteed versus in huis gemaakte titels. Zo zijn er in 2019 gemiddeld 45 FTE's (2018: 47,3 FTE's) in dienst. Aan het eind van het boekjaar 2019 is het aantal FTE's 43,0 (2018: 47 FTE's).

SOCIALE LASTEN EN PENSIOEN

De jaarlijkse opbouw van de pensioenaanspraken bedraagt 1,875% van het pensioengevend salaris dat is gebaseerd op het brutoloon minus een franchise in 2019 van € 13.785. Het pensioengevend salaris is gemaximeerd op € 105.075. De jaarlijkse premie die voor rekening komt van de werkgever bedraagt 14,9% van het pensioengevend salaris, aangevuld met 1,5% over het salarisdeel boven € 107.593 voor het arbeidsongeschiktheidspensioen.
De hoogte van de premie wordt jaarlijks vastgesteld door het bestuur van het bedrijfstakpensioenfonds op basis van de dekkingsgraad en verwachte rendementen. Dit fonds kent per 31 december 2019 een beleidsdekkingsgraad van 99,5% (2018: 106,0%). Op basis van het uitvoeringsreglement heeft Omroep WNL bij een tekort in het fonds geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen anders dan door hogere toekomstige premies. Om de dekkingsgraad te verbeteren, heeft PNO Media in 2016 een herstelplan ingediend bij DNB. Volgens dit plan zal de beleidsdekkingsgraad zich uiterlijk binnen 10 jaar boven het vereiste niveau moeten bevinden. Verlagen van de pensioenen in en voor 2019 is niet nodig. Als de actuele dekkingsgraad aan het eind van 2019 lager was dan de kritische ondergrens van circa 93% dan had de PNO Media de pensioenen in 2020 moeten verlagen, dit is niet aan de orde.

DIRECTIE PRODUCTIEKOSTEN

De productiekosten zijn in verhouding tot de vergoeding inzake media-aanbod toegenomen. De stijging van de kosten ad € 1.302.680 is te verklaren doordat er duurdere externe programma's zijn geproduceerd. De directe kosten verenigingsactiviteiten zijn toegenomen doordat er is geinvesteerd in ledenwerving.

OVERIGE BEDRIJFSLASTEN

Onder de overige bedrijfslasten zijn onder andere de kosten inzake advertenties, advies- en administratiekosten, autokosten en huisvestigingskosten opgenomen. Deze kosten kunnen niet direct worden toegeschreven aan een platform. De bedrijfskosten zijn op totaal niveau toegenomen ten opzichte van vorig boekjaar. De toename van de overige bedrijfskosten wordt met name veroorzaakt doordat er in de kosten van vorig boekjaar een vrijval van een voorziening ad € 100.000 is verantwoord.

AFSCHRIJVINGEN OP MATERIËLE VASTE ACTIVA

Onder afschrijvingen op materiële vaste activa zijn de reguliere afschrijvingen op verbouwingen, inventaris en inrichting, hard- en software opgenomen. Dit conform de activeringscriteria en eerder benoemde afschrijvingspercentages.

Specificatie bij exploitatierekening volgens de categoriale indeling

BATEN

	2019	2018
Media-aanbod	9.643.264	9.150.143
Opbrengst nevenactivitieten	70.822	101.341
Opbrengst verenigingsactiviteiten	303.124	226.950
Overige bedrijfsopbrengsten	-	-
Totaal	**10.017.210**	**9.478.434**

LASTEN

LONEN EN SALARISSEN		
Salarissen CAO personeel	1.906.894	2.003.793
Vakantiegeld	147.209	160.586
Decemberuitkering	121.829	132.772
Mutatie verplichtingen openstaande vakantie-uren	16.886	11.948
Reiskosten woon-werk verkeer	45.193	127.764
	2.238.012	**2.436.863**
SOCIALE LASTEN		
Pensioenlasten	225.769	268.892
Werkgeversaandeel sociale verzekerings wetten	385.249	435.715
Totaal	**611.018**	**704.607**
AFSCHRIJVINGEN OP MATERIËLE VASTE ACTIVA		
Afschrijving verbouwingen	24.683	24.683
Afschrijving inventaris en inrichting	73.790	90.012
Afschrijving hardware	2.146	453
Totaal	**100.620**	**115.148**
DIRECTE PRODUCTIEKOSTEN		
Technische productiekosten media-aanbod:		
Faciliteiten NOB en overigen	1.687.281	1.513.863
Huur van locaties	42.138	305.513
Honorering freelancers	1.349.779	1.614.264
Overige programmakosten	2.791.348	1.785.336
Directe kosten vereniging:		
Kosten ledenadministratie	37.079	31.014
Kosten ledenwerving	786.771	142.220
Overige directe kosten vereniging	493	-
Totaal	**6.694.890**	**5.392.210**
OVERIGE BEDRIJFSLASTEN		
Overige kosten cao personeel:		
Reiskosten woon-werk verkeer	3.194	6.162
Overige personeelslasten	99.430	110.613
Uitbesteed werk aan bedrijven:		
Accountantskosten	83.606	69.880
Advieskosten	134.783	135.279
Promotiekosten:		
Advertenties dag- en weekbladen	22.036	4.416

	2019	2018
Huisvestingskosten:		
Huurkosten	340.333	336.872
Servicekosten	80.061	93.035
Parkeerterrein	24.529	24.303
Schoonmaak/onderhoud	24.931	23.947
Verzekeringen	6.323	8.736
Beveiligingskosten	1.047	2.951
Verhuis- en verbouwingskosten	1.474	2.864
Overige kosten:		
Kosten betalingsverkeer	2.784	8.231
Overige algemene kosten	175.270	111.027
Vrijval voorziening	-	-100.000
Totaal	**999.801**	**838.316**

RENTEBATEN EN –LASTEN

Rentebaten en inkomsten uit beleggingen	-	5
Totaal	**-**	**5**

Specificatie bij exploitatierekening volgens de categoriale indeling

GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM BIJ DE JAARREKENING

CORONAVIRUS (COVID-19)
De ontwikkelingen rondom het Corona (Covid-19) virus hebben grote invloed op de gezondheid van mensen en onze samenleving en daarbij ook op de operationele en financiële prestaties van organisaties en de beoordeling van de mogelijkheid om de continuïteit te handhaven.
Wij hebben de impact van Covid-19 op onze medewerkers, programmering en financiën beoordeeld. Op korte termijn leiden de ontwikkelingen van Covid-19 tot extra vraag naar nieuws- en opinieprogramma's en daarmee tot extra uitzendingen voor een aantal belangrijke programma's van WNL. Deze extra vraag wordt in eerste instantie opgevangen door het maken van een extra inspanning van onze medewerkers en een iets andere inrichting van het productieproces zodat de last beter wordt verspreid over de verschillende programma's. Daarnaast zijn alle veiligheidsmaatregelen in acht genomen die nodig zijn om onze programma's in een veilige omgeving doorgang te laten vinden. Wij monitoren continu de ontwikkelingen en volgen de aanwijzingen van het RIVM en kabinet op en maken aanpassingen waar nodig. De impact op financiën is uitgewerkt door een herziening van de begroting 2020 te maken. De extra uitzendingen worden vergoed door de NPO waardoor wij voor 2020 en 2021 geen significante nadelige impact op liquiditeit en cashflows verwachten. Qua liquiditeit verwachten wij geen materiële wijzigingen. NPO betaalt de baten uit media-aanbod nog op dezelfde frequentie en tijdschema als voorheen waarmee de ontvangst van onze baten (97%) zijn geborgd. Op basis van de door ons uitgevoerde analyse concluderen wij dat de COVID-19 ontwikkelingen momenteel geen (significante) onzekerheden geven over het voorbestaan van WNL in de komende 12 maanden. Natuurlijk zijn er onzekerheden en is de impact op onze organisatie afhankelijk van de ontwikkelingen van COVID-19 in de komende periode en de daarbij horende maatregelen. De impact hiervan is op dit moment niet nauwkeurig in te schatten. De genoemde ontwikkelingen leiden niet tot aanpassingen in de cijfers per 31-12-2019.

Er hebben geen andere gebeurtenissen na balansdatum plaatsgevonden die vermeld dienen te worden in de jaarrekening.

ADDITIONELE INFORMATIE

BARTERING
Gedurende het boekjaar 2019 (en 2018) is er geen sprake geweest van bartering. Hierdoor is een verdere uitsplisting van deze post niet van toepassing

SPONSORBIJDRAGE
Gedurende het boekjaar 2019 zijn er geen sponsorbijdragen danwel bijdragen van derde ontvangen. Hierdoor is een verdere uitsplitsing van deze post niet van toepassing.

ONAFHANKELIJK PRODUCT
Voor het produceren maakt WNL gebruik van derden. De totale productiekosten voor WNL bedragen over het jaar 2019 € 8.315.142 (2018: € 8.213.287). In overeenstemming met de artikelen 2.116 tot en met 2.121 MW 2009 is hiervan een bedrag van 1.739.712 (2018: € 1.179.655) toe te rekenen aan onafhankelijk product. Dit bedraagt een percentage van 21% (2018: 14%) van de totale productiekosten.

RESULTAATBESTEMMING 2019
Van het resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening 2019 (voor overdracht) ad € 627.129 negatief is het resultaat uit verenigingsactiviteiten ad € 563.949 negatief onttrokken aan de algemene reserves en een bedrag van € 63.180 negatief onttrokken aan de reserve media-aanbod.

OVERIGE GEGEVENS

STATUTAIRE WINSTBESTEMMING
Conform de statutaire bepaling artikel 16.2 lid g stelt de ledenraad jaarlijks de jaarrekening vast waarin is opgenomen de bestemming van het resultaat.

Het jaar 2019 in foto's

Exploitatieoverzicht totaal 2019 (model IV)

TOTAAL

	Radio	Televisie
Baten		
Media-aanbod	837.998	7.338.470
Opbrengst overige nevenactiviteiten	-	-
Opbrengst verenigingsactiviteiten	-	-
Som der bedrijfsopbrengsten	*837.998*	*7.338.470*
Lasten		
Lonen en salarissen	442.291	1.474.914
Sociale lasten	79.988	419.648
Afschrijvingen op materiële vaste activa	-	-
Directe productiekosten	256.598	5.269.548
Overige bedrijfslasten	-	-
Som der bedrijfslasten	*778.876*	*7.164.109*
Bedrijfsresultaat	**59.122**	**174.361**
Rentebaten en inkomsten uit beleggingen	-	-
Rentelasten en soortgelijke kosten (-/-)	-	-
Som der financiële baten en lasten	-	-
Bedrijfsresultaat inclusief financiële baten en lasten	59.122	174.361
Belastingen	-	-
Saldo uit gewone bedrijfsuitoefening	**59.122**	**174.361**
Over te dragen reserve voor media-aanbod	-	-
Exploitatieresultaat na overdracht	**59.122**	**174.361**

Overig media-aanbod	Neven-activiteiten	Organisatie-kosten	Verenigings-activiteiten	Totaal
431.241	-	1.035.555	-	**9.643.264**
-	70.822	-	-	**70.822**
-	-	-	303.124	**303.124**
431.241	*70.822*	*1.035.555*	*303.124*	***10.017.210***
2.570	-	318.237	-	**2.238.012**
22.313	-	89.069	-	**611.018**
-	-	100.620	-	**100.620**
344.401	-	-	824.343	**6.694.890**
-	-	957.071	42.730	**999.801**
369.285	-	*1.464.996*	*867.073*	***10.644.339***
61.956	**70.822**	**-429.441**	**-563.949**	**-627.129**
-	-	-	-	**-**
-	-	-	-	**-**
-	-	-	-	**-**
61.956	70.822	-429.441	--563.949	**-627.129**
-	-	-	-	**-**
61.956	**70.822**	**-429.441**	**-563.949**	**-627.129**
-	-	-	-	**-**
61.956	**70.822**	**-429.441**	**-563.949**	**-627.129**

Nevenactiviteiten per cluster 2019 (model VI)

NEVENACTIVITEITEN

Gebruikte indeling in 2019:	Cluster 1	Cluster 4	Totaal
Baten			
Opbrengst overige nevenactiviteiten	55.167	15.655	**70.822**
Som er bedrijfsopbrengsten	***55.167***	***15.655***	***70.822***
Lasten			
Toerekening organisatiekosten			-
Som der bedrijfslasten			-
Bedrijfsresultaat	**55.167**	**15.655**	**70.822**
Financiële baten en lasten	**55.167**	**15.655**	**70.822**
Som der financiële baten en lasten			-
Exploitatieresultaat voor toerekeningen Eigen Bijdragen	**55.167**	**15.655**	**70.822**

Clusterindeling

1. De exploitatie van onverkort media-aanbod of publieke formats buiten de publieke media-opdracht.
4. Het verkopen van producten of diensten van derden

Programmakosten per domein per platform 2019 (model IX)

DOMEIN

TELEVISIE	NPO 1	NPO 2	NPO 3	Zapp(elin)	Totaal boekjaar
Opinie	3.725.858	1.121.836	548.470	-	5.396.163
Samenleving	261.610	1.106.111	-	-	1.367.721
Kennis	400.225	-	-	-	400.225
Totaal	**4.387.693**	**2.227.946**	**548.470**	**-**	**7.164.109**

RADIO	NPO Radio 1	NPO Radio 2	NPO Radio 3	NPO Radio 4	NPO Radio 5	Totaal boekjaar
Opinie	702.634	-	-	-	-	702.634
Samenleving	-	76.243	-	-	-	76.243
Totaal	**702.634**	**76.243**	**-**	**-**	**-**	**778.876**

	Overig media-aanbod	Organisatie-kosten	Verenigings-activiteit	Totaal boekjaar	Totalen
Opinie	369.285	-	-	369.285	**6.468.082**
Samenleving	-	-	-	-	**1.443.964**
Kennis	-	-	-	-	**400.225**
Bijzondere kosten*	-	1.464.996	867.073	2.332.069	**2.332.069**
Totaal	**369.285**	**1.464.996**	**867.073**	**2.701.354**	**10.644.339**

Alle mediakosten komen uit projecten.
Organisatiekosten en verenigingsactiviteiten komen uit de categoriën.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het bestuur en de raad van toezicht van Omroepvereniging WNL

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2019

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2019 van WNL te Amsterdam gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van WNL op 31 december 2019 en van het resultaat over 2019 in overeenstemming met de Regeling vaststelling Handboek Financiële Verantwoording Landelijke Publieke Media-instellingen 2016;
- voldoen de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties over 2019 in alle van materieel belang zijnde aspecten aan de eisen van financiële rechtmatigheid. Dit houdt in dat deze bedragen tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals vermeld in de Regeling vaststelling Handboek Financiële Verantwoording Landelijke Publieke Media-instellingen 2016.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2019;
- de exploitatierekening over 2019;
- het kasstroomoverzicht over 2019;
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Controleprotocol Publieke Media-instellingen van de Regeling vaststelling Handboek Financiële Verantwoording Landelijke Publieke Media-instellingen 2016 en de Regeling Controleprotocol WNT 2019 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van WNL zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).
Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Benadrukking van ontwikkelingen omtrent Corona

Wij vestigen uw aandacht op de toelichting coronavirus in het bestuursverslag (pagina 118) en de toelichting gebeurtenissen na balansdatum in de jaarrekening (pagina 146) waarin de ontwikkelingen van het coronavirus (Covid-19) en de continuïteitsveronderstelling zijn uitgewerkt. Deze ontwikkelingen hebben grote invloed op de gezondheid van mensen en onze samenleving en daarbij ook op de operationele en financiële prestaties van organisaties en de beoordeling van de mogelijkheid om de continuïteit te handhaven. De jaarrekening en de daarbij behorende controleverklaring zijn een momentopname en de situatie verandert van dag tot dag. De invloed van deze ontwikkelingen op WNL is uiteengezet in het bestuursverslag en de jaarrekening. Wij vestigen de aandacht op deze uiteenzettingen. Ons oordeel is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheid.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2019 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het jaarverslag
- het Woord van de Raad van Toezicht
- de overige gegevens

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling vaststelling Handboek Financiële Verantwoording landelijke publieke media-instellingen 2016 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten van de Regeling vaststelling Handboek Financiële Verantwoording Landelijke Publieke Media-instellingen 2016 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling vaststelling Handboek Financiële Verantwoording landelijke publieke media-instellingen 2016.

Beschrijving van verantwoordelijkheden voor de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de Regeling vaststelling Handboek Financiële Verantwoording Landelijke Publieke Media-instellingen 2016 en de bepalingen bij en krachtens de WNT. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties. Dit houdt in dat de totstandkoming van deze bedragen in overeenstemming dient te zijn met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals vermeld in de Regeling vaststelling Handboek Financiële Verantwoording Landelijke Publieke Media-instellingen 2016. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de instelling in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de instelling te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de instelling haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de instelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken. Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben, waar relevant, professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Controleprotocol Publieke Media-instellingen van de Regeling vaststelling Handboek Financiële Verantwoording Landelijke Publieke Media-instellingen 2016, de Regeling Controleprotocol WNT 2019, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

(Vervolg)

- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan de raad van toezicht dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met de raad van toezicht over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Utrecht, 30 april 2020
Ernst & Young Accountants LLP
w.g. Jean-Louis Geutjes RA

Het jaar 2019 in foto's

Het jaar 2019 in foto's

EXPO
MEDIA CAFÉ

WNL
WNL

de ARIE
Inclusief veel foto's!
'Het was een goed jaar bij WNL'
WNL
Een procent maakt nu al een verschil
Brrrr... Een bestel zonder vrolijk rechts?
ublieke omroep reist breed draagvlak
beraal-conservatieve oming onmisbaar
Dit kan er met 1 procent WNL binnen de NPO:

WNL

WNL

Het jaar 2019 in foto's

[WNL FILES]

Elk jaar vaart de redactie van Omroep WNL uit, op een middag in augustus. Weer of geen weer. Wij hijsen dan de zeilen voor een nieuw tv- en radioseizoen. In 2017 kozen we voor een symbolische bestemming.

We voeren naar Pampus en gooiden het anker uit. Ten tijde van de VOC bezorgde deze zandbank de allerlaatste hindernis. Zwaarbeladen schepen lagen na een jarenlange reis vaak nog dagenlang voor Pampus. Met zicht op de haven. Wachtend en dobberend tot de vloed hoog genoeg was om met vernuft en enige hulp de thuishaven binnen te varen.

We zien WNL als zo'n schip. Gereed om de de haven in te varen van de publieke omroep. Met vernuft, enige hulp en alle inspanning die van de eigen mensen nodig is... Als nieuwe omroep heeft WNL laten zien dat dit schip tegen storm of tegenslag bestand was, klippen en gevaarlijke kusten omzeilde en onverstoorbaar koers hield. Alles is nu gericht op een verdiende plek in de NPO-haven. Wij hijsen de zeilen en hopen op een warm welkom.

Bron: Jaarverslag WNL, 2017

WNL moet blijven.
Word nu superlid!
Laat vrolijk rechts niet verloren gaan.
SUPER LID